

دنیای سگ های خانگی

آموزش و تربیت نژاد شیتزو

فصل ۱: سلامت پایه و واکسن ها ۴

۱. برنامه واکسن شیتزو از تولد تا بزرگسالی چیست؟ ۴
۲. انگل زدایی داخلی و خارجی را چه طور و چه وقت انجام دهیم؟ ۷
۳. چکاپ های دوره ای و آزمایش های سالانه کدامند؟ ۸
۴. چه علائم خطری یعنی همین الان باید دامپزشک برویم؟ ۱۰

فصل ۲: تغذیه ایمن و درست ۱۳

۱. برنامه غذایی روزانه و اندازه هر وعده چگونه باشد؟ ۱۳
۲. تشویقی سالم و مکمل های لازم را چگونه انتخاب کنیم؟ ۱۶
۳. آبرسانی درست و پیشگیری از چاقی را چگونه مدیریت کنیم؟ ۱۸
۴. تغییر برند یا نوع غذا را بدون دل درد چگونه انجام دهیم؟ ۲۰

فصل ۳: غذاهای خطرناک و پیشگیری از مسمومیت ۲۲

۱. کدام غذاهای انسانی برای شیتزو سمی یا خطرناک اند؟ ۲۳
۲. نشانه های مسمومیت غذایی چیست و چه قدر جدی است؟ ۲۵
۳. در صورت خوردن غذای خطرناک چه کار فوری انجام دهیم؟ ۲۷
۴. چطور محیط خانه را طوری بچینیم که اشتباه غذایی رخ ندهد؟ ۲۹

فصل ۴: غذاهای خانگی سالم و مقرون به صرفه ۳۰

۱. نسبت درست پروتئین، کربوهیدرات و چربی در غذای خانگی چیست؟ ۳۱
۲. چند دستور ساده خانگی که واقعاً متعادل اند کدامند؟ ۳۳
۳. روش پخت، نگهداری و فریز کردن ایمن چگونه است؟ ۳۵
۴. منوی هفتگی نمونه برای شیتزو کم تحرک و پرتحرک چه فرقی دارد؟ ۳۶

فصل ۵: جای دستشویی و نظم خانگی ۳۸

۱. ذهنیت صحیح و ابزارهای ضروری ۳۸
۲. باکس -Crate- و محوطه بازی ۳۹
۳. پدهای بهداشتی ۴۰
۴. اسپری پاک کننده آنزیمی ۴۱
۵. پروتکل آموزش دستشویی گام به گام ۴۲
۶. ثبت پیشرفت و عیب یابی ۴۵

فصل ۶: فرمان های نمایشی و مهارت های روزمره ۴۷

۱. سه فرمان ضروری روزمره: -بیا، -بمون، -ولش کن- را چگونه پایدار کنیم؟ ۴۸
۲. ترفندهای نمایشی جذاب -چرخیدن، سلام نظامی، پا بده- را چطور بسازیم؟ ۵۳

فصل ۷: مهم ترین نکات نگهداری شیتزو در خانه و شهر ۵۶

۱. دما، تهویه و مراقبت از گرما/سرما برای بدن کوچک پامر چگونه است؟ ۵۶
۲. برنامه روزانه بازی، ورزش ذهنی و استراحت را چگونه بچینیم؟ ۵۹
۳. سفر، کریر، کافه/هتل و چکلیست خروج از خانه چه نکاتی دارد؟ ۶۲

فصل ۸: بیماری های شایع؛ علائم و اقدام اولیه و درمان ۶۵

۱. مشکلات تنفسی و تراکنه حساس: علائم، مراقبت و مراجعه به موقع چگونه است؟ ۶۵
۲. مشکل زانو -لولگی کشکک- و درد مفاصل را چطور تشخیص و مدیریت کنیم؟ ۶۸
۳. مشکلات پوست و مو -حساسیت، ریزش، گر- چه نشانه ها و راه حل هایی دارند؟ ۷۰
۴. اسهال، استفراغ و بی اشتها: چه وقت خانگی مدیریت کنیم و چه وقت اورژانس برویم؟ ۷۲

فصل ۹: گریمینگ و رسیدگی دوره های بدون استرس ۷۴

۱. برس کشی درست برای موی دوبل و باز کردن گره ها چگونه است؟ ۷۴
۲. حمام و ششوار ایمن و کم استرس را چگونه انجام دهیم؟ ۷۸
۳. کوتاه کردن ناخن و مسواک زدن دندان را چطور راحت کنیم؟ ۸۱

فصل ۱۰: ایمنی، رفتار و شرایط اضطراری ۸۴

۱. پارس های خبری را چگونه کم کنیم تا همسایه ها اذیت نشوند؟ ۸۴
۲. اضطراب جدایی را با چه برنامه ای آرام و پایدار درمان کنیم؟ ۸۶
۳. اجتماعی سازی ایمن با آدم ها و حیوانات دیگر را چگونه جلو ببریم؟ ۸۹
۴. جعبه کمک های اولیه خانگی، شماره های ضروری و نقشه اقدام فوری چه باشد؟ ۹۱

فصل ۱۱: ۵۰ پرسش رایج و بسیار مهم در مورد نگهداری از سگ شیتزو ۹۳

فصل ۱۲: ۵۰ اشتباه رایج صاحبان شیتزو (و راه حل های تخصصی آن ها) ۱۰۵

فصل اول: سلامت پایه و واکسن ها - راهنمای تخصصی شیتزو -

به دنیای شگفت انگیز مالکیت شیتزو خوش آمدید. این نژاد با تاریخچه ای کهن و شخصیتی بی نظیر، همراهی فوق العاده است. اما این زیبایی منحصر به فرد، مسئولیت های بهداشتی خاصی را نیز به همراه دارد. ساختار فیزیکی شیتزو (پوزه کوتاه، چشمان درشت و برجسته، و جثه کوچک) او را در برابر برخی مسائل سلامتی آسیب پذیرتر می کند.

در این فصل، ما سنگ بنای یک زندگی طولانی و سالم را می گذاریم. برخلاف بسیاری از نژادها، یک برنامه بهداشتی -واکنشی- (درمان پس از بیماری) برای شیتزو کافی نیست؛ ما به یک استراتژی -پیشگیرانه- و دقیق نیاز داریم. این فصل به چهار ستون اصلی این استراتژی می پردازد: واکسیناسیون، انگل زدایی، چکاپ های تخصصی، و شناخت علائم خطر اورژانسی.

برنامه واکسن شیتزو از تولد تا بزرگسالی چیست؟

واکسیناسیون، سپر دفاعی سگ شما در برابر بیماری های کشنده و بسیار مسری است. برنامه واکسیناسیون شیتزو ها، به ویژه در دوران تولد، باید بسیار جدی گرفته شود.

واکسن ها به دو دسته -اصلی- (Core) و -غیر اصلی- (Non-Core) تقسیم می شوند. واکسن های اصلی برای همه سگ ها، صرف نظر از سبک زندگی، ضروری اند. واکسن های غیر اصلی بر اساس میزان ریسک و مواجهه سگ شما (مانند رفتن به پانسیون، آرایشگاه یا پارک سگ) توصیه می شوند.

ملاحظات ویژه نژاد شیتزو:

حساسیت جثه کوچک: برخی دامپزشکان ترجیح می دهند برای نژادهای کوچک مانند شیتزو، واکسن ها را با فاصله بیشتری تزریق کنند یا در یک روز چند واکسن را همزمان تزریق نکنند تا سیستم ایمنی ظریف آنها دچار واکنش (Vaccinosis) یا افت شدید انرژی نشود. ۲. اهمیت بوردتلا (کنل کاف): شیتزوها به دلیل نیاز مکرر به آرایشگاه (Grooming) و احتمالاً پانسیون، در معرض ریسک بالایی -سرفه لانه- (Kennel Cough) هستند. از آنجایی که آنها نژادی پوزه کوتاه (Brachycephalic) هستند، یک عفونت تنفسی ساده مانند کنل کاف می تواند برای آنها بسیار جدی تر از یک نژاد پوزه بلند باشد. بنابراین واکسن بوردتلا اغلب برای شیتزوها یک واکسن -ضروری- تلقی می شود. ۳. استرس ویزیت: ویزیت دامپزشکی برای واکسن می تواند برای شیتزو استرس زا باشد. استرس می تواند منجر به افزایش دمای بدن و تنفس شدید شود که با توجه به ساختار پوزه کوتاهشان، می تواند خطرناک باشد. همیشه ویزیت را در خنک ترین ساعات روز انجام دهید و سگ را آرام نگه دارید.

جدول ۱: برنامه واکسیناسیون پایه توله شیتزو

سن توله	واکسن های اصلی (Core)	واکسن های غیر اصلی (Non-Core) - بر اساس ریسک
۶ تا ۸ هفتگی	DAPP (دیستمپر، آدنووایروس، پاروویروس، پارائنفولانزا) - نوبت اول	بوردتلا (Bordetella) - اگر ریسک مواجهه بالا باشد (مثلاً در کلاس توله ها)
۹ تا ۱۱ هفتگی	DAPP - نوبت دوم	لپتوسپیروز (Leptospirosis) - نوبت اول (اگر سگ در محیط بیرون و در تماس با آب راکد یا حیات وحش است)
۱۲ تا ۱۴ هفتگی	DAPP - نوبت سوم	لپتوسپیروز - نوبت دوم
۱۶ تا ۱۸ هفتگی	DAPP - نوبت چهارم (نهایی)	
۱۶ هفتگی به بعد	هاری (Rabies) - (سن دقیق بر اساس قوانین محلی متفاوت است)	

جدول ۲: برنامه واکسیناسیون شیتزوی بزرگسال

واکسن	برنامه یادآور (Booster)	ملاحظات ویژه شیتزو
DAPP	۱ سال پس از آخرین نوبت تولگی، سپس هر ۳ سال یکبار (برخی دامپزشکان تست تیتراژ را توصیه می کنند)	
هاری (Rabies)	۱ سال پس از نوبت اول، سپس هر ۱ تا ۳ سال (بسته به قانون و نوع واکسن)	الزامی قانونی است.
بوردتلا (Bordetella)	هر ۶ تا ۱۲ ماه	بسیار توصیه می شود برای شیتزو هایی که به آرایشگاه، پارک یا پانسیون می روند.
لپتوسپیروز (Lepto)	سالانه	اگر شیتزوی شما در حومه شهر زندگی می کند، به پیاده روی در طبیعت می رود یا از گودال های آب می نوشد، ضروری است.

انگل زدایی داخلی و خارجی را چه طور و چه وقت انجام دهیم؟

انگل ها می توانند سلامت شیتزو شما را به طور جدی به خطر بیندازند. مبارزه با آنها باید در دو جبهه داخلی و خارجی باشد.

انگل زدایی داخلی (کرم ها)

توله ها تقریباً همیشه با کرم های لوله ای (Roundworms) از طریق مادرشان متولد می شوند.

- **برنامه توله ها:** انگل زدایی باید از سن ۲ هفتگی شروع شود و هر ۲ هفته یکبار تا سن ۱۲ هفتگی تکرار شود. سپس ماهانه تا ۶ ماهگی.
- **برنامه بزرگسالان:** پس از ۶ ماهگی، بسته به سبک زندگی، هر ۳ تا ۶ ماه یکبار باید انگل زدایی داخلی (با قرص یا شربت مورد تأیید دامپزشک) انجام شود.

ملاحظات ویژه شیتزو: پوشش موی بلند شیتزو می تواند علائمی مانند -دانه های برنج- (بندهای کرم نواری) چسبیده به ناحیه مقعد را پنهان کند. صاحبان باید هنگام برس کشی روزانه به این ناحیه نیز توجه کنند.

انگل زدایی خارجی (کک، کنه، مایت)

کک و کنه فقط آزاردهنده نیستند؛ آنها ناقل بیماری بوده و می توانند باعث کم خونی شدید در یک سگ کوچک مانند شیتزو شوند.

ملاحظات ویژه شیتزو: پوشش موی بلند و متراکم شیتزو، بهشت مطلوبی برای پنهان شدن کک ها و کنه ها است. پیدا کردن آنها قبل از اینکه تبدیل به یک هجوم تمام عیار شوند، بسیار دشوار است. علاوه بر این، شیتزو ها مستعد ابتلا به آلرژی های پوستی هستند و -درماتیت آلرژیک کک- (FAD) یکی از شایع ترین آنهاست. حتی یک نیش کک می تواند باعث خارش شدید، قرمزی پوست و ریزش مو در شیتزو حساس شود.

چگونه انجام دهیم: استفاده از داروهای پیشگیری ماهانه (مانند قطره های پشت گردنی، قرص های جویدنی یا قلاذهای مخصوص) الزامی است، حتی اگر سگ شما عمدتاً در خانه باشد.

روش استفاده از قطره پشت گردنی (Spot-on) برای شیتزو: ۱. قطره مناسب وزن شیتزوی خود را تهیه کنید. ۲. موهای بلند سگ را دقیقاً در ناحیه پشت گردن، بین دو کتف (جایی که نتواند لیس بزند) با شانه کنار بزنید تا پوست کاملاً نمایان شود. ۳. نوک اپلیکاتور را مستقیماً روی پوست قرار دهید و محلول را خالی کنید. ۴. تا چند ساعت اجازه ندهید آن ناحیه خیس شود یا آن را لمس کنید.

چکاپ‌های دوره‌ای و آزمایش‌های سالانه کدام‌اند؟

برای نژادی با پتانسیل مشکلات سلامتی خاص مانند شیتزو، چکاپ‌های سالانه (و برای سگ‌های مسن‌تر، هر ۶ ماه) صرفاً یک توصیه نیست، بلکه یک ضرورت مطلق است. دامپزشک در این چکاپ‌ها به دنبال مشکلاتی بسیار فراتر از یک معاینه عمومی است.

۵ نقطه بحرانی در چکاپ شیتزو:

۱. **چشم ها: (The Eyes)** شیتزوها به دلیل چشمان درشت و برجسته (Exophthalmos) و حفره چشم کم عمق، مستعد مشکلات چشمی هستند. دامپزشک باید موارد زیر را بررسی کند: * **تست اشک شیرمر (Schirmer Tear Test)** برای بررسی -کراتوکونژونکتیویت سیکا- (KCS) یا خشکی چشم که در شیتزو بسیار شایع است و در صورت عدم درمان منجر به کوری می شود * **بررسی زخم قرنیه** : به دلیل برجستگی چشم، مستعد خراشیدگی هستند * **بررسی مژه های نابجا (Distichiasis) و برگشت پلک (Entropion)** که باعث تحریک مزمن چشم می شوند * **لکه اشک (Tear Staining)** بررسی اینکه آیا این لکه ها صرفاً زیبایی هستند یا ناشی از انسداد مجرای اشکی.

۲. **دهان و دندان: (The Mouth)** شیتزوها پوزه ای کوتاه اما همان ۴۲ دندان سگ های دیگر را دارند. این منجر به -شلوغی دندانی- (Crowding) شدید می شود

* **جرم گیری** : شیتزوها به دلیل این شلوعی، مستعد تجمع پلاک و تارتار (جرم) وحشتناک هستند. آن ها معمولاً به جرم گیری حرفه ای سالانه تحت بیهوشی نیاز دارند

* **دندان های شیری باقیمانده: (Retained Deciduous Teeth)** در توله ها بسیار شایع است که دندان های شیری همزمان با دندان های دائمی وجود داشته باشند و باید کشیده شوند

* **بیماری پریودنتال** : این شلوعی به سرعت منجر به عفونت لثه می شود که می تواند باکتری ها را وارد جریان خون کرده و به قلب و کلیه ها آسیب برساند.

۳. **ارتوپدی *** : **(Orthopedics) دررفتگی کشک زانو: (Luxating Patella)** یک مشکل بسیار شایع در نژادهای کوچک. دامپزشک با لمس زانو ها، درجه دررفتگی را ارزیابی می کند. مدیریت وزن و مکمل ها می تواند به درجات پایین کمک کند.

۴. **تنفس *** : **(Respiratory) سندرم براکیسفالیک: (BOAS)** دامپزشک به صدای تنفس، گشادی سوراخ های بینی (Stenotic Nares) و وضعیت کام نرم (Soft Palate) گوش می دهد تا علائم اولیه مشکلات تنفسی را تشخیص دهد.

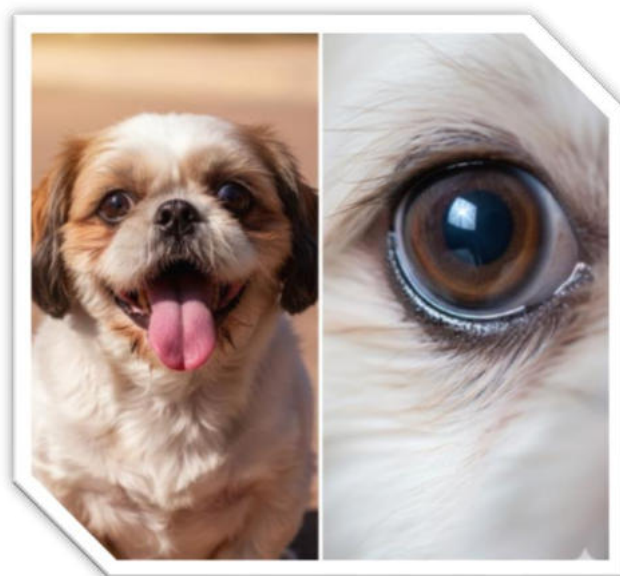
۵. **پوست *** : **(Skin) بررسی علائم آلرژی (Atopy)**، خارش، ریزش مو، و عفونت های قارچی (مخمر) بین چین های پوستی (اگر وجود داشته باشد) و داخل گوش ها.

جدول ۳: چک لیست آزمایش های سالانه شیتزو

سن	چکاپ فیزیکی	آزمایش های ضروری	تمرکز ویژه دامپزشک (مخصوص شیتزو)
توله (تا ۱ سال)	هر ۳-۴ هفته (همراه واکسن)	آزمایش مدفوع (Fecal Test) - مکرر	بررسی دندان های شیری باقیمانده، بررسی کشکک زانو، بررسی سوراخ های بینی.
بزرگسال (۱ تا ۷ سال)	سالانه	آزمایش خون پایه (Baseline) (CBC/Chem)، آزمایش مدفوع سالانه، تست انگل قلب	تست اشک شیرمر (KCS)، جرم گیری دندان (اغلب سالانه)، ارزیابی BOAS، ارزیابی کشکک زانو.
سالمند (۷ سال به بالا)	هر ۶ ماه	پنل خون کامل سالمندی (شامل تیروئید)، آنالیز ادرار، اندازه گیری فشار خون	بررسی شروع کاتاراکت، بررسی عملکرد قلب (مورمور)، چکاپ دقیق تر مفاصل، فشار خون (بسیار مهم در براکیسفالیک ها).

چه علائم خطری یعنی همین الان باید دامپزشک برویم؟

شیتزو ها می توانند در پنهان کردن درد ماهر باشند، اما برخی علائم هرگز نباید نادیده گرفته شوند. به دلیل فیزیولوژی خاص آن ها، برخی شرایط که در نژادهای دیگر - صبر می کنیم و می بینیم - در شیتزو یک - اورژانس مطلق - است.

لیست قرمز اورژانسی شیتزو :

۱. هرگونه آسیب به چشم : (Proptosis) این اورژانس شماره یک شیتزو است. به دلیل حفره های کم عمق چشم، با یک ضربه، درگیری، یا حتی کشش شدید قلابه، ممکن است چشم سگ از حدقه بیرون بزند * (Proptosis) چه باید کرد : بلافاصله یک پارچه تمیز و مرطوب (آغشته به آب تمیز یا سرم نمکی استریل) روی چشم قرار دهید تا خشک نشود. به هیچ وجه سعی نکنید چشم را به داخل فشار دهید. سگ را آرام نگه دارید و فوراً به نزدیک ترین مرکز اورژانس دامپزشکی بروید. ثانیه ها در نجات بینایی تفاوت ایجاد می کنند.

۲. دیسترس تنفسی شدید : * علائم : تنفس با دهان باز در حالت استراحت، صدای خس خس یا خرخر بلند و ناگهانی، لته هایی که به رنگ آبی، خاکستری یا بنفش درآمده اند (سیانوز)، غش کردن * دلیل : این می تواند نشانه ای از تشدید BOAS، بسته شدن راه هوایی، یا گرمزدگی باشد.

۳. گرمزدگی * : (Overheating) علائم : نفس نفس زدن شدید و دیوانه وار، زبان قرمز تیره و دراز، بزاق غلیظ و چسبناک، گیجی، استفراغ، یا از دست دادن هوشیاری * دلیل : شیتزو ها به دلیل پوزه کوتاه نمی توانند به طور مؤثر با نفس نفس زدن خود را خنک کنند. آن ها در عرض چند دقیقه در هوای گرم گرمزده می شوند.

۴. استفراغ یا اسهال مداوم : * علائم : بیش از دو بار استفراغ یا اسهال در عرض چند ساعت * . دلیل : جثه کوچک شیتزو به این معنی است که آن ها به سرعت دچار کم آبی (Dehydration) می شوند که می تواند کشنده باشد.

۵. لنگش ناگهانی یا درد شدید : * علائم : جیغ زدن هنگام لمس، عدم توانایی در راه رفتن ناگهانی، کشیدن پاهای عقب * دلیل : این می تواند نشانه ای از دررفتگی شدید کشکک زانو یا مشکلات جدی تر ستون فقرات (IVDD) باشد.

۶. شکم متورم و سفت : * علائم : تلاش مکرر برای استفراغ اما چیزی خارج نمی شود (عق زدن خشک)، بی قراری، شکم سفت و باد کرده * دلیل : این می تواند نشانه نفخ یا GDV باشد که اگرچه در سگ های درشت هیکل شایع تر است، اما در هر سگی یک اورژانس کشنده است.

جمع بندی فصل : ایجاد یک پایه محکم سلامتی برای شیتزوی شما با این چهار مرحله آغاز می شود. درک نیازهای واکسیناسیون ، اجرای یک برنامه دقیق انگل زدایی ، تعهد به چکاپ های سالانه متمرکز بر نژاد ، و توانایی تشخیص علائم خطر اورژانسی ، تفاوت بین یک زندگی عادی و یک زندگی طولانی و پر نشاط برای همراه شما خواهد بود. در فصل بعد، به تغذیه، سوخت مورد نیاز برای این بدن کوچک و پرانرژی، خواهیم پرداخت.

فصل ۲: تغذیه ایمن و درست

تغذیه شیتزو یکی از چالش برانگیزترین و در عین حال حیاتی ترین جنبه های نگهداری از این نژاد است. مدیریت رژیم غذایی آن ها یک تعادل ظریف میان چندین فاکتور منحصربه فرد این نژاد است :

۱. **مستعد چاقی :** آن ها به راحتی وزن اضافه می کنند و این وزن اضافه، فشار فاجعه باری بر مفاصل (تشدید دررفتگی کشک) و سیستم تنفسی (تشدید سندرم براکیسفالیک) وارد می کند.

۲. **دندان های فشرده :** ساختار فک کوچک آن ها باعث شلوغی دندان ها شده و آن ها را به شدت مستعد بیماری های لثه و تجمع جرم می کند. نوع غذا (خشک در برابر تر) در این مورد نقش کلیدی دارد.

۳. **حساسیت های گوارشی و پوستی :** شیتزو ها اغلب معده های حساسی دارند و مستعد آلرژی های غذایی هستند که خود را به صورت خارش پوست، عفونت گوش یا لکه های اشک نشان می دهد.

۴. **گرایش به بد غذایی (Picky Eating) :** این نژاد به بد غذایی معروف است و صاحبان را وسوسه می کند تا با افزودنی های ناسالم یا تغییر مداوم غذا، سگ را به غذا خوردن تشویق کنند، که این خود چرخه ی چاقی و مشکلات سلامتی را آغاز می کند.

در این فصل، ما یک برنامه عملی برای تغذیه ارائه می دهیم که تمام این چالش ها را مدیریت می کند.

برنامه غذایی روزانه و اندازه هر وعده چگونه باشد؟

قانون شماره یک در تغذیه شیتزو : **هرگز، هرگز و هرگز غذای آزاد (Free-feeding) نگذارید .** قرار دادن یک کاسه پر از غذا برای دسترسی تمام وقت، دستورالعملی قطعی برای چاقی و بد غذایی است. شما باید هر وعده را دقیقاً اندازه گیری کنید.

نوع غذا : خشک، تر یا ترکیبی؟

- **غذای خشک (Kibble) :** این گزینه معمولاً بهترین انتخاب پایه برای شیتزو است.
 - **مزایا :** جویدن کیبل به سایش مکانیکی و کاهش تجمع پلاک روی دندان های فشرده آن ها کمک می کند (اگرچه جایگزین مسواک زدن نیست). نگهداری آن آسان تر است.
 - **معایب :** برخی شیتزو های بد غذا ممکن است آن را رد کنند.

- **نکته شیتزو :** به دنبال کیبل با دانه های کوچک باشید که برای دهان و پوزه کوتاه آنها طراحی شده است.
- **غذای تر (Wet/Canned) :**
 - **مزایا :** بسیار خوش خوراک و برای سگ های بد غذا جذاب است. آبرسانی بدن را افزایش می دهد.
 - **معایب :** به سرعت باعث تجمع جرم دندان می شود. به محض چسبیدن به دندان های فشرده، پوسیدگی را تسریع می کند. گران تر است و می تواند باعث شل شدن مدفوع شود.
 - **نکته شیتزو :** اگر از غذای تر استفاده می کنید، باید در مورد بهداشت روزانه دندان بسیار وسواسی باشید.
- **ترکیبی :** استفاده از غذای خشک به عنوان پایه و افزودن یک قاشق چای خوری غذای تر به عنوان - تاپر - (Topper) می تواند تعادل خوبی بین سلامت دندان و جذابیت غذا ایجاد کند.

هنر اندازه گیری : کالری شماری به جای پیمانانه

برچسب های پشت کیسه های غذا یک - راهنما - هستند، نه یک - قانون - قطعی. میزان متابولیسم شیتزوی شما، سطح فعالیت (یک سگ آپارتمانی در برابر سگی که روزانه پیاده روی طولانی دارد) و وضعیت عقیم سازی، همگی بر نیاز کالری روزانه تأثیر می گذارند.

یک قانون سرانگشتی خوب برای یک شیتزوی بالغ معمولی (حدود ۵-۶ کیلوگرم) با فعالیت متوسط، حدود ۲۵۰ تا ۳۵۰ کالری در روز است.

چطور اندازه گیری کنیم : ۱. کالری موجود در - هر پیمانانه - (Per Cup) غذای سگ خود را بررسی کنید. (مثال : ۳۵۰ کالری در هر پیمانانه) ۲. اگر سگ شما به ۳۰۰ کالری در روز نیاز دارد، باید کمتر از یک پیمانانه در روز به او بدهید. ۳. از پیمانانه های اندازه گیری دقیق آشپزخانه استفاده کنید، نه فنجان چای یا قاشق.

جدول ۴ : برنامه و دفعات تغذیه شیتزو بر اساس سن

سن	دفعات تغذیه در روز	نوع غذا و ملاحظات
توله (۸ هفتگی تا ۴ ماهگی)	۳ تا ۴ وعده	غذای مخصوص توله نژاد کوچک (Small Breed Puppy). وعده های کوچک و مکرر از افت قند خون (هیپوگلیسمی) در توله های کوچک جلوگیری می کند.
توله (۴ تا ۱۰ ماهگی)	۲ تا ۳ وعده	ادامه غذای توله. با نزدیک شدن به بلوغ، می توانید به تدریج به ۳ و سپس ۲ وعده کاهش دهید.
بزرگسال (۱۰ ماهگی به بعد)	۲ وعده	غذای باکیفیت بزرگسال نژاد کوچک. تقسیم کالری روزانه به دو وعده صبح و عصر به ثبات متابولیسم کمک کرده و از گرسنگی شدید جلوگیری می کند.
سالمند (۷ سال به بالا)	۲ وعده	غذای مخصوص سالمندان (Senior). این غذاها کالری کمتری برای جلوگیری از چاقی و اغلب حاوی مکمل های مفصلی (مانند گلوکزامین) هستند.

ظرف غذای مخصوص براکیسفالیک : برای شیتزو، از کاسه های کم عمق و پهن یا کاسه های مخصوص -شیب دار- (Tilted) که برای نژادهای پوزه کوتاه طراحی شده اند، استفاده کنید. این کار به آنها کمک می کند تا غذا را راحت تر بردارند بدون اینکه صورت و موهای بلندشان (beard) وارد غذا یا آب شود.

تشویقی سالم و مکمل های لازم را چگونه انتخاب کنیم؟

تشویقی ها ابزار اصلی تربیت و ابراز محبت هستند، اما برای شیتزو، آنها همچنین سریع ترین راه برای چاقی و بر هم زدن تعادل غذایی هستند.

قانون ۱۰ درصد (The 10% Rule)

این مهم ترین قانون تشویقی است: کالری دریافتی از تشویقی ها نباید بیش از ۱۰ درصد کل کالری روزانه سگ باشد. اگر شیتزوی شما در روز به ۳۰۰ کالری نیاز دارد، حداکثر ۳۰ کالری می تواند از تشویقی باشد. این مقدار بسیار کم است! (مثلاً معادل نصف یک بیسکویت سگ یا چند تکه بسیار کوچک گوشت).

جدول ۵: گزینه های تشویقی ایمن و ناسالم برای شیتزو

تشویقی های سالم و کم کالری	تشویقی های خطرناک یا پرکالری (باید اجتناب شود)
سبزیجات: تکه های کوچک هویج خام، خیار، یا لوبیا سبز (بخارپز شده یا خام)	پنیر: بسیار پرچرب و پر نمک. عامل شایع اسهال و چاقی.
میوه ها: تکه های کوچک سیب (بدون هسته)، بلوبری، هندوانه (بدون هسته)	باقی مانده غذای سفره: به خصوص غذاهای چرب، ادویه دار یا پخته شده با پیاز/سیر.
تشویقی های تک ماده ای: گوشت سینه مرغ پخته و خرد شده (بدون روغن و نمک)، جگر خشک شده (Freeze-dried)	بیسکویت های تجاری پرکالری: بسیاری از آنها پر از شکر، نمک و چربی هستند.
استفاده از غذای خودش: مقداری از کیبل روزانه اش را جدا کنید و از همان به عنوان تشویقی در طول روز استفاده کنید.	استخوان های پخته شده: شکننده هستند و باعث آسیب دندان و گوارشی می شوند.

نکته لکه اشک (Tear Stain): برخی صاحبان شیتزو گزارش می دهند که غذاها و تشویقی های حاوی رنگ های خوراکی مصنوعی (مانند بیسکویت های قرمز یا سبز) و همچنین مواد نگهدارنده خاص یا گندم (Wheat) زیاد، می توانند باعث تشدید لکه های اشک شوند. انتخاب تشویقی های طبیعی و تک ماده ای می تواند به کاهش این مشکل کمک کند.

مکمل های ضروری برای شیتزو

در حالی که یک غذای باکیفیت باید کامل باشد، ساختار بدنی شیتزو باعث می شود برخی مکمل ها بسیار مفید باشند :

۱. **امگا-۳ (روغن ماهی) :** این مهم ترین مکمل برای شیتزو است. به دلیل حساسیت پوستی بالا (Atopy)، امگا-۳ به تقویت سد پوستی، کاهش خارش و التهاب، و حفظ سلامت و درخشندگی موهای بلند آن ها کمک شایانی می کند

۲. **گلوکزامین و کندرویتین (Glucosamine & Chondroitin) :** با توجه به شیوع بالای دررفتگی کشکک زانو (Luxating Patella)، شروع مصرف این مکمل ها از سنین پایین (حتی ۱ تا ۲ سالگی) به عنوان یک اقدام پیشگیرانه برای حمایت از غضروف ها و مفاصل توصیه می شود .

۳. **پروبیوتیک ها (Probiotics) :** برای شیتزو هایی با معده حساس، آلرژی، یا پس از هر دوره مصرف آنتی بیوتیک، پروبیوتیک ها به تعادل فلور روده و بهبود هضم و جذب کمک می کنند

۴. **تشویقی های دندان (Dental Chews) :** این یک -مکمل- بهداشتی است. به دلیل دندان های فشرده، شیتزو ها باید روزانه چیزی برای جویدن داشته باشند تا به کاهش پلاک کمک کند. به دنبال تشویقی های دندان مورد تأیید VOHC (شورای بهداشت دهان و دندان دام پزشکی) باشید.

آبرسانی درست و پیشگیری از چاقی را چگونه مدیریت کنیم؟

مدیریت آبرسانی و چالش موی صورت (Beard)

شیتزوها همیشه باید به آب تازه و تمیز دسترسی داشته باشند. چالش اصلی این است که موهای بلند صورت و ریش (beard) آن ها پس از هر بار نوشیدن، خیس و کثیف می شود. این رطوبت مداوم در اطراف دهان می تواند منجر به :

- عفونت های قارچی (مخمر) : ایجاد بوی بد و قرمزی پوست زیر موها.
- لکه های قرمز/قهوه ای : ناشی از بزاق و رشد باکتری/مخمر.
- کثیفی خانه : چکه کردن آب در سراسر خانه.

راه حل ها : ۱. بطری آب : (Water Bottle) بسیار مؤثر! استفاده از بطری های آب مشابه جوندگان (اما مخصوص سگ) به شیتزوی شما اجازه می دهد آب بنوشد بدون اینکه تمام صورتش خیس شود. این بهترین راه برای خشک نگه داشتن صورت است .

۲. کاسه های آب - ضد چکه - : کاسه هایی با یک شناور در بالا که فقط اجازه می دهد سطح کوچکی از آب در دسترس باشد.

۳. خشک کردن دستی : پاک کردن و خشک کردن صورت سگ با یک حوله تمیز بعد از هر بار نوشیدن آب.

استراتژی های پیشگیری از چاقی

چاقی دشمن شماره یک سلامتی شیتزو است. مدیریت وزن یک وظیفه روزانه است.

۱. **معاینه چشمی و لمسی : (Rib Check)** شما باید بتوانید دنده های سگ خود را با فشار ملایم انگشتان (بدون اینکه آن ها را بینید) حس کنید. اگر برای پیدا کردن دنده ها باید فشار زیادی وارد کنید، سگ شما اضافه وزن دارد. از بالا، شیتزوی شما باید یک -کمر- مشخص (باریک شدن بدن بعد از قفسه سینه) داشته باشد .

۲. **اندازه گیری دقیق هر وعده :** همانطور که گفته شد، از پیمانه دقیق استفاده کنید .

۳. **ثبات وزن منظم :** شیتزوی خود را هر ماه وزن کنید. افزایش ۲۰۰ گرمی در یک سگ ۵ کیلویی معادل افزایش ۴ کیلوگرمی در یک انسان ۸۰ کیلویی است!

۴. **فعالیت بدنی :** اگرچه تغذیه ۸۰ درصد مدیریت وزن است، اما ۲۰ درصد دیگر به فعالیت بدنی بستگی دارد که در فصل ۷ به آن می پردازیم .

۵. **مقاومت در برابر -چشمان التماس آمیز- :** شیتزوها در التماس کردن برای غذا استاد هستند. تسلیم شدن به آن ها، خیانت به سلامتی درازمدت آن ها است.

تغییر برند یا نوع غذا را بدون دل درد چگونه انجام دهیم؟

سیستم گوارش شیتزو می تواند بسیار حساس باشد. تغییر ناگهانی غذا (چه از برندی به برند دیگر، چه از غذای توله به بزرگسال) تقریباً همیشه منجر به اسهال، استفراغ یا حداقل نفخ و ناراحتی می شود. این به دلیل نیاز باکتری های مفید روده (میکروبیوم) به زمان برای سازگاری با فرمولاسیون جدید است.

پروتکل انتقال ۷ تا ۱۰ روزه

این تنها راه ایمن برای تغییر غذا است. عجله نکنید.

- روز ۱ و ۲ : ۷۵٪ غذای قدیمی + ۲۵٪ غذای جدید
- روز ۳ و ۴ : ۵۰٪ غذای قدیمی + ۵۰٪ غذای جدید
- روز ۵ و ۶ : ۲۵٪ غذای قدیمی + ۷۵٪ غذای جدید
- روز ۷ (و به بعد) : ۱۰۰٪ غذای جدید

نکات حین انتقال :

- **مخلوط کنید :** دو غذا را کاملاً با هم مخلوط کنید تا سگ نتواند فقط غذای مورد علاقه اش را جدا کند.
- **نظارت بر مدفوع :** مراقب مدفوع سگ باشید. اگر مدفوع شروع به شل شدن کرد، انتقال را کندتر کنید (مثلاً به جای ۲ روز، ۳ یا ۴ روز در هر مرحله بمانید).
- **نظارت بر خارش :** اگر در حال تغییر غذا به دلیل آلرژی هستید، مراقب علائم خارش یا ناراحتی پوستی باشید.

مدیریت شیتزوی بد غذا در طول تغییر غذا

مشکل : شما در روز سوم انتقال هستید و شیتزوی شما تصمیم می گیرد که دیگر غذا را نمی خواهد. او به شما التماس می کند یا منتظر غذای بهتر - می ماند.

راه حل - عشق سخت : - Tough Love -

۱. وعده غذایی مخلوط شده (مثلاً ۵۰/۵۰) را پایین بگذارید

۲. ۱۵ دقیقه به او فرصت دهید

۳. اگر غذا نخورد، کاسه را بدون هیچ حرفی (بدون سرزنش، بدون تشویق) بردارید

۴. **هیچ چیز دیگری ندهید** نه تشویقی، نه غذای قدیمی، نه غذای انسانی ۵. در وعده غذایی بعدی (مثلاً عصر)، همان مخلوط را دوباره ارائه دهید ۶. یک سگ سالم، خود را گرسنگی نخواهد داد. او در نهایت غذا خواهد خورد. تسلیم شدن شما فقط بد غذایی او را تقویت می کند.

جمع بندی فصل : تغذیه شیتزوی شما یک علم دقیق است. با اندازه گیری دقیق، انتخاب مکمل های هوشمندانه، مدیریت بهداشت آب رسانی و مقاومت در برابر وسوسه غذا دادن بیش از حد، شما مستقیماً به جنگ مشکلات شماره یک این نژاد (چاقی، بیماری دندان، و آلرژی) می روید. در فصل بعد، به غذاهایی می پردازیم که هرگز نباید در این کاسه غذا یافت شوند.

فصل ۳: غذاهای خطرناک و پیشگیری از مسمومیت

کنجکاوی ذاتی شیتزو و علاقه شدید او به بودن در کنار انسان ها، به ویژه هنگام صرف غذا، او را در معرض خطر بالایی مسمومیت های تصادفی قرار می دهد. این نژاد به دو دلیل کلیدی در برابر غذاهای انسانی آسیب پذیرتر است:

۱. **جثه کوچک:** دوز سمی (Toxic Dose) مواد برای شیتزو به طرز خطرناکی پایین است. مقدار شکلات یا یک حبه انگور که ممکن است یک سگ بزرگ تر را صرفاً بیمار کند، می تواند برای یک شیتزوی ۵ کیلوگرمی کشنده باشد و منجر به نارسایی ارگان ها شود.

۲. **استعداد پانکراتیت:** شیتزوها، مانند بسیاری از نژادهای کوچک، مستعد ابتلا به -پانکراتیت- (التهاب لوزالمعده) هستند. مصرف ناگهانی غذاهای بسیار چرب (مانند باقیمانده کباب، پوست مرغ یا آووکادو) می تواند باعث شروع این بیماری بسیار دردناک و اورژانسی شود.

این فصل یک راهنمای حیاتی برای شناسایی این خطرات، اقدام فوری در صورت بروز حادثه، و از همه مهم تر، چیدمان محیط خانه برای پیشگیری از وقوع فاجعه است.

کدام غذاهای انسانی برای شیتزو سمی یا خطرناک‌اند؟

لیست غذاهای ممنوعه برای شیتزو طولانی است، اما می‌توان آن‌ها را بر اساس میزان خطر و نوع آسیب دسته‌بندی کرد. برخی مواد سمی قطعی هستند (مانند زایلیتول)، در حالی که برخی دیگر به دلیل ریسک پانکراتیت یا خفگی خطرناک محسوب می‌شوند.

هشدار مطلق: زایلیتول (Xylitol) این ماده یک شیرین‌کننده مصنوعی است که در آدامس‌های بدون قند، برخی کره‌های بادام‌زمینی رژیمی، آبنبات‌ها، و محصولات پختنی -بدون قند- یافت می‌شود. برای سگ‌ها، زایلیتول **مرگبارترین** سم خوراکی موجود در خانه است. در شیتزو، حتی خوردن یک آدامس حاوی زایلیتول می‌تواند باعث افت شدید و ناگهانی قند خون (هیپوگلیسمی)، تشنج، و نارسایی حاد کبد در عرض ۳۰ دقیقه تا چند ساعت شود.

جدول ۶ : غذاهای سمی و خطرناک برای شیتزو

دسته بندی خطر	ماده غذایی	چرا برای شیتزو خطرناک است؟ (تمرکز بر دوز پایین و حساسیت نژاد)
سموم اورژانسی (مرگبار)	زایلitol (Xylitol)	(آدامس/آبنبات/کره بادامزمینی بدون قند). باعث افت شدید قند خون و نارسایی کبد می شود. دوز کشنده برای شیتزو بسیار پایین است (حتی یک تکه آدامس).
	شکلات (تلخ و کاکائو)	حاوی تئوبرومین است. هرچه شکلات تیره تر باشد، سمی تر است. جثه کوچک شیتزو تحمل بسیار کمی دارد و به سرعت دچار تپش قلب شدید، لرزش و تشنج می شود.
	انگور و کشمش	علت دقیق آن ناشناخته است، اما حتی چند عدد انگور یا کشمش می تواند باعث نارسایی حاد و برگشتناپذیر کلیه در شیتزو شود.
	الکل	به دلیل جثه کوچک، به سرعت باعث مسمومیت الکلی، افت دمای بدن، کما و مرگ می شود.
سموم جدی (آسیب زننده)	پیاز، سیر، موسیر، تره فرنگی	(خام یا پخته). حاوی تیوسولفات هستند که گلبول های قرمز خون را از بین برده و باعث کم خونی همولیتیک می شود. علائم ممکن است چند روز طول بکشد تا ظاهر شوند.
	داروهای انسانی	(ایبوپروفن، استامینوفن، ضد افسردگی ها). کبد کوچک شیتزو قادر به متابولیسم این داروها نیست و به سرعت دچار نارسایی کبد یا کلیه می شود.
خطر پانکراتیت (چربی)	غذاهای چرب انسانی	(باقیمانده کباب، پوست مرغ، بیکن، غذاهای سرخ شده، سس ها). شیتزو مستعد پانکراتیت است. این غذاها می توانند باعث حمله دردناک و اورژانسی پانکراتیت شوند.
	آووکادو	حاوی -پرسین- (Persin) است که می تواند باعث استفراغ و اسهال شود، اما مهم تر از آن، محتوای چربی بسیار بالای آن ریسک پانکراتیت را به شدت افزایش می دهد.
	آجیل ها (به خصوص ماکادامیا)	ماکادامیا (Macadamia Nuts) به طور خاص سمی است و باعث ضعف، لرزش و ناتوانی در راه رفتن می شود. سایر آجیل ها (گردو، بادام) به دلیل چربی بالا خطر پانکراتیت دارند.
خطرات مکانیکی (خفگی/انسداد)	هسته میوه ها	(هسته هلو، آلو، گیلاس). این هسته ها نه تنها حاوی سیانید هستند، بلکه به راحتی باعث انسداد روده کوچک شیتزو می شوند.

بسیار شایع! سگ ها آن را می جویند اما تکه ها در روده گیر کرده و باعث انسداد کامل و نیاز به جراحی اورژانسی می شوند.	چوب بلال (Corn on the Cob)	
(به خصوص استخوان مرغ). شکننده هستند، در گلو یا روده خرد شده و باعث پارگی دستگاه گوارش می شوند.	استخوان های پخته شده	
(قهوه، چای، نوشابه های انرژی زا). مانند شکلات، محرک سیستم عصبی است و برای جثه کوچک شیتزو بسیار خطرناک است.	کافئین	سایر موارد
خمیر در معده گرم سگ پف می کند (منبسط می شود) و باعث نفخ شدید و پیچ خوردگی معده (GDV) می شود. مخمر آن نیز الکل تولید کرده و باعث مسمومیت الکلی می شود.	خمیر نان (خام)	
اکثر شیتزو ها (مانند بسیاری از سگ ها) به لاکتوز حساسیت دارند (Lactose Intolerant). مصرف شیر، پنیر زیاد یا بستنی منجر به نفخ، اسهال و ناراحتی گوارشی می شود.	لبنیات	

نشانه های مسمومیت غذایی چیست و چه قدر جدی است؟

علائم مسمومیت بسته به نوع سم مصرفی متفاوت است، اما برخی علائم عمومی هشداردهنده هستند. به دلیل متابولیسم بالا و ذخایر انرژی کم در نژادهای کوچک، این علائم در شیتزو بسیار سریع تر از سگ های بزرگ به وضعیت بحرانی تبدیل می شوند.

علائم گوارشی (شایع ترین):

- استفراغ شدید یا مکرر (ممکن است حاوی خون یا خود ماده سمی باشد)
- اسهال (اغلب آبکی، انفجاری و گاهی خونی)
- دل درد (سگ ممکن است پشت خود را قوز کند، ناله کند یا اجازه لمس شکمش را ندهد)
- از دست دادن اشتها

علائم عصبی (بسیار اورژانسی):

- لرزش یا تشنج
- گیجی، عدم تعادل، یا راه رفتن نامنظم
- بی حالی شدید یا غش کردن (Collapse)
- واکنش غیرطبیعی مردمک چشم

علائم حیاتی :

- تنفس شدید و نفس نفس زدن (Panting)
- تپش قلب بسیار سریع یا نامنظم
- لثه های رنگ پریده، سفید، آبی یا خاکستری (نشانه شوک یا کمبود اکسیژن)
- افزایش یا کاهش شدید دمای بدن

علائم مرتبط با ارگان ها :

- (نارسایی کلیه - مثلاً از انگور) : افزایش شدید تشنگی و ادرار، و سپس توقف کامل ادرار.
- (نارسایی کبد - مثلاً از زایلیتول) : زرد شدن لثه ها و سفیدی چشم (زردی یا یرقان).

چه قدر جدی است؟ در شیتزو، هرگونه ظن به مسمومیت، همیشه جدی و اورژانسی است. منتظر ماندن برای دیدن اینکه آیا حالش بهتر می شود- می تواند کشنده باشد. استفراغ و اسهال به تنهایی می تواند باعث کم آبی (Dehydration) شدید و مرگبار در عرض چند ساعت در سگی به این کوچکی شود.

در صورت خوردن غذای خطرناک چه کار فوری انجام دهیم؟

اگر شاهد خوردن ماده سمی توسط شیتزوی خود بودید یا به آن مشکوک شدید، ثانیه ها اهمیت دارند. آرامش خود را حفظ کنید و این پروتکل گام به گام را دنبال کنید :

پروتکل اقدام فوری (مخصوص شیتزو) :

گام ۱ : سگ و سم را ایمن کنید

- فوراً سگ را از ماده سمی دور کنید.
- باقیمانده ماده و بسته بندی آن را جمع آوری کنید. این برای شناسایی دقیق سم و مقدار مصرف شده توسط دامپزشک حیاتی است.

گام ۲ : فوراً تماس بگیرید

- با دامپزشک همیشگی خود یا یک مرکز اورژانس شبانه روزی دامپزشکی تماس بگیرید.
 - اطلاعات زیر را دقیق، آرام و واضح ارائه دهید :
۱. -من یک سگ شیتزو دارم.- (نژاد بسیار مهم است)
 ۲. -وزن او حدود X کیلوگرم است.- (وزن برای محاسبه دوز سمی حیاتی است)
 ۳. -او -نام ماده- خورد.- (مثال : -آدامس بدون قند با مارک تریدنت-)
 ۴. -فکر می کنم -مقدار- خورد.- (مثال : -نصف بسته-)
 ۵. -این اتفاق -زمان- پیش رخ داد.- (مثال : -همین الان- یا -در یک ساعت گذشته-)
 ۶. -علائم فعلی او -علائم- است.- (مثال : -فعالاً عادی است- یا -شروع به لرزیدن کرده-)

گام ۳ : فقط طبق دستور دامپزشک عمل کنید

- هشدار حیاتی برای شیتزو : هرگز، هرگز و هرگز سرخود اقدام به وادار کردن سگ به استفراغ نکنید (مثلاً با آب اکسیژنه)، مگر اینکه دامپزشک به طور صریح و مستقیم این دستور را به شما بدهد.
- چرا؟ شیتزو ها نژاد پوزه کوتاه (Brachycephalic) هستند. وادار کردن آنها به استفراغ، ریسک بسیار بالایی برای -پنومونی آسپیراسیون- (Aspiration Pneumonia) دارد؛ یعنی مواد استفراغ

- شده به جای خروج، وارد ریه ها می شوند. این وضعیت برای سگی که از قبل دارای مشکلات تنفسی است، می تواند به اندازه خود سم کشنده باشد.
- اگر سم ماده ای سوزاننده (مانند مواد شوینده) یا تیز باشد، استفراغ آسیب مجدد به مری وارد می کند.

گام ۴ : اقدام ویژه برای زایلیتول (Xylitol)

- اگر سم مصرفی زایلیتول بود و شما در راه رسیدن به دامپزشکی هستید (و دامپزشک تأیید کرده)، ممکن است به شما توصیه شود که برای جلوگیری از افت قند خون، مقداری عسل، شربت ذرت (Corn Syrup) یا شربت قند غلیظ را به لثه های سگ بمالید. این کار را فقط پس از مشورت تلفنی انجام دهید.

گام ۵ : حرکت به سمت کلینیک

- سگ را فوراً به مرکز دامپزشکی برسانید.
- بسته بندی سم را حتماً با خود ببرید. اگر سگ استفراغ کرده، از آن نمونه برداری کنید (در یک کیسه پلاستیکی) و همراه خود ببرید.

چطور محیط خانه را طوری بچینیم که اشتباه غذایی رخ ندهد؟

پیشگیری، تنها راه قطعی برای جلوگیری از مسمومیت است. خانه شما باید برای یک شیتزوی کنجکاو - ضد سم - (Shih Tzu-Proofed) شود.

۱. **قانون اصلی: هرگز از سر میز غذا ندهید ***! این کار عادت التماس کردن (Begging) را ایجاد می کند. سگی که یاد بگیرد از میز غذا می گیرد، در آینده به احتمال زیاد غذای افتاده روی زمین یا رها شده روی میز را خواهد دزدید. به همه اعضای خانواده و مهمانان این قانون را آموزش دهید.

۲. **کیف ها و کوله پشتی ها را زمین نگذارید ***! این شایع ترین منبع مسمومیت با زایلیتول (آدامس درون کیف) و داروها است. شیتزو ها هم قد کیف های روی زمین هستند. کیف ها باید همیشه آویزان شوند یا در کمد قرار گیرند.

۳. **سطل های زباله ایمن *** سطل های زباله (به خصوص آشپزخانه و حمام) باید دارای در سنگین، در قفل دار، یا در داخل کابینت باشند. شیتزو به راحتی می تواند سطل های کوچک را واژگون کند.

۴. **ایمن سازی آشپزخانه *** هرگز غذا را روی پیشخوان رها نکنید و از اتاق خارج نشوید *. هنگام آشپزی، مراقب مواد غذایی که روی زمین می افتند (مانند یک حبه انگور یا یک تکه پیاز) باشید *. درهای کابینت های پایینی (که مواد شوینده یا غذاها در آن نگهداری می شوند) باید دارای قفل کودک باشند.

۵. **آموزش فرمان - ولش کن - * (Leave It)** این فرمان (که در فصل ۶ به آن می پردازیم) می تواند جان شیتزوی شما را نجات دهد. تمرین روزانه این فرمان ضروری است تا اگر سگ به سمت ماده ای خطرناک روی زمین رفت، با شنیدن این فرمان فوراً از آن دست بکشد.

جمع بندی فصل: دانستن اینکه چه غذاهایی سمی هستند کافی نیست؛ درک اینکه چرا این غذاها برای جثه کوچک و فیزیولوژی خاص شیتزو (خطر پانکراتیت و مشکلات تنفسی) تا این حد خطرناک تر هستند، کلیدی است. با ایجاد یک محیط امن و داشتن یک برنامه اقدام فوری، شما می توانید از همراه کوچک خود در برابر این خطرات رایج خانگی محافظت کنید.

فصل ۴ : غذاهای خانگی سالم و مقرون به صرفه

تهیه غذای خانگی برای شیتزو، با توجه به شخصیت شیرین و گاهی بدغذای (Picky) این نژاد، می تواند بسیار وسوسه انگیز باشد. این کار به شما کنترل کاملی بر مواد اولیه می دهد که برای سگ های مستعد آلرژی های پوستی یا حساسیت های گوارشی، یک مزیت بزرگ است.

اما این فصل با یک **هشدار حیاتی** آغاز می شود: تهیه غذای خانگی بسیار پیچیده تر از مخلوط کردن مقداری گوشت و برنج است. برآوردها نشان می دهد که بیش از ۹۰٪ دستورالعمل های آنلاین غذای سگ، از نظر تغذیه ای **نامتعادل** هستند. این عدم تعادل، به ویژه در نسبت های حیاتی مانند کلسیم به فسفر، می تواند در درازمدت منجر به بیماری های متابولیک استخوان، ضعف عضلانی، و مشکلات سلامتی جدی شود.

علاوه بر این، شیتزوها نیازهای خاصی دارند که باید در غذای خانگی لحاظ شوند:

۱. **ریسک پانکراتیت:** غذا باید به شدت **کم چرب** باشد.
۲. **ریسک چاقی:** غذا باید دقیقاً کالری شماری و پورشن بندی شود.
۳. **سلامت دندان:** غذای خانگی نرم است و هیچ سایش مکانیکی برای دندان های فشرده شیتزو ایجاد نمی کند. بنابراین، تعهد به غذای خانگی باید با تعهد **دوچندان** به مسواک زدن روزانه و استفاده از جویندنی های دندانی همراه باشد.

دستورالعمل های این فصل به عنوان یک -نقطه شروع- عالی هستند، اما برای یک رژیم غذایی مادام العمر، اکیداً توصیه می شود که دستور نهایی توسط یک متخصص تغذیه دامپزشکی (DACVN) تأیید یا فرموله شود.

نسبت درست پروتئین، کربوهیدرات و چربی در غذای خانگی چیست؟

تعیین نسبت دقیق (Macros) به سن، وزن، سطح فعالیت، وضعیت عقیق سازی و سلامت عمومی شیتزوی شما بستگی دارد. با این حال، یک راهنمای کلی برای یک شیتزوی بالغ و سالم، بر اساس درصد کالری دریافتی، به شرح زیر است:

• پروتئین (تقریباً ۲۵٪ تا ۳۰٪ کالری):

- نقش: حیاتی برای حفظ توده عضلانی بدون چربی، سلامت پوست و درخشندگی موها.
- منابع مناسب شیتزو: فقط از منابع بسیار کم چرب استفاده کنید. سینه مرغ بدون پوست، سینه بوقلمون، ماهی سفید (مانند کود یا تیلاپیا)، و گوشت چرخ کرده گوساله (با چربی ۹۵٪ یا بالاتر).

• چربی (تقریباً ۱۰٪ تا ۱۵٪ کالری):

- نقش: این بخش برای شیتزو بسیار حساس است. چربی منبع متراکم انرژی و اسیدهای چرب ضروری (امگا ۳ و ۶) برای پوست و مغز است.
- هشدار: چربی زیاد به سرعت منجر به چاقی (تشدید مشکلات مفاصل و تنفس) و پانکراتیت (یک اورژانس دردناک) می شود. این درصد باید به دقت کنترل شود.
- منابع مناسب: مقدار کمی روغن ماهی (منبع امگا ۳) یا روغن بذر کتان (Flaxseed Oil) که پس از پخت به غذا اضافه می شود. چربی طبیعی موجود در گوشت های کم چرب معمولاً کافی است.

• کربوهیدرات (تقریباً ۵۰٪ تا ۶۰٪ کالری):

- نقش: منبع اصلی انرژی و فیبر برای سلامت دستگاه گوارش.
- منابع مناسب: کربوهیدرات های پیچیده و با هضم آسان. سیب زمینی شیرین (پخته و له شده)، برنج قهوه ای (کاملاً پخته)، کدو حلوائی، جو دوسر (Oatmeal) و کینوا.

چالش اصلی : مواد معدنی (Micronutrients)

دستیابی به نسبت های بالا آسان است. بخش فاجعه بار در غذاهای خانگی، عدم تعادل مواد معدنی است. **مشکل کلسیم/فسفر : (Ca : P)** گوشت (پروتئین) سرشار از فسفر است. اگر این فسفر با منبع کلسیم کافی متعادل نشود (نسبت ایده آل حدود ۱.۲ به ۱ است)، بدن برای جبران، کلسیم را از استخوان ها بیرون می کشد. این امر منجر به بیماری متابولیک استخوان، استخوان های شکننده و مشکلات عصبی می شود.

راه حل : شما باید یک مکمل کلسیم اضافه کنید. این می تواند پودر پوسته تخم مرغ (که باید به درستی آماده شود) یا ترجیحاً یک مکمل ویتامین و مواد معدنی متعادل کننده باشد که توسط دامپزشک تجویز شده است.

جدول ۷ : راهنمای اجزای غذای خانگی شیتزو

جزء غذایی	درصد وزنی (تقریبی)	منابع پیشنهادی (ایمن برای پانکراتیت/سمی)	منوعه (ریسک)
پروتئین کم چرب	۴۰٪ - ۵۰٪	سینه مرغ (بدون پوست/استخوان)، بوقلمون چرخ کرده (۹۵٪+ کم چرب)، ماهی سفید (کود، پولاک)	گوشت چرخ کرده پرچرب، پوست مرغ، گوشت های فرآوری شده (سوسیس)، بیکن
کربوهیدرات پیچیده	۲۵٪ - ۳۵٪	سیب زمینی شیرین، برنج قهوه ای، کینوا، کدو حلوائی، جو دوسر	ذرت، گندم (برای برخی حساسیت ها است)، پاستا
سبزیجات و میوه ها	۱۵٪ - ۲۰٪	هویج (پخته)، لوبیا سبز، نخود فرنگی، کدو سبز، بلوبری، سیب (بدون هسته)	پیاز، سیر، انگور، کشمش، آووکادو، اسفناج (اگزالات بالا)
چربی های ضروری	۱٪ - ۲٪	روغن ماهی (امگا ۳)، روغن بذر کتان (پس از پخت اضافه شود)	هر نوع روغن پخت و پز، کره، چربی های حیوانی
مکمل ضروری	طبق دستور	مکمل کلسیم (یا پودر پوسته تخم مرغ) + مولتی ویتامین مخصوص سگ (تجویز دامپزشک)	---

چند دستور ساده خانگی که واقعاً متعادل اند کدام اند؟

تکرار می کنیم : این دستورها برای -متعادل بودن- باید با یک مکمل ویتامین و مواد معدنی مخصوص) مانند BalanceIT یا مشابه که توسط دامپزشک توصیه شده (ترکیب شوند. مقادیر زیر برای یک شیتزوی ۵ کیلوگرمی با فعالیت متوسط (حدود ۳۲۰-۳۰۰ کالری در روز) برای یک روز است.

دستور شماره ۱ : بوقلمون و کدو حلوایی (مناسب معده حساس)

این دستور به دلیل استفاده از پروتئین واحد و کربوهیدرات آسان هضم، برای شیتزوهای مستعد آلرژی یا ناراحتی های گوارشی عالی است.

مواد لازم (برای حدود ۳ روز) :

- ۴۵۰ گرم بوقلمون چرخ کرده (۹۵٪ کم چرب)
- ۱.۵ پیمانه کدو حلوایی (پوره شده، بدون شکر)
- ۱ پیمانه جو دوسر (پخته شده)
- ۱ پیمانه لوبیا سبز (خرد شده، بخارپز یا آبپز)
- ۱ قاشق چای خوری روغن ماهی (یا روغن بذر کتان)
- مکمل ضروری : کلسیم و مولتی ویتامین (طبق دستور دامپزشک)

دستور پخت گام به گام : ۱. بوقلمون را در تابه ای نجسب، بدون روغن، با کمی آب بپزید تا کاملاً قهوه ای شود. هرگونه چربی اضافه را خالی کنید. ۲. جو دوسر را طبق دستور روی بسته بپزید. ۳. لوبیا سبز را بخارپز یا آبپز کنید تا نرم شود. ۴. در یک کاسه بزرگ، بوقلمون پخته شده، پوره کدو حلوایی، جو دوسر پخته و لوبیا سبز را با هم مخلوط کنید. ۵. اجازه دهید غذا کاملاً خنک شود. ۶. پس از خنک شدن، روغن ماهی و پودر مکمل ویتامین/کلسیم را اضافه کرده و خوب مخلوط کنید. ۷. غذا را به ۶ وعده مساوی (برای ۳ روز، ۲ وعده در روز) تقسیم کنید.

دستور شماره ۲: ماهی سفید و سیبزمینی شیرین (مناسب پوست)

ماهی سفید یک پروتئین عالی و کم چرب، و امگا-۳ موجود در آن به سلامت پوست و موی شیتزو کمک می کند.

مواد لازم (برای حدود ۳ روز):

- ۵۰۰ گرم فیله ماهی سفید (مانند کود یا تیلاپیا)
- ۲ پیمانه سیبزمینی شیرین (پخته و له شده)
- ۱ پیمانه هویج و نخود فرنگی (مخلوط، بخارپز شده)
- مکمل ضروری: کلسیم و مولتی ویتامین (طبق دستور دامپزشک)

دستور پخت گام به گام: ۱. فیله های ماهی را بخارپز کنید یا در فویل با کمی آب در فر بپزید (بدون روغن) تا کاملاً پخته و پوسته پوسته شود. ۲. سیبزمینی شیرین را بپزید (آب پز یا بخارپز) و کاملاً له کنید. ۳. هویج و نخود فرنگی را بخارپز کنید تا نرم شوند. ۴. در یک کاسه بزرگ، ماهی پخته شده (که با چنگال خرد کرده اید)، پوره سیبزمینی شیرین، هویج و نخود را مخلوط کنید. ۵. اجازه دهید کاملاً خنک شود. ۶. پس از خنک شدن، مکمل ویتامین/کلسیم را اضافه و مخلوط کنید. (اگر دستور شما فاقد روغن ماهی است، در اینجا اضافه کنید). ۷. به ۶ وعده مساوی تقسیم کنید.

روش پخت، نگهداری و فریز کردن ایمن چگونه است؟

ایمنی مواد غذایی در غذای خانگی به اندازه تعادل آن اهمیت دارد. با غذای سگ خود دقیقاً مانند غذای انسان رفتار کنید.

روش پخت ایمن

- **پخت کامل گوشت:** همیشه تمام گوشت‌ها را کاملاً بپزید تا باکتری‌هایی مانند سالمونلا و ای کولای از بین بروند. رژیم غذایی خام (Raw) خانگی به دلیل خطر بالای آلودگی متقاطع، توصیه نمی‌شود.
- **بدون ادویه:** هرگز از نمک، فلفل، پیاز، پودر سیر، یا هرگونه ادویه انسانی استفاده نکنید. غذا باید کاملاً بی‌مزه (برای ما) باشد.
- **پخت سبزیجات:** سبزیجات را بخارپز یا آب‌پز کنید. این کار هضم آن‌ها را برای سگ بسیار آسان‌تر می‌کند و مواد مغذی را بهتر از سرخ کردن حفظ می‌کند.
- **اضافه کردن مکمل‌ها در انتها:** روغن‌های حساس (مانند روغن ماهی) و بسیاری از ویتامین‌ها به گرما حساس هستند. آن‌ها را همیشه پس از پخت و زمانی که غذا تا دمای اتاق خنک شد، اضافه کنید.

نگهداری در یخچال

- غذا را بلافاصله پس از خنک شدن به ظروف در بسته منتقل کنید.
- غذای خانگی در یخچال حداکثر **۳ تا ۴ روز** قابل نگهداری است. اگر بیشتر از این مقدار درست کرده‌اید، باید آن را فریز کنید.

فریز کردن (بهترین روش)

فریز کردن به شما امکان می‌دهد غذا را به صورت دسته‌ای (Batch Cooking) تهیه کنید.

۱. **پورشن‌بندی:** غذا را به وعده‌های جداگانه تقسیم کنید. برای شیتزو، استفاده از سینی‌های یخ مکعبی بزرگ یا قالب‌های مافین سیلیکونی عالی است. هر -مکعب- یا -مافین- می‌تواند معادل بخشی از یک وعده باشد.
۲. **انجماد اولیه:** قالب‌های مافین یا سینی یخ را در فریزر قرار دهید تا کاملاً منجمد شوند.
۳. **بسته‌بندی:** پس از یخ زدن، -مکعب‌های غذا- را از قالب خارج کرده و به کیسه‌های فریزر زیپ‌دار منتقل کنید.

۴. **برچسب گذاری :** روی هر کیسه، تاریخ پخت و نوع دستور را بنویسید.
۵. این غذاها در فریزر تا ۳ ماه کیفیت خود را حفظ می کنند.

روش گرم کردن

- **یخزدایی :** بهترین راه، انتقال وعده مورد نیاز از فریزر به یخچال از شب قبل است.
- **گرم کردن :** هرگز غذا را داغ سرو نکنید. آن را به دمای اتاق برسانید یا در مایکروویو کمی گرم کنید (فقط چند ثانیه). همیشه قبل از سرو، دمای آن را چک کنید تا باعث سوختگی دهان سگ نشود.

منوی هفتگی نمونه برای شیتزو کم تحرک و پرتحرک چه فرقی دارد؟

تفاوت اصلی در **مقدار کالری (اندازه وعده)** است، نه لزوماً در خود دستور غذا. یک شیتزوی کم تحرک (سگ آپارتمانی که بیشتر روز را می خوابد) به کالری بسیار کمی برای جلوگیری از چاقی نیاز دارد، در حالی که یک شیتزوی پرتحرک (مثلاً سگی که در کلاس های چابکی شرکت می کند یا روزانه پیاده روی های طولانی دارد) به سوخت بیشتری نیاز دارد.

هشدار: همیشه وزن شیتزوی خود را هفته‌ای یکبار در طول تغییر رژیم غذایی کنترل کنید و اندازه‌ها را بر اساس آن تنظیم نمایید.

جدول ۸: منوی نمونه هفتگی (بر اساس وزن ۵ کیلوگرم)

روز هفته	صبحانه	شام	ملاحظات کالری (تقریبی)
شنبه	دستور (۱) (بو قلمون)	دستور (۲) (ماهی)	کم تحرک (۳۰۰ کالری/روز): ~۱۵۰ کالری در هر وعده (مقدار X گرم)
یکشنبه	دستور (۱) (بو قلمون)	دستور (۲) (ماهی)	پرتحرک (۴۰۰ کالری/روز): ~۲۰۰ کالری در هر وعده (مقدار X+Y گرم)
دوشنبه	دستور (۲) (ماهی)	دستور (۱) (بو قلمون)	چرخش پروتئین‌ها می‌تواند به جلوگیری از ایجاد حساسیت‌های جدید کمک کند.
سه‌شنبه	دستور (۱) (بو قلمون)	دستور (۲) (ماهی)	کم تحرک: وعده‌ها باید کوچک به نظر برسند. فریب چشمان التماس‌آمیز را نخورید.
چهارشنبه	دستور (۲) (ماهی)	دستور (۱) (بو قلمون)	پرتحرک: ممکن است به کمی کربوهیدرات (مثلاً برنج) بیشتر در وعده قبل از فعالیت سنگین نیاز داشته باشد.
پنج‌شنبه	دستور (۱) (بو قلمون)	دستور (۲) (ماهی)	حتماً وضعیت مدفوع را روزانه چک کنید تا از هضم درست مطمئن شوید.
جمعه	دستور (۲) (ماهی)	دستور (۱) (بو قلمون)	به یاد داشته باشید: کالری تشویقی‌ها باید از این کل کالری روزانه کسر شود!

جمع‌بندی فصل: غذای خانگی می‌تواند یک گزینه فوق‌العاده برای شیتزوی شما باشد، به شرطی که با آگاهی کامل از خطرات آن (عدم تعادل تغذیه‌ای، مشکلات دندانی، ریسک پانکراتیت) انجام شود. همیشه با دامپزشک خود مشورت کنید، مکمل‌ها را جدی بگیرید، و به بهداشت دندان سگ خود متعهد بمانید.

فصل ۵ : جای دستشویی و نظم خانگی

آموزش دستشویی به شیتزو، آزمون نهایی صبر و استقامت شماست. باید این حقیقت را از همان ابتدا بپذیرید : شیتزوها در این زمینه به -سر سخت بودن- شهرت دارند. این به معنای هوش کم آنها نیست، بلکه ترکیبی از سه ویژگی منحصر به فرد این نژاد است :

۱. **مثانه بسیار کوچک :** یک توله شیتزوی ۸ هفته‌ای، از نظر فیزیکی، به سختی می‌تواند ادرار خود را بیش از ۱ تا ۲ ساعت نگه دارد (و در زمان بیداری، حتی کمتر).

۲. **لجبازی ذاتی :** شیتزو با ذهنیتی از نوع -چه چیزی عاید می‌شود؟- (What's in it for me?) عمل می‌کند. اگر پاداش شما برای دستشویی کردن در بیرون به اندازه کافی جذاب نباشد، او دلیلی برای تحمل سرما یا خستگی نمی‌بیند.

۳. **تنفر از هوای بد :** این نژاد با موهای بلند و ابریشمی و پوزه کوتاه، از باران، برف، باد و گرمای شدید بیزار است. آنها ترجیح می‌دهند در گوشه‌ای دنج از خانه (مثلاً روی فرش گران‌بهای شما) کارشان را بکنند تا اینکه پنجه‌هایشان خیس شود.

درک این سه چالش به این معناست که آموزش شیتزو نیازمند مدیریت بی‌نقص محیط و پاداش‌های بسیار ارزشمند است. در این فصل، ما یک نقشه راه دقیق برای موفقیت در این چالش طراحی می‌کنیم.

ذهنیت صحیح و ابزارهای ضروری

موفقیت شما بیش از آنکه به سگ بستگی داشته باشد، به ذهنیت و آمادگی شما وابسته است.

ذهنیت صحیح : شما یک مدیر هستید، نه یک تنبیه‌کننده

- **شعار شما :** -پیشگیری، نه تنبیه- : ۹۹٪ مواقعی که سگ در خانه دستشویی می‌کند، تقصیر شماست، نه او. این یعنی شما در نظارت کوتاهی کرده‌اید.
- **هرگز تنبیه نکنید :** مالیدن بینی سگ به ادرارش، فریاد زدن، یا ضربه زدن، فقط یک چیز را به شیتزوی شما می‌آموزد : -دستشویی کردن در مقابل این انسان ترسناک است -. نتیجه؟ سگ یاد می‌گیرد که مخفیانه دستشویی کند (زیر تخت، پشت مبل) و آموزش شما صد برابر سخت‌تر می‌شود.
- **صبر، صبر، صبر :** این فرآیند ممکن است هفته‌ها یا حتی ماه‌ها طول بکشد. شیتزوها نسبت به نژادهای دیگر در این زمینه کندتر هستند. انتظار -معجزه سه‌روزه- نداشته باشید.

- **ثبات مطلق :** هر عضو خانواده باید دقیقاً از قوانین یکسانی پیروی کند . یک اشتباه می تواند فرآیند را هفته ها به عقب بیندازد.

ابزارهای ضروری

قبل از آوردن توله به خانه، این چهار ابزار باید آماده باشند . آن ها ارکان اصلی استراتژی مدیریت شما هستند.

۱. باکس (Crate) و ۲. محوطه بازی (Playpen)

این دو ابزار، مهم ترین سلاح شما برای -پیشگیری- از خطا هستند.

باکس (Crate)

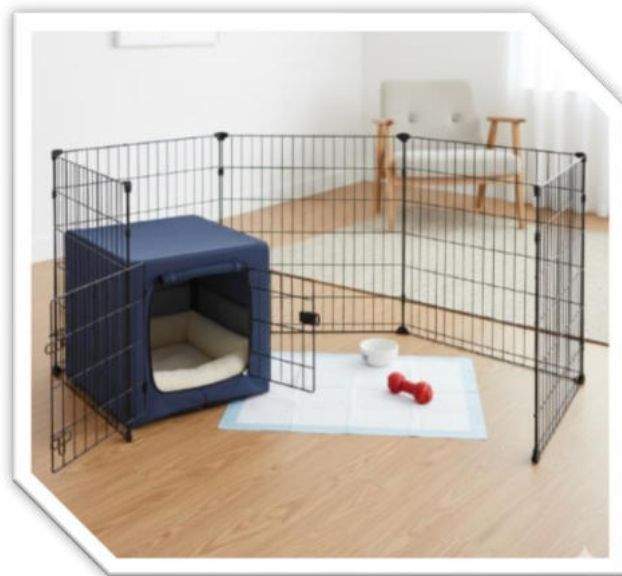
باکس، خانه و پناهگاه امن سگ است، نه زندان . سگ ها به طور غریزی لانه (جایی که می خوابند) را آلوده نمی کنند.

- **کاربرد :** برای زمان هایی که نمی توانید مستقیماً بر سگ نظارت کنید (خواب شبانه، زمانی که برای خرید بیرون می روید، یا در حال دوش گرفتن هستید).
- **اندازه مناسب :** بسیار مهم است . باکس باید فقط به اندازه ای بزرگ باشد که سگ بتواند بایستد، بچرخد و دراز بکشد . اگر باکس خیلی بزرگ باشد، شیتزو یک گوشه را برای خواب و گوشه دیگر را برای دستشویی انتخاب می کند و کل هدف باکس از بین می رود.
- **آموزش باکس :** باکس را با تشویقی، اسباب بازی های مورد علاقه و پتوهای نرم به مکانی جذاب تبدیل کنید. (در فصل ۱۰ بیشتر به این می پردازیم).

محوطه بازی (Playpen / Exercise Pen)

محوطه، منطقه -نظارت غیرمستقیم- شماست. این مکان برای زمانی است که در خانه هستید اما مشغول کاری دیگر (آشپزی، کار با کامپیوتر) هستید.

- چیدمان: محوطه باید فضای کافی برای تختخواب سگ، ظرف آب، اسباب بازی ها، و (در صورت استفاده) یک پد دستشویی در دورترین نقطه از تختخواب داشته باشد.
- قانون: سگ شما یا باید ۱) در حال نظارت مستقیم و فعال شما (بازی یا در آغوش شما)، ۲) در باکس، یا ۳) در محوطه بازی باشد. رها کردن یک توله آموزش ندیده در کل خانه، دستورالعمل شکست است.

۳. پدهای بهداشتی (Potty Pads)

پدها برای صاحبان شیتزو یک شمشیر دولبه هستند.

- مزایا: با توجه به بیزاری شیتزو از هوای بد و زندگی آپارتمانی، پدها یک راه حل عملی و دائمی برای دستشویی در داخل خانه فراهم می کنند. آن ها همچنین برای توله های بسیار کوچک که هر ساعت نیاز به دستشویی دارند، عالی هستند.

- **معایب:** استفاده نادرست از پد می تواند سگ را گیج کند. سگ ممکن است یاد بگیرد که -دستشویی کردن روی هر چیز نرم و مربعی شکل در خانه مجاز است-، که شامل فرش ها، پادری ها و دمپایی ها می شود.

نتیجه گیری برای شیتزو: استفاده از پدها اغلب یک -ضرورت- برای این نژاد است، اما باید با یک پروتکل بسیار سختگیرانه (که در ادامه می آید) اجرا شود تا از سردرگمی جلوگیری شود.

۴. اسپری پاک کننده آنزیمی (Enzymatic Cleaner)

این یک ابزار اختیاری نیست؛ **ضروری** است. ادرار سگ حاوی فرمون ها و اسید اوریک است که به سگ سیگنال می دهد: -اینجا یک دستشویی عمومی است. -!پاک کننده های معمولی خانگی (مانند شیشه شوی یا سفید کننده) بوی ادرار را برای بینی انسان پنهان می کنند، اما هرگز آن را برای بینی قدرتمند سگ از بین نمی برند. سگ همچنان آن نقطه را بو می کند و دوباره در همانجا دستشویی می کند.

اسپری آنزیمی چه می کند؟ این اسپری ها حاوی باکتری ها و آنزیم های خاصی هستند که به طور فیزیکی پروتئین ها و اسید اوریک موجود در ادرار را -می خورند- و متلاشی می کنند و سیگنال -دوباره اینجا دستشویی کن- را به طور کامل حذف می کنند.

پروتکل آموزش دستشویی گام به گام

شما باید یک مسیر را انتخاب کنید : آموزش در خارج از خانه (Outdoor) یا آموزش روی پد (Indoor). تلاش برای آموزش همزمان هر دو در ابتدا، توله را گیج می کند.

اصول جهانی (برای هر دو روش)

۱. برنامه تغذیه دقیق : به شیتزوی خود در ساعات مشخصی غذا دهید (فصل ۲). غذای آزاد نگذارید. این کار به شما امکان می دهد زمان دفع سگ را پیش بینی کنید. (معمولاً ۵ تا ۳۰ دقیقه بعد از غذا).
۲. شناخت نشانه ها : قبل از دستشویی، توله شیتزو نشانه هایی از خود بروز می دهد : چرخیدن در یک دایره، بو کشیدن شدید زمین، و شروع به نشستن در حالتی متفاوت.
۳. پاداش هنگفت : (Jackpot Reward) برای دستشویی در جای درست، شما به یک پاداش فوق العاده ارزشمند- نیاز دارید که سگ فقط در این زمان آن را دریافت می کند. (مثلاً یک تکه بسیار کوچک سینه مرغ پخته، نه کیبل معمولی اش).

جدول ۹ : زمان بندی طلایی بردن توله به محل دستشویی

این چهار زمان، لحظات کلیدی هستند که توله شما به احتمال ۹۹٪ نیاز به دستشویی دارد. آن ها را از دست ندهید.

زمان کلیدی (The Big 4 -)	توضیح
۱. بلافاصله پس از بیدار شدن	اولین کاری که صبح انجام می دهید (حتی قبل از قهوه). مثانه آن ها پر است.
۲. بلافاصله پس از غذا خوردن/نوشتن آب	غذا خوردن، سیستم گوارش را تحریک می کند (معمولاً ۵ تا ۳۰ دقیقه بعد).
۳. بلافاصله پس از بازی هیجان انگیز	فعالیت و هیجان به مثانه فشار می آورد.
۴. درست قبل از خواب شبانه (یا رفتن به باکس)	برای تخلیه نهایی مثانه و افزایش شانس خواب آرام شبانه.

پروتکل گام به گام - مسیر : A فقط خارج از خانه -

این مسیر نیازمند تعهد بسیار بالا از جانب شماست، به خصوص با توجه به مثانه کوچک شیتزو.

۱. **شروع کنید :** بلافاصله پس از یکی از -۴ زمان کلیدی- (جدول ۹) یا هر ۱ تا ۲ ساعت (هر کدام زودتر بود).

۲. **حمل کنید :** توله را بلند کنید و تا محل مورد نظر در بیرون حمل کنید. اگر روی زمین راه برود، ممکن است در راهرو یا آسانسور دستشویی کند.

۳. **یک نقطه، یک فرمان :** همیشه به یک نقطه ثابت بروید. این کار با بو، به سگ کمک می کند. به محض رسیدن، از یک فرمان کوتاه مانند -برو دستشویی- یا -جیش کن- (به آرامی) استفاده کنید.

۴. **انتظار (صبر) :** ساکت بایستید و اجازه دهید بو بکشد. این زمان بازی نیست. گوشی خود را کنار بگذارید. ۵ دقیقه کامل صبر کنید.

۵. **موفقیت (مهم ترین گام) :** لحظه ای که دستشویی کردنش تمام شد (نه در حین آن)، یک جشن بزرگ برپا کنید. با صدای بلند و هیجان زده بگویید -آفرین! سگ خوب!- و بلافاصله پاداش هنگفت (مرغ پخته) را به او بدهید.

۶. **پاداش بعد از پاداش :** اجازه دهید ۵ دقیقه در بیرون بازی کند. این به او می آموزد که دستشویی کردن به معنای پایان زمان تفریح نیست (مشکلی که باعث می شود سگ ها دستشویی خود را نگه دارند).

۷. **شکست (بدون دستشویی) :** اگر بعد از ۵ دقیقه کاری نکرد، او را به داخل برگردانید و مستقیماً در باکس قرار دهید (نه محوطه بازی).

۸. **تلاش مجدد :** ۱۵ دقیقه صبر کنید. سپس دوباره او را از باکس خارج کرده و مستقیماً به بیرون (گام ۲) ببرید. این چرخه را تا زمانی که موفق شود تکرار کنید.

۹. **آزادی :** پس از موفقیت در بیرون، می توانید به او ۳۰ تا ۶۰ دقیقه آزادی -تحت نظارت کامل- در خانه بدهید. سپس چرخه (باکس یا محوطه) دوباره شروع می شود.

پروتکل گام به گام (مسیر : B آموزش پد در داخل خانه)

این مسیر برای زندگی آپارتمانی و نژاد شیتزو بسیار رایج است.

۱. **موقعیت پد :** یک مکان دائمی برای پد انتخاب کنید. (مثلاً گوشه حمام یا آشپزخانه). پد را نزدیک تخت یا ظرف غذای سگ قرار ندهید.
۲. **استفاده از محوطه :** در ابتدا، پد باید داخل محوطه بازی سگ باشد تا شانس موفقیت افزایش یابد. پد باید تمام سطح یک سمت محوطه را بپوشاند.
۳. **شروع کنید :** در ۴-۵ زمان کلیدی - (جدول ۹) یا هر ۱ تا ۲ ساعت، یا هر زمان که علائم (بو کشیدن، چرخیدن) را دیدید، سگ را به آرامی بردارید و روی پد بگذارید.
۴. **فرمان :** از فرمان خود (-برو دستشویی-) استفاده کنید.
۵. **موفقیت :** لحظه ای که روی پد تمام کرد، جشن و پاداش هنگفت (گام ۵ بالا) را اجرا کنید.
۶. **شکست (ترک کردن پد) :** اگر سگ از پد پایین آمد تا در جای دیگری دستشویی کند، با یک صدای ناگهانی اما نه ترسناک (مانند -آخ!- یا -Oops!-) حواسش را پرت کنید، او را بردارید و به روی پد برگردانید.
۷. **کاهش پدها :** وقتی سگ یاد گرفت همیشه روی پدها برود، می توانید به تدریج تعداد پدهای داخل محوطه را به یک پد کاهش دهید.
۸. **فرش ها را حذف کنید :** در طول این آموزش، تمام فرش ها و پادری های کوچک را موقتاً از روی زمین جمع کنید تا سردرگمی به حداقل برسد.

ثبت پیشرفت و عیب یابی

ثبت وقایع (Potty Log)

یک دفترچه یادداشت بردارید و هر بار که سگ دستشویی می کند (چه موفقیت چه خطا) آن را ثبت کنید.

- **ستون ها :** زمان، مکان (پد، بیرون، روی فرش)، نوع (ادرار/مدفوع)، آیا قبلش غذا/آب خورده بود؟
- **چرا؟** این کار الگوها را آشکار می کند. شما متوجه خواهید شد که -او همیشه ساعت ۳ بعدازظهر روی فرش اتاق خواب خطا می زند- این یعنی شما باید ساعت ۲ : ۴۵ بعدازظهر آماده باشید تا او را به محل درست ببرید.

جدول ۱۰: عیب‌یابی مشکلات رایج آموزش دستشویی شیتزو

مشکل (Problem)	دلیل احتمالی (Why it's happening)	راه حل (Solution)
او روی پد می‌رود، اما روی فرش و پادری هم دستشویی می‌کند!	سردرگمی. سگ فکر می‌کند هر سطح نرمی مجاز است. این رایج‌ترین خطای آموزش پد است.	۱. موقتاً تمام فرش‌ها و پادری‌ها را جمع کنید. ۲. به نظارت ۱۰۰٪ برگردید. ۳. هر فرشی را که قبلاً آلوده شده، با اسپری آنزیمی کاملاً بشویید.
او بیرون می‌رود، بازی می‌کند، اما به محض بازگشت به خانه، دستشویی می‌کند!	او یاد گرفته که -دستشویی کردن در بیرون = پایان تفریح- یا اینکه بیرون برایش بسیار حواس‌پرت‌کننده است.	۱. پروتکل -شکست- (گام ۷ بالا) را اجرا کنید: اگر بیرون نرفت، مستقیم به باکس برود. ۲. بعد از دستشویی کردن در بیرون، به جای بازگشت فوری، ۵ دقیقه -جشن و بازی- در بیرون داشته باشید.
-توله‌ام در باکس خودش دستشویی می‌کند!	۱. باکس خیلی بزرگ است. ۲. شما او را بیش از حد (بیشتر از حد) می‌توانید. ۳. مثانه‌اش در باکس نگه داشته‌اید. ۴. ممکن است مشکل پزشکی (UTI) داشته باشد.	۱. از تقسیم‌کننده (Divider) برای کوچک کردن فضای باکس استفاده کنید. ۲. قانون -سن به ماه + ۱- ساعت را اجرا کنید (و برای شیتزو، حتی کمتر). ۳. با دامپزشک مشورت کنید.
-شیتزوی من از باران/برف متنفر است و بیرون نمی‌رود.	این یک ویژگی نژادی است. آن‌ها از خیس شدن متنفرند.	۱. یک چتر بزرگ بردارید و هر دو زیر آن بایستید. ۲. $N < 2$ یک کت بارانی یا چکمه سگ تهیه کنید. ۳. به محض انجام کار (حتی یک ذره)، بزرگترین پاداش ممکن را بدهید و فوراً به داخل برگردید. ۴. (راه حل جایگزین) آموزش پد را به عنوان گزینه -هوای بد- بپذیرید.
-من روی او به خاطر خطا کردن فریاد زدم و حالا او از من می‌ترسد و دستشویی مخفیانه می‌کند.	شما اعتماد او را شکسته‌اید و آموزش را به -جنگ اراده- تبدیل کرده‌اید.	۱. فوراً تمام تنبیه‌ها را متوقف کنید. ۲. فرآیند را از صفر، با تمرکز ۱۰۰٪ بر پاداش مثبت برای موفقیت‌ها، بازسازی کنید. ۳. برای خطاها، فقط سکوت کنید و با اسپری آنزیمی تمیز کنید.

جمع‌بندی فصل: آموزش دستشویی به شیتزو یک ماراتن است، نه یک دو سرعت. موفقیت شما به -نظارت- و -پیشگیری- بستگی دارد. با مدیریت صحیح محیط (باکس، محوطه) و پاداش‌دهی اغراق‌آمیز برای موفقیت‌ها، شیتزوی شما در نهایت الگوی صحیح را خواهد آموخت.

فصل ۶: فرمان های نمایشی و مهارت های روزمره

شیتزوها با هوش سرشار اما شخصیتی که گاهی به سرسختی می زنند، شناخته می شوند. آن ها سگ هایی نیستند که کورکورانه اطاعت کنند؛ آن ها -متفکران- کوچکی هستند که باید متقاعد شوند که همکاری کردن به نفعشان است. تاریخچه آن ها به عنوان سگ های همدم در دربار امپراتوری چین به این معناست که آن ها برای -کار کردن- به معنای سنتی (مانند سگ های گله) پرورش نیافته اند، بلکه برای -جذاب بودن-، سرگرم کردن و مرکز توجه بودن، پرورش یافته اند.

این فصل کلید طلایی ارتباط با ذهن شیتزوی شماست. آموزش به این نژاد نباید یک -تمرین نظامی- خشک باشد؛ باید یک -بازی- سرگرم کننده و پر از پاداش باشد.

فلسفه آموزش شیتزو: ۵ قانون طلایی

۱. **پاداش های هنگفت: (Jackpot)** همانطور که در فصل ۵ گفتیم، شیتزوها با ذهنیت -چه چیزی عاید می شود؟- زندگی می کنند. پاداش شما (تشویقی های بسیار باارزش مانند مرغ پخته، نه کیبل روزانه) باید ارزش تلاش کردن را داشته باشد.

۲. **جلسات کوتاه و شیرین:** شیتزوها به سرعت خسته می شوند. جلسات آموزشی را به ۵ تا ۱۰ دقیقه در روز محدود کنید (می توانید چند جلسه ۵ دقیقه ای داشته باشید). این کار هم از خستگی ذهنی آن ها و هم از خستگی فیزیکی (به دلیل پوزه کوتاه و خطر گرم شدن بیش از حد) جلوگیری می کند.

۳. **فقط مثبت، هرگز تنبیه:** به دلیل طبیعت حساس و گاهی لجبازشان، هرگونه تنبیه یا صدای خشن نتیجه معکوس می دهد. شیتزوی شما یا -خاموش- می شود (از ادامه کار امتناع می کند) یا می ترسد. تمرکز ۱۰۰٪ باید روی پاداش دادن به رفتارهای درست باشد.

۴. **استفاده از جذابیت:** شیتزوها عاشق تشویق شدن و شنیدن صدای هیجان زده شما هستند. آموزش را به یک -نمایش- تبدیل کنید. وقتی موفق می شوند، با هیجان آن ها را تشویق کنید و کف بزنید. این برای آن ها به اندازه غذا انگیزه ایجاد می کند.

۵. **ایمنی گردن:** هرگز از قلاده های زنجیری، شوک، یا حتی قلاده های کمری ساده برای آموزش استفاده نکنید. به دلیل حساسیت نای (Trachea) و ساختار پوزه کوتاه، هرگونه فشار ناگهانی به گردن شیتزو می تواند فاجعه بار باشد. تمام آموزش ها باید با استفاده از یک **قلاده کتفی (Harness)** راحت انجام شود.

۶.

سه فرمان ضروری روزمره : -بیا- بمون- ولش کن- را چگونه پایدار کنیم؟

این سه فرمان، ستون های ایمنی سگ شما هستند. آن ها اختیاری نیستند، بلکه برای حفظ جان شیتزوی شما در دنیای روزمره حیاتی اند. -پایدار کردن- (Proofing) به این معناست که سگ شما این فرمان را نه تنها در اتاق نشیمن آرام، بلکه در حضور عوامل حواس پرت کننده (مانند پارک یا حضور مهمان) نیز اجرا کند.

۱. فرمان -بیا- (Recall / Come)

چرا برای شیتزو حیاتی است؟ آن ها کوچک، سریع و کنجکاو هستند. یک درب باز، یک لحظه غفلت، و شیتزوی شما می تواند در خیابان باشد. آن ها به طور ذاتی نژادی نیستند که به صاحب خود -چسبیده- باشند و به راحتی ممکن است برای بو کشیدن یا دنبال کردن چیزی دور شوند. یک فرمان -بیا- قوی و قابل اعتماد، خط دفاعی اول شماست.

گام های ساختن فرمان :

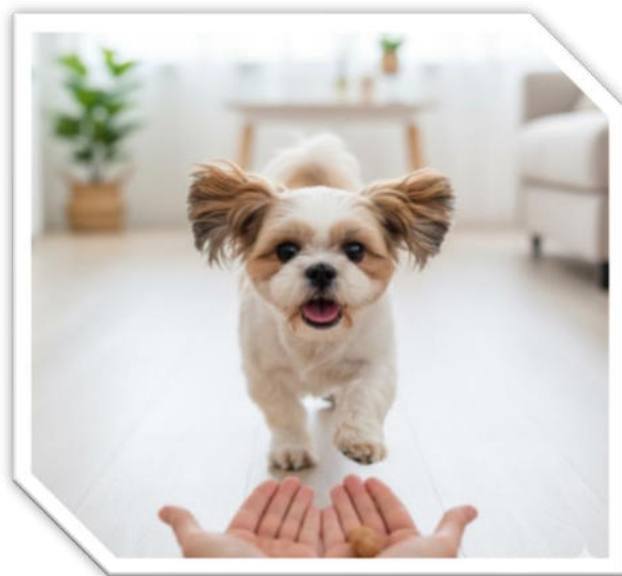
۱. شروع در داخل خانه : در یک اتاق آرام، بدون حواس پرتی شروع کنید. روی زمین بنشینید.
۲. صدای شاد : با شادترین و هیجان انگیزترین صدایی که دارید، نام سگتان را و سپس فرمان -بیا!- (یا -بیا اینجا!-) را بگویید. می توانید کمی عقب عقب بروید تا او را تشویق به دویدن کنید.
۳. پاداش هنگفت : (Jackpot) لحظه ای که سگ به شما می رسد، او را غرق در تشویق کلامی کنید و یک پاداش بسیار ارزشمند (چند تکه مرغ) به او بدهید.
۴. قانون طلایی -بیا- : هرگز، هرگز و هرگز سگ را برای آمدن (حتی اگر ۵ دقیقه طول کشید) سرزنش نکنید. فرمان -بیا- باید همیشه مثبت ترین تجربه روز او باشد.

چگونه آن را پایدار (Proof) کنیم؟

- بازی -قایم باشک- : از یکی از اعضای خانواده بخواهید سگ را نگه دارد. شما به اتاق دیگری بروید و قایم شوید. سپس با هیجان او را صدا بزنید (-بیا!-) . وقتی شما را پیدا کرد، جشن بگیرید. این کار فرمان -بیا- را به یک بازی شکار هیجان انگیز تبدیل می کند.
- استفاده از لاینر لاین : (Long Line) در حیاط یا یک پارک خلوت (با قلاده کتفی)، از یک بند آموزشی بلند (۵ تا ۱۰ متری) استفاده کنید. اجازه دهید کمی دور شود، سپس او را صدا بزنید. اگر آمد،

عالی است. اگر تردید کرد، با یک کشش بسیار ملایم و -بازی گونه- (نه یک کشش تنبیهی) او را به سمت خود هدایت کنید و به محض حرکت به سمت شما، تشویقش کنید.

- **هرگز فرمان را مسموم نکنید : (Poisoning the Cue)** از فرمان -بیا- برای کارهای ناخوشایند (مانند حمام کردن، کوتاه کردن ناخن، یا ترک پارک) استفاده نکنید. اگر وقت رفتن است، بروید و خودتان او را (با قلاده) بیاورید. فرمان -بیا- باید برای پاداش خالص رزرو شود.

۲. فرمان -بمون- (Stay)

چرا برای شیتزو حیاتی است؟ به دلیل نیازهای شدید گرومینگ! (Grooming) بخش بزرگی از زندگی شیتزو صرف برس کشی، باز کردن گره، تمیز کردن چشم و حمام می شود. آموزش فرمان -بمون- (چه در حالت نشسته چه ایستاده) این فرایندها را از یک -جنگ- روزانه به یک -همکاری- آرام تبدیل می کند. همچنین برای ایمنی (مانند باز کردن در خانه یا منتظر ماندن در کنار خیابان) حیاتی است.

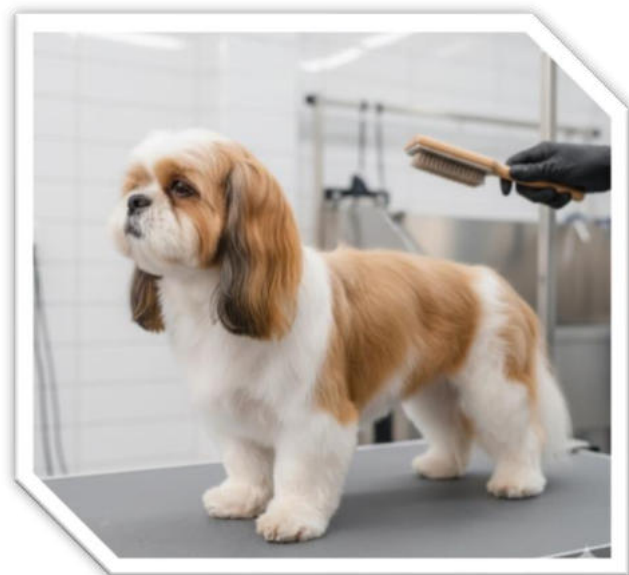
گام های ساختن فرمان :

۱. **شروع با -بشین- :** ابتدا از سگ بخواهید -بشین- (Sit).
۲. **معرفی سیگنال دست :** کف دست خود را به آرامی به سمت صورت سگ بگیرید (نه آنقدر نزدیک که بترسد) و بگویید -بمون-.

۳. **قانون ۱ ثانیه :** یک ثانیه صبر کنید. قبل از اینکه سگ بلند شود، بگویید -آفرین!- (یا از یک مارکر مانند کلیکر استفاده کنید) و به او پاداش بدهید درحالی که هنوز نشسته است.
۴. **معرفی فرمان رهاسازی :** به او یک فرمان رهاسازی (مانند -اوکی!- یا -برو بازی کن-) بدهید و او را تشویق کنید بلند شود. این به سگ می آموزد که -بمون- یعنی تا زمانی که فرمان رهاسازی را نشنیده‌ای، حرکت نکن.

چگونه آن را پایدار (Proof) کنیم (قانون D۳) :

- **مدت زمان (Duration) :** به تدریج زمان -بمون- را افزایش دهید. از ۱ ثانیه به ۳ ثانیه، سپس ۵ ثانیه، سپس ۱۰ ثانیه. بسیار آهسته پیش بروید. اگر سگ شکست خورد (بلند شد)، یعنی خیلی سریع پیش رفته‌اید.
- **فاصله (Distance) :** در حالی که سگ در حالت -بمون- است، یک قدم به عقب بروید، سپس فوراً برگردید و به او پاداش دهید (درحالی که هنوز در حالت -بمون- است). به تدریج فاصله را به چند قدم و سپس به آن سوی اتاق افزایش دهید.
- **حواس پرتی (Distraction) :** این سخت‌ترین مرحله است. در حالی که سگ در حالت -بمون- است، یک اسباب بازی را به آرامی روی زمین بیندازید (نه به سمت او). اگر ماند، پاداش هنگفت بدهید. به تدریج حواس پرتی‌ها را سخت‌تر کنید (مثلاً فرد دیگری در اتاق راه برود).

۳. فرمان -ولش کن- (Leave It)

چرا برای شیتزو حیاتی است؟ این فرمان می تواند جان سگ شما را نجات دهد. شیتزوها کوتاه هستند و دهانشان به سطح زمین، جایی که قرص های افتاده، غذاهای سمی (فصل ۳)، و زباله های خطرناک وجود دارد، نزدیک است. آن ها باید یاد بگیرند که به دستور شما، از جذاب ترین چیزها هم چشم پوشی کنند.

گام های ساختن فرمان (روش دو تشویقی):

۱. تشویقی خسته کننده: یک تکه از غذای خشک معمولی (کیبل) را در مشت بسته خود نگه دارید.
۲. ارائه مشت: مشت خود را جلوی بینی سگ بگیرید. او شروع به بو کشیدن، لیسیدن، و پنجه زدن به دست شما می کند. صبور باشید و چیزی نگویید.
۳. لحظه طلایی: لحظه ای که سگ ناامید می شود و بینی خود را (حتی برای یک ثانیه) عقب می کشد تا ببیند چرا دست شما باز نمی شود، او را با هیجان تشویق کنید (-آفرین!) و بلافاصله یک تشویقی بسیار باارزش (مرغ) از دست دیگرتان به او بدهید.
۴. تکرار: این کار را چندین بار تکرار کنید. سگ به سرعت می آموزد که -نادیده گرفتن تشویقی داخل مشت = دریافت تشویقی بهتر-.
۵. افزودن فرمان: وقتی سگ به محض دیدن مشت بسته، آن را نادیده می گیرد، کلمه -ولش کن- را درست زمانی که دست خود را ارائه می دهید، بگویید.
۶. ارتقا به زمین: حالا کیبل (تشویقی خسته کننده) را روی زمین بگذارید و آن را با دست خود بپوشانید. همان فرآیند را تکرار کنید. وقتی سگ عقب کشید، پاداش بهتر را از دست دیگرتان بدهید.
۷. ارتقا نهایی: کیبل را روی زمین بگذارید (بدون پوشاندن) و بگویید -ولش کن-. وقتی سگ به آن نگاه کرد اما به سمتش نرفت (و به شما نگاه کرد)، پاداش هنگفت بدهید.

چگونه آن را پایدار (Proof) کنیم؟

- در پیاده روی (با قلاده) تمرین کنید. قبل از اینکه به یک تکه دستمال کاغذی یا آشغال بی خطر روی زمین برسید، بگویید -ولش کن-. وقتی سگ آن را نادیده گرفت و به راه رفتن ادامه داد، او را به شدت تشویق کنید و پاداش بدهید.

جدول ۱۱ : خلاصه پایدارسازی فرمان های ضروری

فرمان	هدف برای شیتزو	گام (ساختن)	اول تکنیک (Proofing)	پایدارسازی	اشتباه رایج که باید اجتناب کرد
-بیا- (Come)	ایمنی (فرار از در)، جلوگیری از گم شدن.	صدای شاد + پاداش هنگام رفتن در خانه.	بازی قایم باشک، استفاده از لاین در بیرون.	تنبيه کردن سگ وقتی دیر می آید، یا صدا زدن او برای کار ناخوشایند (حمام).	
-بمون- (Stay)	همکاری در گرومینگ، ایمنی در کنار خیابان.	سیگنال دست + پاداش برای ۱ ثانیه ماندن + فرمان رها سازی.	افزایش تدریجی D ³ : زمان (Duration)، فاصله (Distance)، حواس پرتی (Distraction).	صدا زدن سگ از حالت - بمون-. (همیشه باید برگردید و پاداش بدهید یا فرمان رها سازی بدهید).	
-ولش کن- (Leave It)	نجات جان (جلوگیری از خوردن سم و زباله).	روش دو تشویقی (مشت بسته با کیبل، پاداش با مرغ).	تمرین روی زمین (پوشانده/نپوشانده)، تمرین در پیاده روی واقعی.	فریاد زدن -نه!- و کشیدن سگ. این فرمان باید یک انتخاب آگاهانه از سوی سگ باشد، نه از روی ترس.	

ترفندهای نمایشی جذاب : -چرخیدن-، -سلام نظامی-، -پا بده- را چگونه بسازیم؟

این بخش، جایی است که شیتزوی شما می درخشد! آن ها عاشق اجرای نمایش برای خانواده و دریافت تشویق هستند. این ترفندها مغز آن ها را فعال نگه می دارد و پیوند شما را قوی تر می کند.

۱. -پا بده- یا -دست بده- (Shake Paw)

این یکی از ساده ترین ترفندها برای شروع است.

۱. **شروع با -بشین-** : از شیتزوی خود بخواهید بنشیند.
۲. **تحریک پنجه :** یک تشویقی خوشمزه را در مشت خود پنهان کنید و آن را جلوی سینه سگ، کمی متمایل به یک طرف، نگه دارید.
۳. **صبر کنید :** سگ ابتدا سعی می کند با بینی و دهانش دست شما را باز کند. وقتی موفق نشد، به طور غریزی سعی می کند با پنجه اش به دست شما ضربه بزند تا آن را باز کند.
۴. **علامت گذاری و پاداش :** لحظه ای که پنجه اش برای لمس دست شما بلند شد، بگویید -آفرین!- (یا کلیک کنید)، مشت خود را باز کنید و اجازه دهید تشویقی را بخورد.
۵. **تکرار :** این کار را ۵-۶ بار تکرار کنید.
۶. **افزودن فرمان :** وقتی سگ به طور مداوم برای گرفتن تشویقی پنجه می زند، درست قبل از اینکه پنجه بزند، بگویید -پا بده!- و کف دست دیگر خود را (که خالی است) ارائه دهید تا پنجه اش را روی آن بگذارد.
۷. **پاداش :** وقتی پنجه اش را روی کف دست شما گذاشت، با دست دیگر (که تشویقی دارد) به او پاداش دهید.

۲. بچرخ - (Spin)

این یک ترفند عالی مبتنی بر -هدایت با طعمه- (Luring) است.

۱. **آماده کردن طعمه :** یک تشویقی بسیار خوشبو (مانند یک تکه هات داگ کوچک) را بین انگشت شست و اشاره خود نگه دارید.
۲. **هدایت بینی :** تشویقی را جلوی بینی شیتزوی خود (درحالی که ایستاده است) بیاورید تا آن را بو بکشد.
۳. **ایجاد دایره :** به آرامی دست خود را در یک دایره افقی، موازی با زمین، حرکت دهید. بینی شیتزوی شما به طور طبیعی تشویقی را دنبال می کند و این باعث می شود بدنش در یک دایره کامل بچرخد.
۴. **علامت گذاری و پاداش :** پس از اتمام دایره کامل، بگویید -آفرین!- و تشویقی را به او بدهید.
۵. **افزودن فرمان :** پس از چند بار تکرار موفق، درست قبل از شروع حرکت دایره ای دستتان، بگویید - بچرخ.-!
۶. **حذف طعمه : (Fading the Lure)** به تدریج، حرکت دایره ای را فقط با انگشت خود (بدون تشویقی در آن) انجام دهید و پس از چرخش کامل، تشویقی را از دست دیگرتان به او بدهید. در نهایت، این حرکت دست به سیگنال بصری شما تبدیل می شود.

۳. سلام نظامی - (Salute)

این یک ترفند پیشرفته تر و بسیار بامزه است که به تعادل و تمرکز نیاز دارد. **پیش نیاز :** سگ شما باید فرمان -بشین- (Sit) را به خوبی بلد باشد.

۱. **هدف گیری : (Targeting)** یک تکه چسب کاغذی کوچک (Sticky Note) یا یک برچسب سبک بردارید.
۲. **چسباندن :** در حالی که سگ نشسته است، به آرامی برچسب را بالای یکی از چشمانش، روی ابرویش، بچسبانید.
۳. **رفتار غریزی :** سگ به طور طبیعی از وجود این چیز روی سرش خوشش نمی آید و پنجه اش را بلند می کند تا آن را بردارد.
۴. **علامت گذاری و پاداش :** لحظه ای که پنجه اش برای خاراندن یا برداشتن برچسب بالا می آید (و شبیه حرکت -سلام نظامی- می شود)، با هیجان بگویید -آفرین!- و بلافاصله برچسب را بردارید و یک پاداش هنگفت به او بدهید.

۵. **تکرار :** این کار را فقط ۲-۳ بار در هر جلسه انجام دهید تا سگ خسته نشود.
۶. **افزودن فرمان :** وقتی سگ الگو را یاد گرفت (چسباندن برچسب = بالا بردن پنجه = پاداش)، درست قبل از اینکه پنجه اش را بالا ببرد، بگویید -سلام-!
۷. **حذف برچسب :** در نهایت، شما می توانید فقط سیگنال دست (اشاره به ابروی خود) و فرمان -سلام-! را بدهید و سگ به یاد می آورد که آن حرکت پنجه را برای دریافت پاداش انجام دهد.

جمع بندی فصل : آموزش به شیتزو، چه فرمان های حیاتی و چه ترفندهای نمایشی، باید لذت بخش ترین بخش روز شما باشد. با صبر، جلسات کوتاه، و پاداش های فراوان، شما نه تنها یک سگ خوش رفتار خواهید داشت، بلکه یک ستاره کوچک نمایشی خواهید داشت که از به رخ کشیدن هوشش برای شما لذت می برد.

فصل ۷: مهم ترین نکات نگهداری شیتزو در خانه و شهر

شیتزو به عنوان یک نژاد همدم غایی (Ultimate Companion) پرورش یافته است. برخلاف سگ های کاری، تمام هدف وجودی آنها بودن در کنار انسان و زندگی در محیط خانه است. اما این زندگی خانگی و شهری، چالش های منحصر به فردی را برای فیزیولوژی خاص آنها ایجاد می کند.

این فصل به مدیریت سه جنبه حیاتی زندگی شیتزو می پردازد: مدیریت محیطی (دما)، مدیریت انرژی (ورزش و ذهن) و مدیریت اجتماعی (سفر و حضور در اجتماع). درک این سه مورد، تفاوت بین یک شیتزوی سالم و یک شیتزوی در معرض خطر را رقم می زند.

دما، تهویه و مراقبت از گرما/سرما برای بدن کوچک شیتزو چگونه است؟

این مهم ترین بخش غیرتغذیه ای در مورد سلامت شیتزو است. شیتزو یک نژاد پوزه کوتاه (Brachycephalic) است. این ساختار آناتومیک صورت (بینی کوتاه، کام نرم کشیده، و نای باریک) به این معناست که سیستم خنک کننده طبیعی آنها (یعنی نفس نفس زدن) به شدت ناکارآمد است.

آنها نمی توانند مانند سگ های دیگر خود را خنک کنند. این یک ویژگی بامزه نیست؛ این یک نقص آناتومیک است که آنها را در برابر گرمزدگی (Heatstroke) به شدت آسیب پذیر می کند.

خطر شماره یک: گرمزدگی

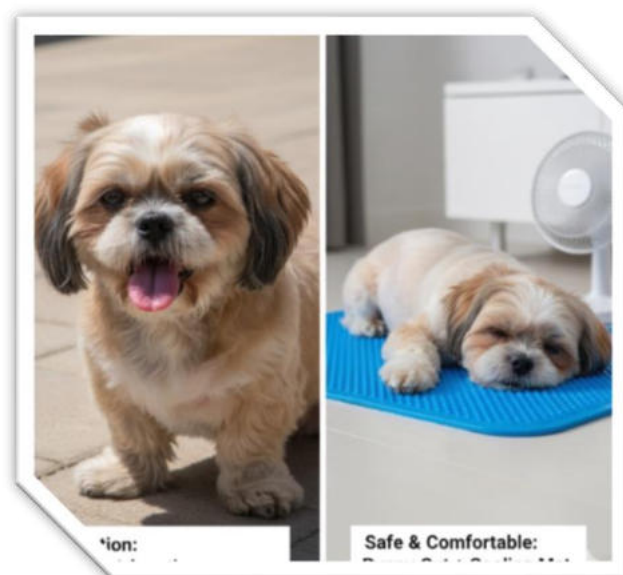
گرمزدگی در شیتزو به سرعت رخ می دهد و یک اورژانس پزشکی مطلق و کشنده است.

چه دمایی برای شیتزو - گرم - محسوب می شود؟ هر دمایی بالای ۲۴ درجه سانتی گراد (75°F)، به خصوص اگر همراه با رطوبت باشد، می تواند برای شیتزو خطرناک باشد. پیاده روی در دمای ۲۷ درجه سانتی گراد (80°F) که برای انسان قابل تحمل است، می تواند برای شیتزو کشنده باشد.

علائم گرمازدگی در شیتزو :

- نفس نفس زدن شدید، پر سر و صدا و دیوانه وار که متوقف نمی شود.
- زبان بسیار قرمز تیره (-قرمز آجری-) و دراز که به بیرون آویزان است.
- بزاق غلیظ و چسبناک -مانند کف-
- گیجی، عدم تعادل -راه رفتن مست-
- لثه های رنگ پریده یا خاکستری /آبی.
- استفراغ، اسهال.
- غش کردن (Collapse) و تشنج.

اقدام فوری در صورت مشاهده علائم : ۱. فوراً سگ را از گرما به یک مکان خنک (زیر کولر یا سایه) منتقل کنید. ۲. فوراً با دامپزشک اورژانس تماس بگیرید و به آن ها اطلاع دهید که در راه هستید. ۳. در مسیر دامپزشکی : حوله های خنک (نه یخ زده) را روی بدن سگ، به خصوص در ناحیه کشاله ران، زیر بغل و پنجه ها قرار دهید. هرگز سگ را در آب یخ غوطه ور نکنید، این کار باعث شوک و انقباض عروق خونی شده و خنک شدن را سخت تر می کند. ۴. می توانید پنجه ها و گوش ها را با آب خنک (نه یخ) مرطوب کنید. ۵. ماشین را خنک نگه دارید و باد کولر را به سمت سگ بگیرید.

مدیریت ایمن شیتزو در تابستان :

- **تهویه مطبوع (Air Conditioning)** یک تجمل نیست، یک ضرورت است. خانه شما باید در تابستان خنک بماند.
- **زمان پیاده روی :** پیاده روی فقط در خنک ترین ساعات روز (بسیار زود صبح، بسیار دیر وقت شب) انجام شود. از پیاده روی در میانه روز به هر قیمتی اجتناب کنید.
- **سطوح داغ :** آسفالت و سنگ فرش می توانند پنجه های حساس شیتزو را به سرعت بسوزانند. (قانون ۵ ثانیه : اگر نمی توانید پشت دست خود را ۵ ثانیه روی زمین نگه دارید، برای سگ شما هم داغ است).
- **هرگز در ماشین نماند :** این قانون برای همه سگ ها صادق است، اما برای شیتزو دو برابر اهمیت دارد. یک ماشین در روز گرم می تواند در عرض ۱۰ دقیقه به دمای کشنده برسد.
- **مدل موی تابستانی (Puppy Cut) :** کوتاه نگه داشتن موهای بلند شیتزو در تابستان می تواند به خنک ماندن آن ها کمک شایانی کند. (در فصل ۹ بیشتر بحث می شود).
- **ابزارهای خنک کننده :** استفاده از پدهای خنک کننده (Cooling Mats) یا جلیقه های خنک کننده (Cooling Vests) در خانه یا برای خروج ضروری، بسیار مفید است.

مدیریت ایمنی در سرما :

اگرچه موهای بلند شیتزوها (اگر بلند نگه داشته شوند) مقداری عایق ایجاد می کنند، اما آنها جثه کوچکی دارند و به سرعت گرمای بدن را از دست می دهند. آنها همچنین به زمین نزدیک هستند و سرمای پیاده رو را جذب می کنند.

- **لباس گرم :** یک پلیور یا کت گرم و ضد آب برای پیاده روی در هوای سرد یا برفی ضروری است.
- **محافظت از پنجه :** برف، یخ و به خصوص نمک و مواد ضد یخ جاده ها می توانند پنجه های آنها را بسوزانند یا سمی باشند (اگر لیس بزنند).
- **چکمه (Booties) :** بهترین محافظت هستند، اگرچه ممکن است شیتزو به زمان برای عادت کردن به آنها نیاز داشته باشد.
- **واکس پنجه (Paw Balm) :** قبل از خروج، یک لایه محافظ واکس روی پنجه ها بمالید.
- **شستشو پس از بازگشت :** همیشه پنجه های سگ را پس از بازگشت از پیاده روی زمستانی با آب ولرم بشوید تا نمک و مواد شیمیایی پاک شوند.
- **مدت زمان کوتاه :** پیاده روی در هوای بسیار سرد باید کوتاه و فقط برای دستشویی باشد.

برنامه روزانه بازی، ورزش ذهنی و استراحت را چگونه بچینیم؟

اشتباه رایج در مورد سگ های کوچک این است که آنها به ورزش نیاز ندارند. این اشتباه است. شیتزوها به ورزش نیاز دارند، اما نوع ورزش آنها متفاوت است. آنها دوندۀ ماراتن نیستند، بلکه -همراهان بازیگوش- هستند. انرژی آنها باید از طریق ترکیبی هوشمندانه از فعالیت بدنی کوتاه و فعالیت ذهنی شدید تخلیه شود.

۱. فعالیت بدنی (Body)

- **نیاز :** پایین تا متوسط.
- **نوع فعالیت :** پیاده روی های کوتاه و تند (نه دویدن). ۲۰ تا ۳۰ دقیقه، یک یا دو بار در روز (در دمای مناسب) کافی است.
- **بازی در خانه :** آنها از بازی -بیاور- (Fetch) در یک راهروی بلند، یا بازی ملایم -طناب کشی- (Tug-of-War) لذت می برند.

- **هشدار طناب کشی :** به دلیل دندان های فشرده و فک پایین (Underbite) شیتزو، بازی طناب کشی باید بسیار ملایم باشد. هرگز طناب را به شدت تکان ندهید یا به سمت بالا نکشید، زیرا به راحتی به دندان ها و گردن آسیب می زند.

۲. فعالیت ذهنی (Brain)

- این بخش برای شیتزو بسیار مهم تر از فعالیت بدنی شدید است. یک شیتزوی خسته از نظر ذهنی، یک شیتزوی خوشحال است. ۱۰ دقیقه تمرین ذهنی می تواند به اندازه ۳۰ دقیقه پیاده روی خسته کننده باشد.
- **آموزش ترفندها :** (فصل ۶). شیتزو ها عاشق یادگیری ترفندهای نمایشی هستند. تمرین روزانه - بچرخ، -سلام نظامی- یا -پا بده- مغز آن ها را فعال می کند.
 - **پازل های غذایی : (Food Puzzles)** هرگز غذا را در کاسه ندهید! به جای آن، از اسباب بازی های پازلی مانند کنگ KONG، یا اسباب بازی های توزیع کننده غذا (استفاده کنید. این کار زمان غذا را از ۳۰ ثانیه به ۱۵ دقیقه تبدیل می کند و سگ را وادار به فکر کردن برای به دست آوردن غذایش می کند.
 - **تشک بویایی : (Snuffle Mat)** این یک ابزار فوق العاده برای نژادهای پوزه کوتاه است. کیبل ها یا تشویقی ها را در لایه های پارچه ای تشک پنهان می کنید و سگ باید با استفاده از حس بویایی (که برایشان بسیار خسته کننده و لذت بخش است) غذا را پیدا کند.
 - **بازی -پیداش کن- : (Find It)** از سگ بخواهید -بمون- (Stay)، سپس چند تشویقی را در اتاق پنهان کنید و به او فرمان -پیداش کن!- بدهید.

۳. استراحت (Rest)

- استراحت برای شیتزو، به خصوص پس از فعالیت، حیاتی است. به دلیل ساختار پوزه کوتاه، نفس نفس زدن و خنک شدن برای آن ها -کار- محسوب می شود و انرژی می برد. آن ها به خواب و استراحت زیاد در یک مکان خنک و آرام نیاز دارند.

جدول ۱۲: برنامه روزانه نمونه برای یک شیتزوی بالغ

زمان	فعالیت	تمرکز ویژه (مخصوص شیتزو)
۷:۰۰ صبح	بیدار شدن و دستشویی	اولین کار پس از بیدار شدن (فصل ۵).
۷:۱۵ صبح	پیاده روی کوتاه (۱۵-۲۰ دقیقه)	بررسی دما: اگر هوا گرم است، این باید پیاده روی اصلی روز باشد.
۷:۴۵ صبح	صبحانه (در پازل غذایی یا تشک بوایی)	فعالیت ذهنی: شروع روز با کار ذهنی به جای کاسه غذای حوصله سربر.
۸:۱۵ صبح	گرومینگ (برس کشی و تمیز کردن چشم)	(فصل ۹). انجام این کار روزانه برای جلوگیری از گره خوردن موها.
۸:۳۰ صبح - ۱:۰۰ ظهر	زمان استراحت / چرت زدن	در حالی که صاحب خانه مشغول است، سگ در تخت یا محوطه خود استراحت می کند.
۱:۰۰ ظهر	دستشویی سریع + بازی ذهنی (۱۰-۱۵ دقیقه)	یک جلسه کوتاه تمرین ترفندهای (فصل ۶) یا بازی -پیداش کن-.
۱:۱۵ ظهر - ۵:۰۰ عصر	زمان استراحت / چرت زدن	
۵:۰۰ عصر	پیاده روی کوتاه (۱۵-۲۰ دقیقه) یا بازی در خانه	بررسی دما: اگر هنوز هوا گرم است، به جای پیاده روی، بازی در خانه (Fetch) انجام شود.
۵:۳۰ عصر	شام (در پازل غذایی)	فعالیت ذهنی: نوبت دوم کار ذهنی.
۶:۰۰ عصر - ۹:۰۰ شب	زمان خانواده / نوازش / بازی آرام	زمان همدمی. روی کاناپه بودن، جویدن آرام یک جویدنی دندانی.
۹:۰۰ شب	جلسه آموزشی کوتاه (۵ دقیقه)	تمرین بمون- یا بیبا- برای تقویت فرمان ها.
۱۰:۰۰ شب	آخرین دستشویی قبل از خواب	تخلیه نهایی مثانه.

سفر، کریر، کافه/هتل و چک لیست خروج از خانه چه نکاتی دارد؟

شیتزو به دلیل جثه کوچک و طبیعت همدم خود، همراهان سفر عالی هستند، به شرطی که ایمنی و رفاه آنها در اولویت باشد.

کریر (Carrier) و ایمنی در خودرو

- **در خودرو :** شیتزوی شما هرگز نباید در ماشین آزاد باشد. در صورت ترمز ناگهانی یا تصادف، او به یک پرتابه تبدیل می شود.
 - **راه حل :** استفاده از یک کریر (باکس) مسافرتی محکم که با کمربند ایمنی در صندلی عقب مهار شده است، یا استفاده از قلابه کتفی (Harness) مخصوص خودرو که به کمربند ایمنی متصل می شود.
- **کریر پیاده روی (کیف) :** برای گشت و گذار در شهر، یک کیف حمل سگ (Dog Sling/Tote) با تهویه مناسب می تواند مفید باشد تا سگ زیر دست و پا نماند و از سطوح داغ یا کثیف دور باشد.

سفر هوایی (بسیار مهم!)

هشدار بر اکیسفالیک : اکثر خطوط هوایی بزرگ، حمل نژادهای پوزه کوتاه (از جمله شیتزو) را در **قسمت بار (Cargo)** ممنوع کرده اند. ریسک مرگ ناشی از استرس، مشکلات تنفسی و گرما در قسمت بار برای این نژادها بسیار بالاست.

- **راه حل :** شیتزوی شما فقط باید در داخل کابین، زیر صندلی جلوی شما سفر کند.
- **برنامه ریزی :** شما باید یک کریر نرم (Soft-sided Carrier) با ابعاد مورد تأیید ایرلاین تهیه کنید. ماه ها قبل از پرواز، بلیط سگ خود را رزرو کنید (ظرفیت حمل حیوان در کابین محدود است) و تمام مدارک بهداشتی لازم را تهیه کنید.

کافه، هتل و آداب اجتماعی

شیتزوها اگر به درستی اجتماعی شوند (فصل ۱۰)، می توانند همراهان فوق العاده ای در کافه ها و هتل های دوستدار حیوانات باشند.

- **آموزش :** سگ شما باید فرمان -بمون- (Stay) و -بشین- (Sit) را بلد باشد و یاد بگیرد که به آرامی زیر میز دراز بکشد.
- **پارس کردن :** پارس کردن مداوم (فصل ۱۰) در محیط های عمومی قابل قبول نیست و باید روی آن کار شود.
- **همراه داشتن وسایل :** همیشه یک زیرانداز کوچک یا حوله برای نشستن سگ، و یک ظرف آب مسافرتی همراه داشته باشید.

جدول ۱۳: چک لیست خروج از خانه برای شیتزو

برای پیاده‌روی کوتاه (۳۰ دقیقه)	برای سفر یک روزه	برای سفر چند روزه
(ماشین/شهر)	(هتل/هواپیما)	
قلاده کتفی (Harness) (هرگز قلاده گردنی!)	✓ همه موارد پیاده‌روی	✓ همه موارد سفر یک روزه
بند (Leash)	✓ ظرف آب مسافرتی (تاشو)	✓ کریر مسافرتی (مورد تأیید ایرلاین)
کیسه جمع‌آوری مدفوع (Poop Bags)	✓ بطری آب تازه	✓ ذخیره کافی از غذای همیشگی سگ
تشویقی‌های کوچک (برای آموزش)	✓ پد خنک‌کننده (اگر هوا گرم است)	✓ تمام داروها و مکمل‌ها
(در هوای گرم): بطری آب کوچک	✓ دستمال مرطوب / حوله کوچک (برای تمیز کردن پنجه/صورت)	✓ مدارک واکسیناسیون و بهداشتی
(در هوای سرد): پلیور/کت	✓ یک جویدنی یا اسباب‌بازی آشنا (برای آرامش)	✓ برس، شامپو خشک، دستمال چشم
		✓ اسپری پاک‌کننده آنزیمی (برای حوادث احتمالی)

جمع‌بندی فصل : مدیریت زندگی شیتزو در دنیای مدرن، به معنای درک محدودیت‌های فیزیکی آن‌ها (به ویژه ناتوانی در تنظیم دما) و نیازهای ذهنی آن‌ها (نیاز به غنی‌سازی فکری) است. با محافظت از آن‌ها در برابر گرما و سرما، و فراهم کردن یک برنامه روزانه متعادل، شما یک زندگی ایمن، شاد و پربار را برای این همدم ارزشمند تضمین می‌کنید.

فصل ۸: بیماری های شایع؛ علائم و اقدام اولیه و درمان

اگرچه شیتزوها به طور کلی سگ هایی سرسخت و با طول عمر بالا هستند، اما ساختار فیزیکی منحصر به فرد آنها (که حاصل قرن ها اصلاح نژادی هدفمند است) آنها را مستعد مجموعه ای خاص از مشکلات سلامتی می کند. این نژاد دارای چند -پاشنه آشیل- ژنتیکی است که هر صاحب آگاهی باید آنها را بشناسد.

این فصل یک راهنمای حیاتی برای تشخیص زودهنگام چهار مورد از شایع ترین چالش های سلامتی شیتزو است. درک این علائم به شما کمک می کند تا بین یک ویژگی عجیب نژادی (مانند عطسه معکوس) و یک اورژانس واقعی (مانند نای حساس) تفاوت قائل شوید و بدانید چه زمانی باید مدیریت خانگی را متوقف کرده و فوراً به دامپزشک مراجعه کنید.

مشکلات تنفسی و تراکنه حساس: علائم، مراقبت و مراجعه به موقع چگونه است؟

سیستم تنفسی شیتزو، حساس ترین بخش آناتومی اوست. تقریباً تمام مشکلات تنفسی این نژاد به دو عامل مرتبط است: پوزه کوتاه (سندرم براکیسفالیک یا BOAS) و نای حساس (Tracheal Collapse).

۱. سندرم براکیسفالیک (BOAS) و عطسه معکوس (Reverse Sneeze)

همانطور که در فصل ۷ بحث شد، پوزه کوتاه به معنای سوراخ های بینی تنگ تر (Stenotic Nares) و کام نرم کشیده تر (Elongated Soft Palate) است. این ساختار باعث می شود شیتزو به طور طبیعی هنگام نفس کشیدن، به خصوص در زمان هیجان یا گرما، صداهای خرخر و خروپف تولید کند.

یکی از شایع ترین و ترسناک ترین پدیده ها در این نژاد، -عطسه معکوس- است.

- **علائم:** سگ ناگهان می ایستد، گردنش را می کشد و شروع به خرناس کشیدن سریع و شدید به داخل (Snorting/Gasping) می کند، انگار که چیزی در گلویش گیر کرده و در حال خفه شدن است. این حمله می تواند از چند ثانیه تا یک دقیقه طول بکشد.
- **علت:** معمولاً به دلیل اسپاسم کام نرم است که توسط یک محرک (مانند گرد و غبار، گرده گل، هیجان، یا حتی کشیدن قلاده) ایجاد می شود.
- **آیا اورژانسی است؟** خیر. اگرچه بسیار ترسناک به نظر می رسد، عطسه معکوس به خودی خود خطرناک نیست و سگ پس از آن کاملاً به حالت عادی بازمی گردد.
- **اقدام اولیه:**

۱. آرام بمانید: استرس شما به سگ منتقل می شود و اسپاسم را بدتر می کند.
۲. گلو را ماساژ دهید: به آرامی گلوئی سگ را از بالا به پایین ماساژ دهید تا به عمل بلع تحریک شود.
۳. بینی را بپوشانید: برای یک ثانیه، به آرامی سوراخ های بینی سگ را با انگشت خود بپوشانید. این کار او را مجبور به قورت دادن آب دهانش (بلع) می کند که معمولاً اسپاسم کام نرم را متوقف می کند.

۲. تراکئه حساس یا روی هم خوابیدن نای (Tracheal Collapse)

این یک وضعیت جدی تر و مزمن است که در شیتزو و سایر نژادهای کوچک شایع است. نای (Trachea) از حلقه های غضروفی C شکل تشکیل شده است. در این بیماری، این غضروف ها ضعیف شده و از حالت C به حالت U یا صاف تغییر شکل می دهند و در هنگام تنفس روی هم می خوابند و مسیر هوا را مسدود می کنند.

- علائم کلاسیک: علامت اصلی، یک سرفه خشک، خشن و مکرر است که شبیه صدای غاز بوقلمونی - (Honking Goose Cough) توصیف می شود.
- محرک ها: این سرفه اغلب در زمان های زیر رخ می دهد:
 - هنگام هیجان (مثلاً بازگشت شما به خانه).
 - هنگام کشیدن قلاده گردنی.
 - بلافاصله پس از نوشیدن آب یا خوردن غذا.
 - در هوای گرم و مرطوب.

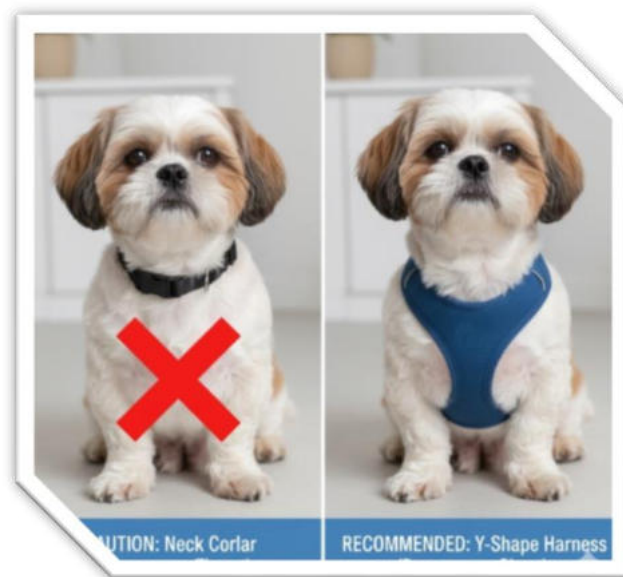
مراقبت، مدیریت و مراجعه به دامپزشک

مراجعه به دامپزشک برای تشخیص قطعی (معمولاً با اشعه ایکس) ضروری است. اگرچه این بیماری درمان قطعی ندارد، اما مدیریت صحیح می تواند کیفیت زندگی سگ را به شدت بهبود بخشد.

۱. قلاده کتفی - (Harness) اجباری: این قانون شماره یک و غیرقابل مذاکره است. شیتزو با نای حساس هرگز نباید قلاده گردنی بپوشد. هر فشار کوچکی به گردن می تواند باعث تحریک سرفه یا حتی آسیب دائمی شود. فقط از قلاده کتفی (Harness) استفاده کنید.
۲. مدیریت وزن: این عامل دوم است. اضافه وزن (فصل ۲) فشار داخلی و خارجی را بر نای و قفسه سینه به شدت افزایش می دهد و علائم را تشدید می کند. لاغر نگه داشتن شیتزو حیاتی است.

۳. **محیط آرام :** از محرک های تنفسی مانند دود سیگار، اسپری های خوشبوکننده هوا، عطرهای تند و گرد و غبار در خانه اجتناب کنید. استفاده از دستگاه تصفیه هوا می تواند کمک کننده باشد.
۴. **کنترل هیجان :** به سگ خود بیاموزید که هنگام ورود مهمانان یا بازگشت شما، آرام بماند (فصل ۱۰).

چه زمانی اورژانسی است؟ سرفه مزمن - گاز بوقلمونی - نیاز به ویزیت دامپزشکی در اسرع وقت دارد. اما اگر سگ شما دچار **دیسترس تنفسی حاد** شد (تلاش شدید برای نفس کشیدن، سرفه هایی که بند نمی آید، یا لته های آبی/خاکستری)، این یک اورژانس مطلق است و باید فوراً به کلینیک بروید.

مشکل زانو (لولگی کشکک) و درد مفاصل را چطور تشخیص و مدیریت کنیم؟

-لولگی کشکک- یا -دررفتگی کشکک- (Luxating Patella - LP) رایج ترین مشکل ارتوپدی در شیتزو و نژادهای کوچک است. به زبان ساده، کشکک زانو (Patella) به جای قرار گرفتن در شیار استخوان ران، به سمت داخل (یا گاهی خارج) می لغزد و از جای خود خارج می شود.

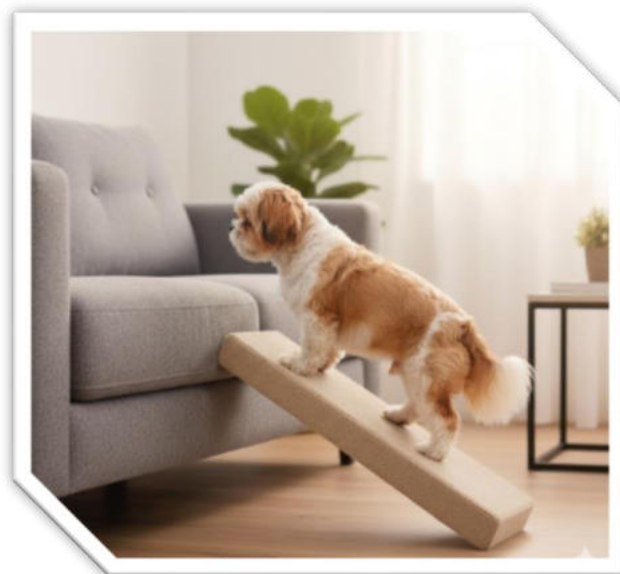
علائم تشخیص لولگی کشکک

علائم بسته به شدت (درجه) مشکل متفاوت است :

- **علامت کلاسیک (درجات پایین) :** سگ در حال دویدن یا راه رفتن ناگهان برای چند قدم می پرد (Skip) یا پای خود را بالا نگه می دارد، سپس ممکن است پا را به کنار لگد بزند (تا کشکک را جا بیندازد) و دوباره به طور عادی به راه رفتن ادامه دهد.
- **علائم درجات بالا :** لنگش مکرر، عدم تمایل به پریدن (روی مبل یا تخت)، مشکل در بالا رفتن از پله ها، و در نهایت ایجاد آرتروز و درد مزمن مفاصل.
- **تشخیص دامپزشکی :** دامپزشک با معاینه فیزیکی و لمس زانو، به راحتی کشکک را جابجا کرده و مشکل را بر اساس یک سیستم درجه بندی (از ۱ تا ۴) طبقه بندی می کند.

جدول ۱۴ : مدیریت لولگی کشکک (LP) بر اساس شدت

درجه	توضیحات	مدیریت و درمان توصیه شده برای شیتزو
درجه ۱	کشکک را می توان با فشار دست از جا خارج کرد، اما بلافاصله به جای خود بازمی گردد.	مدیریت خانگی : ۱. مدیریت وزن : حیاتی ترین اقدام. لاغر نگه داشتن سگ ۱۰. ۲. مکمل ها : شروع مصرف گلوکزامین، کندرویتین و امگا ۳ (فصل ۲). ۳. ورزش : پیاده روی منظم برای تقویت عضلات چهارسر ران.
درجه ۲	کشکک به طور خود به خود از جا خارج می شود (باعث پرش سگ) و با چرخش پا یا فشار دست به جا برمی گردد.	مدیریت خانگی تهاجمی : (مانند درجه ۱) + ۱. اصلاحات خانه : استفاده از رمپ (Ramp) یا پله های حیوانات برای جلوگیری از پریدن روی مبیل/تخت. ۲. کف پوش : استفاده از قالیچه روی سطوح لیز (سرامیک، پارکت) برای جلوگیری از سرخوردن. ۳. دارو : ممکن است در صورت درد به داروهای ضدالتهابی (NSAIDs) نیاز باشد.
درجه ۳	کشکک بیشتر اوقات خارج از جای خود قرار دارد، اما می توان آن را با دست جا انداخت.	مشاوره جراحی : در این مرحله، مدیریت خانگی کافی نیست و سگ احتمالاً درد دارد. جراحی برای عمیق کردن شیار زانو و جلوگیری از آرتروز شدید توصیه می شود.
درجه ۴	کشکک به طور دائمی خارج از جای خود قرار دارد و نمی توان آن را با دست جا انداخت.	جراحی : تنها گزینه برای بازیابی عملکرد و کاهش درد.

مشکلات پوست و مو (حساسیت، ریزش، گره) : چه نشانه ها و راه حل هایی دارند؟

پوست و موی شیتزو به همان اندازه که زیباست، مشکل ساز نیز هست. مشکلات پوستی این نژاد تقریباً همیشه به دو عامل مرتبط است : آلرژی و نگهداری نادرست مو.

۱. آلرژی (Atopic Dermatitis)

شیتزوها مستعد ابتلا به -درماتیت اتوپیک- هستند، که یک آلرژی محیطی (به گرده گل، گرد و غبار خانه، کنه های مایت) است و خود را روی پوست نشان می دهد.

• نشانه ها :

- **خارش شدید :** به خصوص لیسیدن و جویدن پنجه ها (که باعث ایجاد لکه های قرمز-قهوه ای ناشی از بزاق می شود)، مالیدن صورت به فرش، و خاراندن زیر بغل و شکم.
- **عفونت های ثانویه :** این خارش مداوم سد پوستی را می شکند و منجر به :
 - **عفونت های مخمری :** بوی بد (شبیه پنیر یا ذرت بوداده)، پوست چرب و قرمز.
 - **عفونت های باکتریایی (Hot Spots) ضایعات قرمز، مرطوب و بسیار دردناک.**
- **عفونت های مزمن گوش :** گوش های افتاده شیتزو رطوبت را حفظ می کنند و آلرژی ها محیط را برای رشد مخمر و باکتری مستعد می کنند. بوی بد گوش یا تکان دادن سر، نشانه قطعی آلرژی/عفونت است.

• راه حل ها :

۱. **دامپزشک :** تشخیص و کنترل آلرژی (با داروهایی مانند آپوکوئل، سیتوپوینت، یا ایمونوتراپی) ضروری است.
۲. **حمام درمانی :** استفاده منظم از شامپوهای دارویی (ضد قارچ/ضد باکتری) که توسط دامپزشک تجویز شده است.
۳. **مدیریت محیط :** پاک کردن پنجه ها و شکم سگ با دستمال مرطوب بدون الکل پس از هر پیاده روی. استفاده از تصفیه هوا.
۴. **تغذیه :** مکمل های امگا ۳ (روغن ماهی) برای تقویت سد پوستی (فصل ۲).

۲. گره (Mats) و ریزش مو (Shedding)

برخلاف باور عمومی، شیتزوها موی (Hair) بلند ندارند نه خز (Fur). آنها -ریزش مو- فصلی مانند نژادهای دیگر ندارند، اما موهای مرده به جای ریختن روی زمین، در بین موهای زنده گیر می کنند.

- **مشکل:** اگر این موهای مرده روزانه شانه نشوند، با موهای زنده در هم می پیچند و -گره- (Knot) ایجاد می کنند.
- **خطر گره:** گره های کوچک به سرعت به -نمد- (Mat) تبدیل می شوند. این نمدها مانند یک گچ سفت عمل می کنند، پوست را می کشند، جریان هوا را مسدود کرده و باعث درد شدید، کبودی و عفونت های پوستی (Hot Spots) در زیر خود می شوند.

• راه حل:

۱. **برس کشی روزانه:** تنها راه پیشگیری، برس کشی روزانه تا عمق پوست است (فصل ۹).
۲. **آرایش منظم:** کوتاه نگه داشتن موها- مدل -پاپی کات- یا -Puppy Cut- نیاز به برس کشی روزانه را کاهش می دهد و از ایجاد نمد جلوگیری می کند.

اسهال، استفراغ و بی اشتهاهی: چه وقت خانگی مدیریت کنیم و چه وقت اورژانس برویم؟

شیتزوها به دو دلیل در برابر مشکلات گوارشی آسیب پذیر هستند: (۱) معده حساس و (۲) جثه کوچک.

- **معده حساس:** آن ها به تغییرات ناگهانی رژیم غذایی (فصل ۲)، غذاهای چرب (ریسک پانکراتیت - فصل ۳) و استرس، به سرعت با استفراغ یا اسهال واکنش نشان می دهند.
- **جثه کوچک:** این عامل حیاتی است. شیتزو ذخایر بدنی کمی دارد. اسهال و استفراغ که در یک سگ بزرگ فقط یک ناراحتی است، در شیتزو می تواند به سرعت منجر به **کم آبی (Dehydration)** و شوک هیپوولمیک شود.

چه زمانی می توان در خانه مدیریت کرد؟

شما فقط می توانید مدیریت خانگی را امتحان کنید اگر **همه** شرایط زیر وجود داشته باشد:

- سگ شما یک **بزرگسال** سالم است (نه توله، نه سالمند).
- فقط یک یا دو بار استفراغ یا اسهال داشته است.
- در غیر این صورت، کاملاً هوشیار، پرانرژی و طبیعی رفتار می کند.
- هیچ ماده سمی یا جسم خارجی (فصل ۳) نخورده است.

پروتکل مدیریت خانگی:

۱. **استراحت گوارشی:** غذا را برای ۱۲ ساعت قطع کنید. (آب تازه در دسترس باشد، مگر اینکه بلافاصله پس از نوشیدن استفراغ کند).
۲. **رژیم غذایی ملایم (Bland Diet):** پس از ۱۲ ساعت، یک قاشق غذاخوری از رژیم غذایی ملایم ارائه دهید: برنج سفید کاملاً پخته شده + سینه مرغ آبپز بدون پوست و ادویه.
۳. **ادامه:** اگر تحمل کرد، این رژیم را در وعده های کوچک و مکرر برای ۱-۲ روز ادامه دهید، سپس به تدریج غذای عادی را مخلوط کنید.

جدول ۱۵ : لیست قرمز اورژانس گوارشی (فوراً به دامپزشک مراجعه کنید)

علائم	دلیل اهمیت برای شیتزو (چرا اورژانسی است؟)
استفراغ یا اسهال در توله زیر ۶ ماه	توله های شیتزو به سرعت دچار افت قند خون (هیپوگلیسمی) و کم آبی شدید می شوند.
استفراغ و اسهال همزمان	از دست دادن مایعات از دو طرف = کم آبی بسیار سریع.
بیش از ۲-۳ بار استفراغ یا اسهال در چند ساعت	نشان دهنده یک مشکل جدی تر از یک ناراحتی ساده است.
وجود خون در استفراغ (شبیه تفاله قهوه) یا اسهال (قرمز روشن یا سیاه قیری)	نشانه خونریزی داخلی، زخم، یا پاروویروس.
تلاش برای استفراغ اما چیزی خارج نمی شود (عق زدن خشک)	می تواند نشانه نفخ (Bloat) یا انسداد باشد.
بی حالی شدید، ضعف، یا غش کردن	نشانه های شوک، کم آبی شدید یا درد.
شکم متورم، سفت یا دردناک	می تواند نشانه پانکراتیت حاد (بسیار شایع در شیتزو پس از غذای چرب) یا انسداد باشد.
	بی اشتها (Anorexia)
	اگر شیتزوی شما که عاشق غذاست، دو وعده غذایی متوالی را رد کرد، این یک پرچم قرمز بزرگ است. می تواند نشانه درد دندان (بسیار شایع)، تب، یا بیماری سیستمیک باشد.

جمع بندی فصل : بهترین ابزار تشخیصی شما، چشمان شماست. شما -وضعیت عادی- سگ خود را می شناسید. صدای تنفس عادی، نحوه راه رفتن عادی، و میزان اشتهای عادی او. هرگونه انحراف از این وضعیت عادی در نژادی مانند شیتزو، نیازمند توجه دقیق است. اعتماد به غریزه و همکاری نزدیک با دامپزشک، کلید یک زندگی طولانی و سالم برای همراه شماست.

فصل ۹: گرمینگ و رسیدگی دوره های بدون استرس

برای یک شیتزو، گرمینگ (آراستن) یک امر لوکس یا اختیاری نیست؛ این یک بخش حیاتی و غیرقابل مذاکره از مراقبت های بهداشتی اوست. پوشش موی بلند و ابریشمی، چشمان درشت و برجسته، دندان های فشرده و گوش های افتاده، همگی نیازمند توجه مداوم و روزانه هستند.

بسیاری از صاحبان، گرمینگ را تجربه ای پراسترس برای خود و سگشان می بینند. اما این فصل بر یک اصل اساسی متمرکز است: -کاهش استرس- (Desensitization). هدف ما تبدیل این کارهای ضروری از یک -جنگ- به یک -روتین آرام و پیونددهنده- است. این کار نیازمند صبر، پاداش های فراوان، و شروع از همان روز اول است.

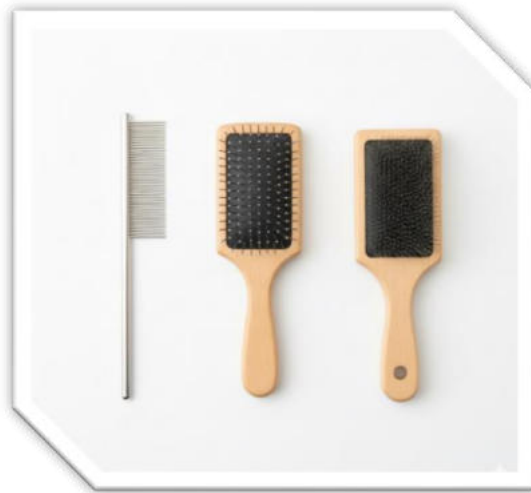
برس کشی درست برای موی دوبل و باز کردن گره ها چگونه است؟

ابتدا، یک تصحیح مهم: شیتزوها از نظر فنی -پوشش دولایه- (Double Coat) دارند، اما نه مانند یک هاسکی. آن ها دارای یک لایه زیرین نرم و یک لایه رویی بلند و ابریشمی از جنس -مو- (Hair) هستند، نه -خز- (Fur). این موها به طور مداوم رشد می کنند و به جای ریختن روی زمین (Shedding)، موهای مرده در پوشش زنده گیر می کنند.

این موهای مرده، اگر روزانه جدا نشوند، با موهای زنده در هم می پیچند و -گره- (Knot) ایجاد می کنند. گره ها به سرعت رطوبت و کثیفی را جذب کرده و تبدیل به -نمد- (Mat) می شوند. نمدها پوست را می کشند، جریان هوا را مسدود می کنند و باعث درد شدید، کبودی، و ایجاد عفونت های پوستی جدی (Hot Spots) در زیر خود می شوند.

کلید موفقیت : ابزار صحیح شما نمی توانید موی شیتزو را با یک برس معمولی مدیریت کنید. شما به این سه ابزار نیاز دارید :

۱. **برس سیمی (Pin Brush)** (ترجیحاً بدون توپک در انتها) برای لایه رویی و برس کشی کلی.
۲. **شانه فلزی (Metal -Greyhound- Comb)** **مهم ترین ابزار شما** .این شانه دارای دو فاصله دندان (متراکم و باز) است. این ابزار، ابزار بازرسی شماست.
۳. **برس اسلیکر (Slicker Brush)** (اختیاری و با احتیاط) برای باز کردن گره های کوچک.
۴. **اسپری گره باز کن (Detangling/Conditioning Spray)** ضروری است.

پروتکل گام به گام برس کشی روزانه (تکنیک لایه ای)

هرگز روی موهای خشک برس نکشید؛ این کار باعث ایجاد الکتریسیته ساکن و شکستگی مو می شود. همیشه ابتدا با اسپری گره بازکن، موها را کمی مرطوب کنید.

۱. **آماده سازی:** سگ را در حالتی آرام (مثلاً پس از پیاده روی) روی یک سطح غیر لغزنده (میز با حوله، یا روی پایتان) قرار دهید.

۲. **اسپری:** موها را به آرامی با اسپری مرطوب کنید.

۳. **تکنیک برس کشی لایه ای - (Line Brushing):** این تنها راه مؤثر است.

- در یک نقطه (مثلاً پهلوی سگ) شروع کنید. با دست خود، تمام موها را به سمت بالا نگه دارید و فقط یک لایه نازک از موها را رها کنید.
- آن لایه را از ریشه تا نوک با برس سیمی شانه کنید.
- لایه نازک دیگری را رها کنید و دوباره شانه کنید.
- این کار را در تمام بدن تکرار کنید. شما باید پوست سگ را در هر لایه ببینید.

۴. **نواحی بحرانی (Friction Areas):** به این نواحی که گره در آنها رایج است، توجه ویژه کنید:

- زیر بغل (Armpits)
- پشت گوش ها
- کشاله ران و زیر شکم
- زیر چانه (ریش)
- قاعده دم

۵. **بازرسی نهایی (مهم ترین گام):** شانه فلزی خود را بردارید. شانه باید به آرامی از ریشه پوست تا نوک مو در تمام بدن سگ حرکت کند. اگر شانه در نقطه ای گیر کرد، شما یک گره پنهان پیدا کرده اید.

چگونه گره (Knot) و نمد (Mat) را باز کنیم؟

• گره کوچک :

۱. آن را با اسپری گره بازکن آغشته کنید.
۲. سعی کنید با انگشتان خود آن را تا حد امکان باز کنید.
۳. موها را زیر گره (نزدیک به پوست) محکم نگه دارید تا از کشیدن پوست جلوگیری شود.
۴. با استفاده از دندانهای باز شانه فلزی یا گوشه برس اسلیکر، به آرامی و با ضربات کوتاه، از نوک گره شروع کنید و به سمت ریشه حرکت کنید.

• نمد سفت (Severe Matting) :

- هشدار حیاتی : اگر موها نمدی شده و به پوست چسبیده اند (Pelting) ، سعی نکنید آنها را با برس باز کنید؛ این کار دردناک و بی فایده است. هرگز از قیچی برای بریدن نمد استفاده نکنید؛ پوست شیتزو بسیار نازک است و به راحتی همراه با نمد بریده می شود (این شایع ترین آسیب اورژانسی در گریمنگ خانگی است).
- راه حل : در این مرحله، ایمنی و راحتی سگ بر زیبایی اولویت دارد. فوراً به یک آرایشگر حرفه ای مراجعه کنید. آنها مجبور خواهند بود سگ را با ماشین (Clipper) کاملاً کوتاه کنند تا از زیر نمدها آزاد شود.

حمام و سشوار ایمن و کم استرس را چگونه انجام دهیم؟

حمام کردن شیتزو می تواند پر استرس باشد، نه به دلیل آب، بلکه به دلیل خطرات جانبی برای این نژاد.

خطرات ویژه شیتزو در حمام :

۱. **گره ها :** آب، گره ها را مانند سیمان سفت می کند.
۲. **چشم ها :** چشمان برجسته به شدت به شامپو حساس هستند.
۳. **گوش ها :** گوش های افتاده آب را به راحتی در کانال گوش به دام می اندازند و باعث عفونت می شوند (فصل ۸).
۴. **پوزه کوتاه : (Brachycephalic)** خطر اصلی در سشوار کشیدن است. گرمای سشوار می تواند به سرعت باعث گرمزدگی و دیسترس تنفسی شود.

پروتکل گام به گام حمام کم استرس

۱. **گام صفر (مهم ترین): برس کشی کامل.** قبل از خیس شدن سگ، باید تمام بدن او را (طبق

روش بالا) کامل برس کشیده و با شانه فلزی چک کنید تا هیچ گرهی وجود نداشته باشد.

۲. **آماده سازی محیط:** تمام وسایل را دم دست بگذارید: شامپوی مخصوص سگ (ترجیحاً ضد

حساسیت)، شامپوی صورت بدون اشک (Tearless)، حوله های زیاد، پد ضد لغزش برای کف وان یا سینک.

۳. **آماده سازی سگ (ایمنی):**

- یک گلوله پنبه ای را (کمی) داخل هر گوش قرار دهید تا از ورود آب جلوگیری کند.
- یک پماد یا قطره محافظ چشم (Eye Lubricant) که توسط دامپزشک تأیید شده، در هر چشم بریزید تا یک سد محافظ در برابر شامپو ایجاد شود.

۴. **شستشو:**

- از آب ولرم (نه داغ) استفاده کنید.
- بدن را خیس کنید، از گردن به سمت پایین. صورت را فعلاً خشک نگه دارید.
- شامپو را (که بهتر است با کمی آب رقیق شده) روی بدن بزنید و ماساژ دهید.
- آبکشی کنید. سپس دوباره آبکشی کنید. سپس یک بار دیگر. باقی ماندن شامپو شایع ترین علت خارش پس از حمام است.

۵. **شستن صورت:** در انتها، با یک لیف حمام یا پارچه نرم و شامپوی بدون اشک، به آرامی صورت،

ریش و زیر چشمها را تمیز کنید. با احتیاط آبکشی کنید.

۶. **پس از حمام:** پنبه ها را از گوش ها خارج کنید.

پروتکل گام به گام سشوار ایمن (مرحله بحرانی)

۱. **حوله:** سگ را در حوله بپیچید و تا حد امکان آب را با فشار دادن و چلانیدن موها بگیرید. **هرگز حوله**

را روی موها مالش ندهید؛ این کار گره های جدید ایجاد می کند.

۲. **سشوار:**

○ **تنظیم دما:** از سشوار مخصوص حیوانات (Fluff Dryer) یا سشوار انسانی روی **تنظیم**

باد خنک (Cool) یا حداکثر باد گرم (Warm) استفاده کنید. **هرگز از تنظیم داغ**

(Hot) استفاده نکنید.

○ **فاصله:** سشوار را حداقل ۲۰ سانتی متر از بدن سگ فاصله دهید.

۳. **برس کشیدن همزمان :** این کلید کار است. شما باید همزمان با ششوار کشیدن، موها را با برس سیمی (Pin Brush) شانه کنید. این کار موها را صاف، پفدار و بدون گره خشک می کند.
۴. **نظارت بر تنفس (حیاتی) :** مراقب تنفس نفس زدن سگ باشید. اگر تنفس نفس زدن شدید یا پر سر و صدا شد (نشانه های گرمزدگی)، **ششوار را فوراً متوقف کنید**، به سگ آب خنک بدهید و اجازه دهید در یک اتاق خنک استراحت کند.
۵. **خشک شدن کامل :** سگ باید ۱۰۰٪ خشک شود. هرگونه رطوبت باقیمانده، به خصوص در زیر بغل و کشاله ران، می تواند منجر به عفونت های قارچی و باکتریایی شود.

کوتاه کردن ناخن و مسواک زدن دندان را چگونه چطور راحت کنیم؟

این دو کار، اغلب منفورترین کارها برای سگ هستند، زیرا به نواحی حساس بدن مربوط می شوند. کلید موفقیت در هر دو، -عادی سازی- (Desensitization) آهسته و تدریجی است.

مسواک زدن (یک ضرورت روزانه برای شیتزو)

به دلیل دندان های فشرده (Crowded Teeth)، فک پایین (Underbite) و تجمع سریع پلاک (فصل ۱ و ۸)، شیتزوها به شدت در معرض بیماری های دردناک لثه (Periodontal Disease) هستند. مسواک زدن برای این نژاد اختیاری نیست و باید روزانه انجام شود.

پروتکل عادت دادن (Desensitization):

۱. گام ۱ (طعم): به مدت یک هفته، هر روز فقط مقداری خمیردندان آنزیمی مخصوص سگ را روی انگشت خود بگذارید و اجازه دهید سگ آن را لیس بزند. (خمیردندان انسانی حاوی زایلینول و فلوراید سمی است).
۲. گام ۲ (لمس): به مدت یک هفته، خمیردندان را روی انگشت خود بگذارید و به آرامی لثه ها و دندان های سگ را با انگشت خود ماساژ دهید. پاداش بدهید.
۳. گام ۳ (معرفی ابزار): خمیردندان را روی یک مسواک انگشتی یا مسواک بسیار نرم سگ بگذارید و اجازه دهید فقط آن را لیس بزند. پاداش بدهید.
۴. گام ۴ (شروع مسواک): به آرامی لثه را بالا بزنید و فقط چند دندان عقبی (مولرها) را در یک طرف برای چند ثانیه مسواک بزنید. (تمرکز روی سطح خارجی کافی است). بلافاصله پاداش هنگفت بدهید.
۵. گام ۵ (ساختن روتین): به تدریج هر روز چند ثانیه بیشتر و چند دندان بیشتر را مسواک بزنید تا در نهایت بتوانید در عرض ۶۰ ثانیه تمام سطوح خارجی دندان ها را مسواک بزنید.

کوتاه کردن ناخن (کاهش استرس پنجه)

لمس پنجه ها برای سگ ها ناخوشایند است. ناخن های شیتزو اغلب تیره هستند که دیدن بافت زنده (Quick) را دشوار می کند و ریسک بریدن آن (که دردناک و خونریزی Zنده است) را بالا می برد.

پروتکل عادت دادن (Desensitization) :

- ابزار : ناخن گیر (Clippers) یا سوهان برقی (Grinder). سوهان برقی برای ناخن های تیره ایمن تر است زیرا به شما امکان می دهد لایه های نازک را بردارید، اما صدای آن نیاز به عادت دادن دارد.
- پودر بندآورنده خون : (Styptic Powder) همیشه آن را در دسترس داشته باشید.

جدول ۱۶ : برنامه ۵ روزه عادت دادن به ناخن گیر (هر جلسه ۵ دقیقه)

روز	هدف	اقدام (عمل)	پاداش (واکنش)
روز ۱	معرفی ابزار	ناخن گیر را روی زمین بگذارید. هر بار که سگ آن را بو می کند، به او تشویقی بدهید. سپس ناخن گیر را بردارید و (بدون بریدن) بدنه آن را به پنجه سگ بزنید.	پاداش برای هرگونه تعامل آرام (بو کشیدن، لمس شدن).
روز ۲	عادی سازی لمس پنجه	روی زمین بنشینید. پنجه سگ را به آرامی در دست بگیرید، یک انگشت (ناخن) را جدا کنید، لمس کنید و رها کنید.	پاداش برای اجازه دادن به لمس پنجه.
روز ۳	شبیه سازی صدا	پنجه را در دست بگیرید. ناخن گیر را نزدیک پنجه نگه دارید و آن را باز و بسته کنید تا صدای - کلیک - بدهد (بدون اینکه ناخن را ببرید).	پاداش برای شنیدن صدا بدون عقب کشیدن پنجه.
روز ۴	یک ناخن	تمام مراحل بالا را تکرار کنید. سپس، فقط نوک سفید یک ناخن را کوتاه کنید. (کمتر، بهتر است).	جشن و پاداش هنگفت! (Jackpot) جلسه را تمام کنید.
روز ۵	چند ناخن	مراحل را تکرار کنید. دو ناخن را کوتاه کنید. پاداش هنگفت بدهید.	هدف این است که سگ یاد بگیرد این فرآیند دردناک نیست و پاداش دارد. نیازی نیست همه ناخن ها در یک روز گرفته شوند.

نکته حرفه‌ای برای ناخن‌های تیره : به جای یک برش بزرگ، چند برش بسیار نازک (Slicing) از نوک ناخن بزنید. همین که به یک دایره تیره کوچک در مرکز ناخن رسیدید، متوقف شوید؛ این نشانه نزدیک شدن به بافت زنده است.

جمع‌بندی فصل : گریمنگ شیتزو یک تعهد روزانه است. با تبدیل کردن برس‌کشی، مسواک زدن و رسیدگی به ناخن‌ها به یک روتین سریع، مثبت و پر از پاداش، شما نه تنها از مشکلات دردناک پوستی و دندانی پیشگیری می‌کنید، بلکه پیوند خود را با سگتان عمیق‌تر می‌سازید.

فصل ۱۰ : ایمنی، رفتار و شرایط اضطراری

شخصیت شیتزو، ترکیبی از هوشیاری یک نگهبان قصر با مهربانی یک همدم تمام وقت است. این ترکیب منحصر به فرد، رفتارهایی را ایجاد می کند که اگر به درستی درک و مدیریت نشوند، می توانند چالش برانگیز باشند. آن ها ذاتاً برای دو کار پرورش یافته اند: **هشدار دادن** نسبت به غریبه ها و **عشق ورزیدن** بی قید و شرط به صاحب خود.

این فصل به مدیریت سه چالش رفتاری اصلی ناشی از این ذات (پارس کردن، اضطراب جدایی، و اجتماعی سازی) و همچنین آمادگی برای شرایط اضطراری می پردازد.

پارس های خبری (Alert Barking) را چگونه کم کنیم تا همسایه ها اذیت نشوند؟

شیتزو یک -سگ نگهبان- (Watchdog) عالی است، نه -سگ مهاجم- (Guard Dog). وظیفه تاریخی آن ها در کاخ های امپراتوری، پارس کردن برای اعلام ورود غریبه ها یا شنیدن صداهای غیرعادی بوده است. این رفتار در DNA آن ها حک شده است. شما نمی توانید (و نباید) این رفتار را به طور کامل حذف کنید، اما می توانید آن را مدیریت کنید.

هدف ما این نیست که سگ هرگز پارس نکند؛ هدف این است که سگ یک یا دو بار پارس کند (تا به شما اطلاع دهد)، شما هشدار او را تأیید کنید، و سپس او ساکت شود.

چرا شیتزو پارس می کند؟

۱. **هشدار (Alert)** : شایع ترین دلیل. صدای زنگ در، صدای آسانسور، همسایه در راهپله، یک گربه در پنجره.

۲. **جلب توجه (Attention)** : -حوصلم سر رفته، با من بازی کن!- یا -کاسه غذام خالیه!-

۳. **اضطراب/ترس** : صداهای بلند ناگهانی (رعد و برق، آتش بازی) یا تنها ماندن.

۴. **هیجان** : -آخ جون! داریم می ریم پیاده روی!-

استراتژی ۳ مرحله‌ای مدیریت پارس خبری : -تشکر و تمام-

این روش به سگ می‌آموزد که شما هشدار او را شنیده‌اید، از او متشکرید، و حالا شما (به عنوان رهبر) کنترل اوضاع را در دست دارید.

مرحله ۱ : هشدار را تأیید کنید (Thank)

- وقتی سگ به صدای زنگ در یا صدایی در راهرو پارس می‌کند (۱ تا ۳ بار)، **فریاد نزنید - ساکت شو** -.! این کار فقط به او می‌آموزد که شما هم در حال پارس کردن و همراهی با او هستید!
- در عوض، با آرامش به سمت سگ بروید، کنار او (یا بین او و منبع صدا) بایستید و با لحنی آرام و قاطع بگویید : **-ممنونم، شنیدم -! یا -مرسی -!**
- به منبع صدا (مثلاً در ورودی) نگاه کنید تا به سگ نشان دهید که شما متوجه هشدار شده‌اید.

مرحله ۲ : فرمان جایگزین بدهید (Redirect)

- بلافاصله پس از تشکر، به سگ خود فرمانی بدهید که با پارس کردن مغایرت دارد. بهترین فرمان **-برو سر جات-** (Go to your place/mat) یا **-بشین-** است.
- شما در حال تغییر دادن وظیفه او از **-نگهبانی-** به **-اطاعت-** هستید.

مرحله ۳ : پاداش برای سکوت (Reward Silence)

- لحظه‌ای که سگ پارس کردن را متوقف کرد (حتی برای دو ثانیه) و به سمت جای خود حرکت کرد یا نشست، او را به آرامی تشویق کلامی کنید (**-خوبه، آفرین-**) و یک تشویقی به او بدهید.
- شما در حال پاداش دادن به **-سکوت-** پس از هشدار هستید، نه خود پارس کردن.
- اگر دوباره شروع به پارس کرد، تشویقی را پنهان کنید و صبورانه منتظر سکوت بمانید.

مدیریت محیطی برای کاهش محرک‌ها :

- **پنجره‌ها :** اگر شیتزوی شما تمام روز به بیرون نگاه می‌کند و به هر عابر پیاده‌ای پارس می‌کند، دسترسی او به پنجره را مسدود کنید. از برچسب‌های مات‌کننده شیشه (Window Film) استفاده کنید که نور را عبور می‌دهند اما دید را مسدود می‌کنند.
- **صداها :** اگر به صداهای راهرو حساس است، از یک دستگاه نویز سفید (White Noise Machine) یا رادیو در نزدیکی در ورودی استفاده کنید تا صداها را ناگهانی را بپوشاند.

اضطراب جدایی را با چه برنامه‌ای آرام و پایدار درمان کنیم؟

این چالش شماره یک شیتزو است. این نژاد قرن‌ها برای یک هدف واحد پرورش یافته است :

همدمی ۲۴ ساعته انسان . تنها ماندن برای شیتزو، یک وضعیت -غیرطبیعی- و ذاتاً استرس‌زا است. اضطراب جدایی (Separation Anxiety - SA) در این نژاد یک -رفتار بد- نیست، بلکه یک -حمله پانیک- واقعی است.

علائم شامل پارس کردن و زوزه کشیدن مداوم، تخریب وسایل (به خصوص اطراف درهای خروجی)، دستشویی کردن در خانه (حتی اگر آموزش دیده باشد)، و ترشح بیش از حد بزاق است.

درمان SA یک فرآیند طولانی و آهسته است که بر -کاهش حساسیت- (Desensitization) متمرکز است. شما باید به سگ بیاموزید که تنها بودن -ایمن- است و شما -همیشه باز خواهید گشت-.

پروتکل گام به گام درمان (نیاز به صبر زیاد دارد)

گام ۱: حساسیت زدایی نسبت به نشانه های رفتن (Departure Cues)

- سگ ها بسیار باهوشند. آن ها می دانند که برداشتن کلید، پوشیدن کفش، یا برداشتن کیف به معنای رفتن شماست و اضطرابشان قبل از رفتن شما شروع می شود.
- **تمرین:** این کارها را در طول روز به صورت تصادفی انجام دهید، اما خانه را ترک نکنید.
- کلیدهای خود را بردارید و روی کاناپه بنشینید. کفش های خود را بپوشید و تلویزیون تماشا کنید. کیفتان را بردارید و به آشپزخانه بروید.
- این کارها را آنقدر تکرار کنید تا این نشانه ها دیگر اهمیتی برای سگ نداشته باشند و محرک اضطراب نباشند.

گام ۲: ایجاد یک -پناهگاه امن- (Safe Haven)

- یک مکان (باکس یا محوطه بازی - فصل ۵) باید مکان استراحت نهایی سگ باشد.
- این مکان را با دادن پاداش های بسیار ویژه (مانند اسباب بازی پازلی KONG پر شده با کره بادام زمینی و فریز شده (که سگ فقط و فقط زمانی که در آن مکان است و شما در حال تمرین هستید دریافت می کند، به مکانی فوق العاده مثبت تبدیل کنید.

گام ۳: حساسیت زدایی نسبت به غیبت (Gradual Absences)

- این مرحله حیاتی و بسیار آهسته است. هدف این است که قبل از اینکه سگ دچار اضطراب شود، برگردد.
- **روز ۱-۳ (سطح ۱):** به سگ پاداش ویژه (KONG) را در پناهگاه امنش بدهید. از در خارج شوید، در را ببندید. بلافاصله (در عرض ۱ ثانیه) برگردید. آرام باشید، هیاهو نکنید.
- **روز ۴-۶ (سطح ۲):** همین کار را تکرار کنید، اما قبل از بازگشت ۵ ثانیه بیرون بمانید.
- **ادامه:** این زمان را به تدریج افزایش دهید: ۱۰ ثانیه، ۳۰ ثانیه، ۱ دقیقه، ۳ دقیقه، ۵ دقیقه.
- **شکست (Regression):** اگر برگشتید و سگ در حال پارس کردن یا زوزه کشیدن بود، یعنی خیلی سریع پیش رفته اید. به مرحله قبلی که در آن موفق بود (مثلاً ۳۰ ثانیه) برگردید و چند روز در آن مرحله بمانید.

قوانین طلایی درمان SA :

- **خدا حافظی و سلام بدون هیاهو :** ۵ دقیقه قبل از رفتن و ۵ دقیقه بعد از بازگشت، به سگ توجه نکنید. این کار اضطراب - رفتن - و - بازگشت - را کاهش می دهد. وقتی برگشتید، صبر کنید تا سگ آرام شود، سپس به آرامی به او سلام کنید.
- **خستگی ذهنی :** قبل از ترک خانه (حتی برای تمرین)، سگ را با یک پیاده روی کوتاه و یک جلسه بازی ذهنی (فصل ۷) خسته کنید. یک شیتزوی خسته، شیتزوی مضطرب کمتری است.
- **دوربین حیوانات (Pet Cam) :** استفاده از دوربین برای نظارت بر سگ ضروری است تا بدانید آستانه تحمل او دقیقاً چند دقیقه است.

اجتماعی سازی ایمن با آدم ها و حیوانات دیگر را چگونه جلو ببریم؟

شیتزوها به طور طبیعی سگ هایی اجتماعی و دوستانه هستند. هدف از اجتماعی سازی برای این نژاد، نه - جلوگیری از پرخاشگری-، بلکه -ساختن اعتماد به نفس- و -پیشگیری از آسیب- است.

پنجره طلایی : دوره حساس اجتماعی سازی بین ۳ تا ۱۶ هفتگی است. در این مدت، مغز توله مانند یک اسفنج است. تجربیات مثبت، یک سگ بزرگسال با اعتماد به نفس می سازد. تجربیات منفی (مانند حمله یک سگ بزرگ) می تواند ترسی مادام العمر ایجاد کند.

اجتماعی سازی با آدم ها

- **تنوع :** شیتزوی شما باید با انواع مختلفی از آدم ها به شیوه ای مثبت و کنترل شده ملاقات کند :
 - آدم هایی با کلاه، عینک آفتابی، ریش.
 - آدم هایی با عصا یا ویلچر.
 - کودکان آرام (بسیار مهم).
 - مردان و زنان.
- **قانون :** هرگز سگ را مجبور به ملاقات نکنید. اجازه دهید او با سرعت خودش جلو برود. به غریبه ها تشویقی بدهید تا به سگ شما (اگر جلو آمد) بدهند.
- **کودکان :** به دلیل چشمان برجسته و جثه کوچک، شیتزوها به راحتی توسط کودکان آسیب می بینند. همیشه ملاقات با کودکان را **نظارت** کنید. به کودک بیاموزید که سگ را به آرامی نوازش کند (نه اینکه در آغوش بکشد یا فشار دهد) و هرگز سگ را در حال خواب یا غذا خوردن اذیت نکند.

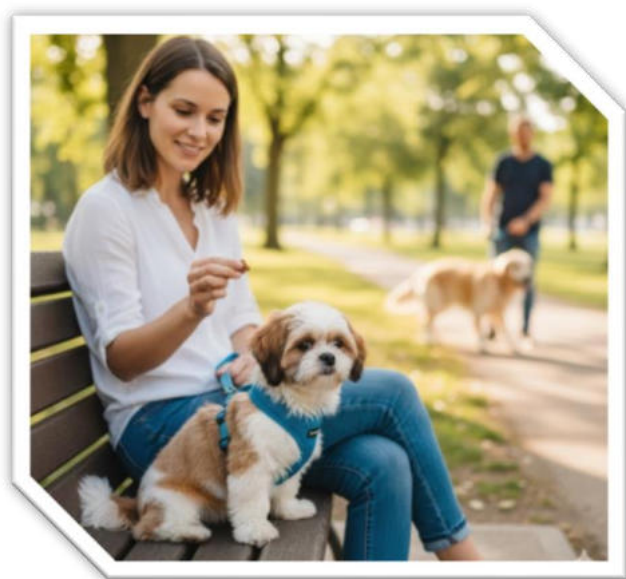
اجتماعی سازی با سگ های دیگر (ایمنی در اولویت)

- **خطر :** یک بازی ساده و خشن از یک سگ لابرادور شاد می تواند به راحتی به چشم ها، مفاصل یا نای شیتزوی شما آسیب جدی بزند.
- **بهترین گزینه :** ملاقات های کنترل شده با سگ های آرام، بالغ و هم اندازه که می دانید واکنش داده و رفتاری دوستانه دارند.
- **پارک سگ : (Dog Park)** پارک های سگ عمومی برای شیتزوها توصیه نمی شوند. ریسک بیماری و آسیب ناشی از سگ های بزرگ و کنترل نشده بسیار بالاست.

- **کلاس های توله ها :** بهترین و ایمن ترین مکان برای اجتماعی سازی، کلاس های آموزشی معتبر توله ها است که در آن بازی ها بر اساس اندازه و خلق و خو نظارت می شوند.

جدول ۱۷ : چک لیست اجتماعی سازی ایمن شیتزو

تجربه (Exposure)	هدف (Goal)	روش ایمن (Safe Method)
صداها	حساسیت زدایی به صداهای شهر (کامیون، آژیر)	در یک کافه پیاده روی بنشینید (سگ در آغوش یا کریر شما)، و به سگ برای آرام ماندن هنگام عبور صداها تشویقی بدهید. (Flood کردن ممنوع).
سطوح	اعتماد به نفس روی سطوح مختلف.	راه رفتن روی چمن، سنگ فرش، پل های چوبی کوچک، و کف پوش های مختلف (زیر نظر).
سگ های بزرگ	خنثی بودن (نه ترس، نه هیجان).	از فاصله دور (مثلاً آن سوی خیابان) یک سگ بزرگ را تماشا کنید. به شیتزوی خود برای نگاه کردن به سگ بزرگ و سپس نگاه کردن به شما تشویقی بدهید. نیازی به ملاقات نزدیک نیست. (Focus)
لمس شدن (Handling)	آمادگی برای دامپزشک و آرایشگر (فصل ۹).	روزانه به آرامی پنجه ها، گوش ها و دهان سگ را لمس کنید و بلافاصله پاداش بدهید.
آدم های غریبه	اعتماد به نفس و دوستی.	از یک دوست بخواهید کلاه یا عصا داشته باشد. از فاصله دور شروع کنید و اجازه دهید سگ با سرعت خودش نزدیک شود. دوست شما باید به او تشویقی بدهد.

جعبه کمک های اولیه خانگی، شماره های ضروری و نقشه اقدام فوری چه باشد؟

داشتن یک جعبه کمک های اولیه مجهز و دانستن اینکه در مواقع اضطراری چه کاری باید انجام دهید، می تواند تفاوت بین مرگ و زندگی باشد، به خصوص برای نژادی با آسیب پذیری های خاص مانند شیتزو.

شماره های ضروری

این شماره ها باید در جایی قابل دسترس (مثلاً روی یخچال) نصب باشند :

۱. دامپزشک همیشگی شما : - نام و شماره تماس -
۲. کلینیک اورژانس ۲۴ ساعته دامپزشکی : - نزدیک ترین مرکز به شما + شماره تماس -
۳. مرکز کنترل سموم حیوانات : - شماره تماس -

جعبه کمک های اولیه تخصصی شیتزو

جعبه شما باید علاوه بر وسایل استاندارد، شامل موارد حیاتی برای این نژاد باشد.

جدول ۱۸ : چک لیست جعبه کمک های اولیه شیتزو

دسته بندی	آیتم	کاربرد ویژه برای شیتزو
مراقبت از چشم (حیاتی!)	سرم شستشوی چشم استریل (Saline Eyewash)	برای شستشوی فوری گرد و غبار، مو، یا مواد شیمیایی از چشمان برجسته.
	پماد یا ژل لوبریکانت چشم (Eye Lubricant)	برای محافظت از چشم در صورت آسیب یا خشکی شدید، تا رسیدن به دامپزشک. (فصل ۸)
	قیچی کوچک نوک گرد (Blunt-nosed)	فقط برای بریدن مویی که داخل چشم رفته. (هرگز برای بریدن نمذ نزدیک پوست استفاده نشود).
مراقبت از زخم	گاز استریل (پدهای متعدد)	
	بانداژ کشی (Vet Wrap - خودچسب)	
	چسب ضد حساسیت (مخصوص حیوانات)	
	محلول ضد عفونی کننده (بوویدون-آیداین یا کلرهگزیدین)	
	پماد آنتی بیوتیک سه گانه (Triple Antibiotic)	
ابزارها	موچین (Tweezers)	برای خارج کردن خار یا تیغ.
	دماسنج دیجیتال (رکتال)	(دمای طبیعی سگ : ۳۸ تا ۳۹.۲ درجه سانتی گراد)
	سرنگ بدون سوزن (برای خوراندن دارو)	
اورژانس گوارشی	پودر بندآورنده خون (Styptic Powder)	ضروری. برای بند آوردن سریع خونریزی ناخن در صورت کوتاه کردن بیش از حد (فصل ۹).
	ذغال فعال (Activated Charcoal)	فقط با دستور تلفنی دامپزشک در صورت مسمومیت.
	پروبیوتیک سگ	برای کمک به اسهال خفیف (پس از مشورت با دامپزشک).
اورژانس برای اکیسفالیک	بسته یخ فوری (Instant Cold Pack)	برای قرار دادن روی کشاله ران یا گردن در صورت شروع گرمازدگی (فصل ۷).
	عسل یا شربت ذرت (Corn Syrup)	برای مالیدن به لثه ها در صورت افت قند خون (هیپوگلیسمی) در توله ها.
متفرقه	حوله یا پتوی کوچک	برای گرم نگه داشتن سگ در حالت شوک یا برای مهار کردن.
	پوزه بند پارچه ای (Muzzle) - سایز براکیسفالیک	مهم : سگی که درد شدید دارد (حتی شیتزوی شما) ممکن است گاز بگیرد. این پوزه بندها سوراخ بینی را نمی پوشانند.

نقشه اقدام فوری (در صورت اورژانس)

۱. **ایمن سازی :** صحنه را ایمن کنید. سگ را از خطر (مثلاً ترافیک، ماده سمی) دور کنید.
۲. **آرام بمانید :** صدای آرام شما به سگ آرامش می دهد.
۳. **مهار :** اگر سگ درد دارد و ممکن است گاز بگیرد، از حوله یا پوزه بند برای مهار ایمن او استفاده کنید.
۴. **تماس :** فوراً با کلینیک اورژانس ۲۴ ساعته تماس بگیرید. به آنها اطلاع دهید که با چه موردی (مثلاً - شیتزو، مشکوک به گرمزدگی - یا - آسیب چشمی -) و چه زمانی می رسید.
۵. **کمک های اولیه در مسیر :** بر اساس دستور تلفنی دامپزشک یا نوع آسیب، اقدام کنید (مثلاً پوشاندن چشم آسیب دیده با پارچه مرطوب - فصل ۱، یا خنک کردن سگ گرمزده - فصل ۷).
۶. **حمل :** سگ را به آرامی حمل کنید. اگر مشکوک به آسیب ستون فقرات هستید، او را روی یک سطح صاف (مانند تخته) بلغزانید.

جمع بندی فصل : ایمنی شیتزوی شما یک مسئولیت سه گانه است : مدیریت رفتارهای ذاتی او (پارس و اضطراب)، محافظت از او در برابر دنیای بیرون (اجتماعی سازی ایمن)، و آمادگی کامل برای زمانی که همه چیز طبق برنامه پیش نمی رود (کمک های اولیه). درک عمیق این نژاد، کلید پیشگیری از بسیاری از این چالش هاست.

فصل ۱۱: ۵۰ پرسش رایج و بسیار مهم در مورد نگهداری از سگ شیتزو

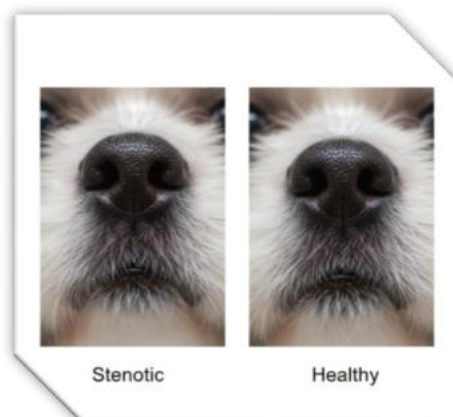
در ده فصل گذشته، ما اصول بنیادین مراقبت از شیتزو، از سلامت و تغذیه گرفته تا آموزش و گریمنگ را پوشش دادیم. با این حال، زندگی با این نژاد منحصر به فرد، سرشار از پرسش های کوچک، عجیب و بسیار خاصی است که اغلب در راهنماهای عمومی یافت نمی شوند.

این فصل به ۵۰ پرسش رایج و بسیار مهمی اختصاص دارد که صاحبان شیتزو، چه مبتدی و چه باتجربه، با آن ها روبرو می شوند. این پرسش ها به نکات ظریف بیولوژی، رفتار و quirks (ویژگی های رفتاری عجیب) این نژاد می پردازند که درک آن ها می تواند کیفیت زندگی شما و سگتان را به طور چشمگیری بهبود بخشد.

بخش اول: پرسش های تخصصی سلامت و بیولوژی

۱. آیا خروپف و خرخر کردن شیتزوی من طبیعی است؟ بله، تا حدودی. این صداها ناشی از سندرم براکیسفالیک (BOAS) یا همان پوزه کوتاه بودن آن ها است. کام نرم کشیده و سوراخ های بینی تنگ تر، عبور هوا را صدادر می کند. اما اگر این خرخر ناگهان بسیار بلند شد، یا با غش کردن و کبودی لثه همراه بود، یک اورژانس است.

۲. دامپزشک در مورد جراحی -سوراخ های بینی- (Stenotic Nares) صحبت کرد. آیا این جراحی ضروری است؟ این جراحی (که در آن سوراخ های تنگ بینی گشادتر می شوند) می تواند کیفیت زندگی شیتزوهایی که به شدت با مشکل تنفسی دست و پنجه نرم می کنند را به طور چشمگیری بهبود بخشد. اگر سگ شما در حالت استراحت هم برای تنفس تقلا می کند، این جراحی می تواند بسیار مفید باشد و اغلب همزمان با جراحی عقیم سازی انجام می شود.

۳. **چشم گیلای (Cherry Eye) چیست و آیا اورژانسی است؟** چشم گیلای، بیرون زدگی غده سوم پلک است که به صورت یک توده قرمز و متورم (شبهه گیلای) در گوشه داخلی چشم ظاهر می شود. این یک -اورژانس- دردناک نیست، اما باید در اسرع وقت توسط دامپزشک ویزیت شود. رها کردن آن منجر به خشکی چشم و عفونت می شود و معمولاً نیاز به جراحی برای جا انداختن (و نه برداشتن) غده دارد.

۴. **چرا چشمان شیتزوی من همیشه اشک می ریزد و لکه دارد؟ (فرا تر از لکه های عادی) در حالی که لکه های اشک (ناشی از پورفیرین بزاق و اشک) رایج هستند، اشک ریزش بیش از حد می تواند نشانه مشکلات جدی تری باشد :**

- **انسداد مجرای اشکی :** بسیار شایع است و دامپزشک می تواند آن را شستشو دهد.
- **مژه های نابجا (Distichiasis) :** مژه هایی که از محلی نادرست رشد کرده و قرنیه را خراش می دهند.
- **برگشتگی پلک (Entropion) :** لبه پلک به داخل برگشته و مژه ها قرنیه را تحریک می کنند . اگر اشک ریزش با پلک زدن زیاد، قرمزی یا پنجه کشیدن به چشم همراه است، به دامپزشک مراجعه کنید.

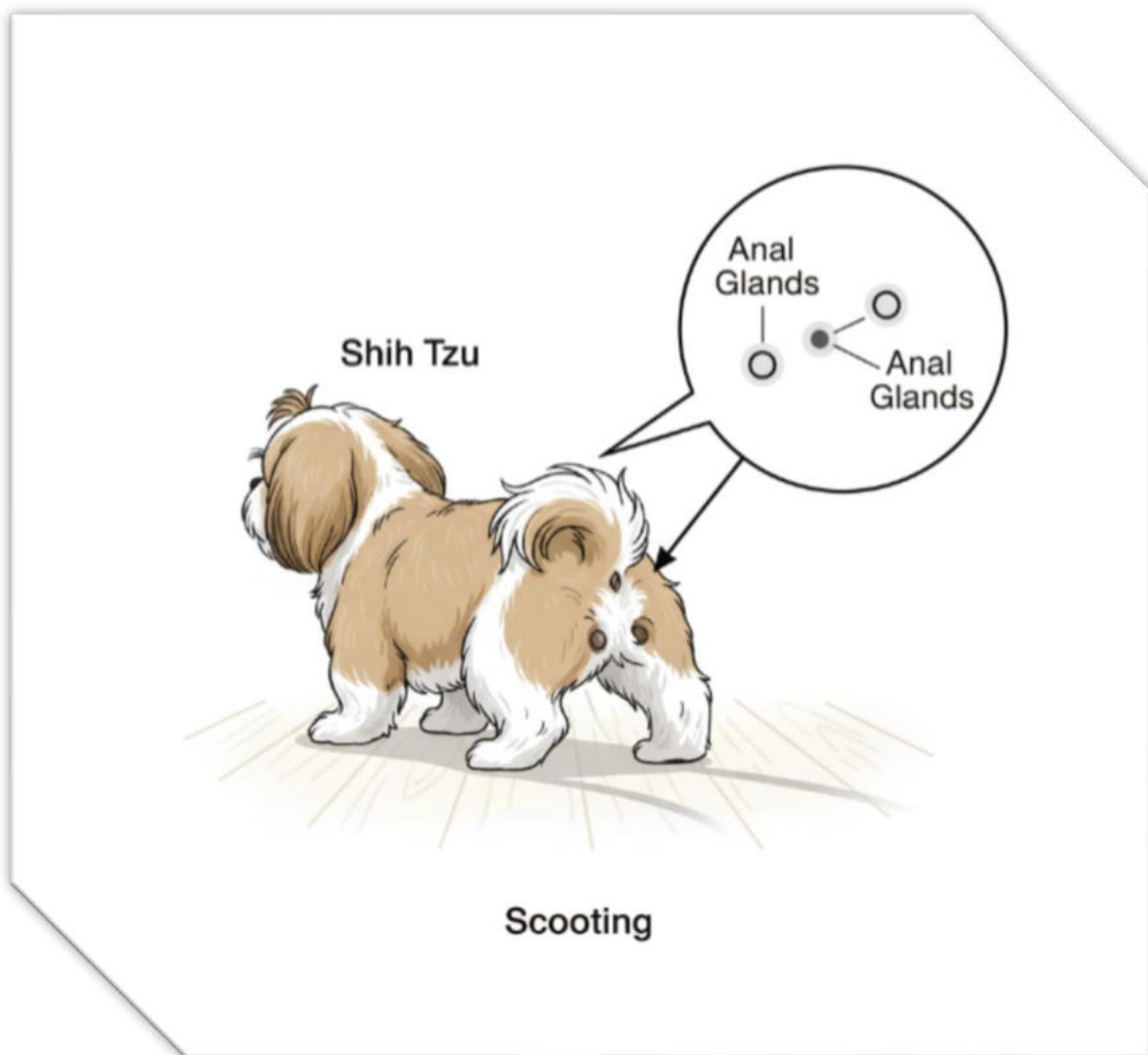
۵. **زخم قرنیه - (Corneal Ulcer) چقدر جدی است؟** بسیار جدی. به دلیل چشمان برجسته شیتزو، قرنیه آن ها به شدت در معرض خراش (توسط پنجه گربه، شاخه درخت، یا حتی هنگام مالیدن صورت به فرش) است. علائم آن شامل پلک زدن شدید، قرمزی، اشک ریزش زیاد و کدر شدن سطح چشم است. این یک اورژانس دامپزشکی است و در صورت عدم درمان می تواند منجر به از دست رفتن چشم شود.

۶. **چرا بینی شیتزوی من که سیاه بود، حالا صورتی /قهوه ای شده است؟** این پدیده معمولاً -بینی زمستانی- (Winter Nose) یا -بینی دادلی- (Dudley Nose) نامیده می شود و یک تغییر رنگ ژنتیکی است که اغلب با کاهش نور خورشید در زمستان رخ می دهد و در بهار دوباره تیره می شود. این یک بیماری نیست و جای نگرانی ندارد.

۷. **آیا بیهوشی برای شیتزوی پوزه کوتاه من ایمن است؟ (مثلاً برای جرم گیری دندان)** این یک نگرانی بسیار معتبر است. بله، ریسک بیهوشی برای نژادهای براکیسفالیک بالاتر از نژادهای دیگر است. اما دامپزشکان مدرن از پروتکل های خاصی برای آن ها استفاده می کنند (مانند داروهای پیش بیهوشی متفاوت، لوله گذاری دقیق تر، و نظارت بسیار شدید بر اکسیژن در طول ریکاوری). فواید یک جرم گیری ضروری دندان (جلوگیری از بیماری قلبی ناشی از عفونت لثه) معمولاً بسیار بیشتر از ریسک کنترل شده بیهوشی است.

۸. دامپزشک گفت توله ام -دندان های شیری باقیمانده- دارد. آیا باید کشیده شوند؟ بله، حتماً. در شیتزوها بسیار شایع است که دندان های شیری (به خصوص نیش ها) همزمان با رویش دندان های دائمی، نیفتند. این امر باعث ایجاد شلوغی دندان می مضاعف، گیر کردن غذا، تجمع جرم وحشتناک و مشکلات بایت (Bite) می شود. این دندان ها باید (معمولاً همزمان با عقیم سازی) توسط دامپزشک کشیده شوند.

۹. -غدد مقعدی- (Anal Glands) چیست و چرا شیتزوی من مدام پشت خود را روی زمین می کشد؟ این غدد دو کیسه کوچک در دو طرف مقعد هستند که مایعی بودار برای نشانه گذاری قلمرو ترشح می کنند. در نژادهای کوچکی مانند شیتزو (به خصوص آنهایی که آلرژی یا مدفوع نرم دارند)، این کیسه ها به راحتی پر یا ملتهب می شوند. کشیدن پشت روی زمین (Scooting)، لیسیدن بیش از حد آن ناحیه، یا بوی بد ماهی، نشانه های پر شدن آنهاست. دامپزشک یا آرایشگر می تواند آنها را به صورت دستی تخلیه کند.

۱۰. آیا شیتزوها مستعد سنگ کلیه یا مثانه هستند؟ بله. شیتزوها (به خصوص نرهای میانسال) مستعد ابتلا به سنگ های مثانه از نوع -اکزالات کلسیم- (Calcium Oxalate) هستند. علائم آن شامل ادرار مکرر، ادرار همراه با درد، یا وجود خون در ادرار است. این سنگ ها با رژیم غذایی حل نمی شوند و معمولاً نیاز به جراحی دارند.

۱۱. -شانت کبدی- (Liver Shunt) چیست؟ شانت پورتوسیستمیک (PSS) یک ناهنجاری مادرزادی است که گاهی در شیتزوها دیده می شود. در این حالت، یک رگ خونی، خون را از دستگاه گوارش (که حاوی سموم است) به جای کبد (که باید آن را تصفیه کند) مستقیماً به گردش خون عمومی بدن هدایت می کند. علائم آن می تواند شامل رشد ضعیف توله، رفتارهای عصبی عجیب (مانند فشار دادن سر به دیوار به خصوص بعد از غذا)، گیجی و تشنج باشد.

۱۲. آیا -عطسه معکوس- (Reverse Sneeze) که قبلاً ذکر شد، همان روی هم خوابیدن نای (Tracheal Collapse) است؟ خیر، این دو کاملاً متفاوتند. عطسه معکوس (که در فصل ۸ توضیح داده شد) یک اسپاسم در گلو (کام نرم) است، ترسناک اما بی خطر است. روی هم خوابیدن نای (سرفه غازی شکل) یک بیماری مزمن و جدی در نای (لوله هوا) است که نیاز به مدیریت مادام العمر دارد.

۱۳. شیتزوی من زیاد می لرزد. آیا سردش است یا می ترسد؟ هر دو ممکن است. به دلیل جثه کوچک، آن ها به سرعت گرما از دست می دهند و در هوای خنک می لرزند. اما لرزیدن همچنین می تواند نشانه استرس، ترس، هیجان، یا حتی درد باشد. اگر لرزش در دمای معمولی و بدون دلیل واضح رخ داد، یا با علائم دیگر همراه بود، با دامپزشک مشورت کنید.

۱۴. شیتزوی من گاهی برای یک قدم می لنگد یا می پرد. (Skip) آیا این همان مشکل کشک زانو است؟ بله، این دقیقاً علامت کلاسیک لولگی کشک (Luxating Patella) درجه پایین تا متوسط است (که در فصل ۸ توضیح داده شد). سگ این کار را انجام می دهد تا کشک زانوی خارج شده را دوباره به جای خود بازگرداند.

۱۵. آیا شیتزوها مستعد -کمر درد- یا IVDD هستند؟ بله. اگرچه IVDD (بیماری دیسک بین مهره ای) بیشتر با داکسپهوندها شناخته می شود، اما شیتزوها نیز به دلیل داشتن پستی نسبتاً بلند در مقایسه با پاهایشان، در معرض خطر هستند. جلوگیری از پریدن از ارتفاعات (استفاده از رمپ) و مدیریت وزن برای محافظت از ستون فقرات آن ها بسیار مهم است.

بخش دوم: پرسش های تخصصی گریمنگ و ظاهر

۱۶. -گره بالای سر- (Top Knot) چیست و چطور آن را ایمن بندیم؟ Top Knot همان مدل موی کلاسیک شیتزو است که موهای بالای سر را با کش جمع می کنند تا از جلوی چشمانشان کنار برود.

- **ایمنی:** هرگز کش را بسیار سفت یا بسیار نزدیک به پوست نبندید. این کار باعث کشیدگی پوست، سردرد، و حتی ریزش موی دائمی (Traction Alopecia) می شود. از کش های مخصوص و روکش دار استفاده کنید و آن را روزانه باز کرده و مجدداً شانه بزنید و ببندید.

۱۷. چرا -ریش- (Beard) و موهای صورت شیتزوی من همیشه خیس و بدبو است؟ این رطوبت مداوم ناشی از نوشیدن آب، غذا خوردن، و اشک ریزش است. این محیط مرطوب، محل مناسبی برای رشد -مخمر- (Yeast) و باکتری است که باعث بوی نامطبوع (شبیه پنیر یا ذرت) و لکه های قرمز/قهوه ای می شود.

- **راه حل:** (علاوه بر استفاده از بطری آب - فصل ۲) صورت سگ را روزانه با یک پارچه مرطوب و شامپوی خشک مخصوص صورت تمیز کنید و کاملاً خشک نمایید.

۱۸. چگونه باید -چین های بینی- (Nasal Fold) را تمیز کنم؟ برخی شیتزوها چین پوستی عمیقی روی پوزه خود دارند. این چین باید روزانه بررسی شود. رطوبت و کثیفی در آن گیر می کند و باعث عفونت پوستی دردناکی به نام -درماتیت چین پوستی- (Fold Dermatitis) می شود.

• **راه حل :** به آرامی چین را باز کنید، آن را با یک پد پنبه ای مرطوب (آغشته به محلول تمیزکننده ملایم مورد تأیید دامپزشک) تمیز کنید و سپس کاملاً آن را خشک کنید.

۱۹. آیا می توانم موهای شیتزو را در تابستان کاملاً -از ته- (Shave) بتراشم؟ بله. این کار (که اغلب -مدل پاپی کات- نامیده می شود) یک راه حل عالی برای مدیریت گرما (فصل ۷) و جلوگیری از نم شدن (فصل ۹) است. برخلاف نژادهای دولایه واقعی (مانند هاسکی)، تراشیدن موی شیتزو به پوست آن ها آسیب نمی زند و موها به طور طبیعی دوباره بلند می شوند. فقط مراقب آفتاب سوختگی روی پوست تازه تراشیده شده باشید.

۲۰. تفاوت -پاپی کات- (Puppy Cut) و -تدی بر کات- (Teddy Bear Cut) چیست؟ اینها اصطلاحات آرایشگری هستند :

• **پاپی کات :** معمولاً به معنای کوتاه کردن تمام موهای بدن (از جمله صورت) به یک اندازه کوتاه (مثلاً ۱ تا ۲ سانتیمتر) است. نگهداری آن بسیار آسان است.

• **تدی بر کات :** بدن کوتاه می شود، اما موهای صورت و پاها بلندتر و -گرد- کوتاه می شوند تا ظاهری شبیه خرس عروسکی ایجاد کنند. این مدل زیباتر اما نیازمند نگهداری بیشتری در ناحیه صورت است.

۲۱. شیتزوی من از برس کشی صورتش متنفر است. چه کار کنم؟ این یک مشکل رایج به دلیل حساسیت چشم هاست. از یک شانه بسیار کوچک (مانند شانه کک یا شانه ابرو) استفاده کنید. به جای برس کشی، با شانه به آرامی موها را باز کنید. این کار را در جلسات ۳۰ ثانیه ای و با پاداش های هنگفت انجام دهید. موها را محکم از ریشه نگه دارید تا کشیده نشوند.

۲۲. موهای سفید شیتزوی من دور دهان و روی پنجه ها صورتی /قهوه ای شده. چرا؟ این لکه ها ناشی از بزاق هستند. بزاق حاوی ماده ای به نام -پورفیرین- (Porphyrins) است که وقتی در معرض هوا اکسید می شود، به رنگ قرمز-قهوه ای در می آید. این موضوع در سگ هایی که آلرژی دارند (و پنجه های خود را زیاد می لیسند) یا لکه های اشک دارند، شایع تر است. این یک مشکل بهداشتی نیست، بلکه زیبایی است.

۲۳. هر چند وقت یکبار واقعاً باید به آرایشگر حرفه‌ای مراجعه کنم؟ اگر شما موها را بلند نگه می‌دارید و روزانه برس کشی کامل انجام می‌دهید، هر ۴ تا ۶ هفته برای حمام حرفه‌ای و مرتب کردن (Trim). اگر موها را در مدل -پایی کات- کوتاه نگه می‌دارید، هر ۶ تا ۸ هفته برای کوتاه کردن کامل.

۲۴. آیا می‌توانم از شامپوی انسانی (حتی شامپو بچه) برای شیتزو استفاده کنم؟ خیر، هرگز. pH پوست سگ با pH پوست انسان متفاوت است (پوست سگ قلیایی‌تر است). شامپوهای انسانی (حتی ملایم‌ترین آن‌ها) چربی‌های طبیعی پوست سگ را از بین برده، پوست را خشک، مستعد خارش، و آسیب‌پذیر در برابر عفونت‌ها می‌کنند.

۲۵. موهای سگم کدر و خشک شده. مشکل از غذاست یا شامپو؟ هر دو ممکن است. اما اغلب، اولین مظنون تغذیه است. مطمئن شوید سگ شما یک رژیم غذایی با کیفیت بالا و سرشار از اسیدهای چرب امگا ۳ (روغن ماهی) دریافت می‌کند (فصل ۲). همچنین، شستشوی بیش از حد یا استفاده از شامپوی نامناسب می‌تواند دلیل آن باشد.

بخش سوم: پرسش‌های رفتاری و سبک زندگی

۲۶. چرا شیتزوی من مثل سایه مرا دنبال می‌کند، حتی تا دستشویی؟ به این رفتار -سگ ولکرو- (Velcro Dog) می‌گویند و در نژادی که قرن‌ها فقط برای همدمی پرورش یافته، کاملاً طبیعی است. آن‌ها از نظر ژنتیکی -برنامه‌ریزی- شده‌اند که در نزدیکی انسان خود باشند. این بخشی از جذابیت (یا چالش!) این نژاد است.

۲۷. آیا شیتزوها -لج‌باز- هستند یا من در آموزش اشتباه می‌کنم؟ آن‌ها لج‌باز نیستند؛ آن‌ها -باهوش و باانگیزه متفاوت- هستند. شیتزو مانند یک گلدن رتریور نیست که برای راضی کردن شما کار کند. شیتزو با ذهنیت -چه چیزی عاید می‌شود؟- کار می‌کند (فصل ۶). اگر پاداش شما (تشویقی) به اندازه کافی با ارزش نباشد، او دلیلی برای اطاعت نمی‌بیند. آموزش آن‌ها نیازمند صبر و پاداش‌های بسیار باارزش است.

۲۸. چرا شیتزوی من مدفوع خودش (یا گربه) را می‌خورد؟ این رفتار ناخوشایند -کوپروفاژیا- (Coprophagia) نام دارد. دلایل آن می‌تواند متعدد باشد: کمبودهای تغذیه‌ای، یادگیری از مادر، کسالت و حوصله‌سررفتگی، یا گاهی یک مشکل پزشکی. بهترین راه حل، مدیریت دقیق است: بلافاصله مدفوع را بردارید، و مطمئن شوید سگ شما از نظر ذهنی تحریک می‌شود (فصل ۷).

۲۹. شیتزوی من روی اسباب بازی مورد علاقه اش یا وقتی غذا دارد، غرش می کند.
(Resource Guarding) این یک رفتار رایج است که باید فوراً مدیریت شود. این نشان می دهد سگ نگران است که شما منبع ارزشمند او را بگیرید. هرگز سعی نکنید با زور آن را از او بگیرید. با یک مربی حرفه ای (با رویکرد مثبت) کار کنید تا از طریق بازی -تعویض- (Trade) به او بیاموزید که دادن اسباب بازی به شما، منجر به دریافت یک پاداش بهتر می شود.

۳۰. آیا شیتزوها می توانند شنا کنند؟ اکیداً توصیه نمی شود. به سه دلیل: ۱) پوزه کوتاه آنها تنفس در آب را بسیار دشوار می کند، ۲) موهای بلند آنها آب را جذب کرده و سنگین می شود و آنها را پایین می کشد، و ۳) جثه کوچکشان به سرعت در آب سرد دچار هیپوترمی (افت دمای بدن) می شود. آنها را در اطراف آب های عمیق همیشه با جلیقه نجات و نظارت کامل نگه دارید.

۳۱. چرا شیتزوی من بعد از غذا خوردن، صورتش را روی فرش می مالد؟ این یک رفتار غریزی برای -تمیز کردن- صورت و ریش (Beard) است. این کار می تواند بامزه باشد، اما همچنین می تواند باعث گیر کردن غذا در فرش و شکستن موهای صورت شود. داشتن یک حوله مرطوب برای تمیز کردن صورت او بلافاصله پس از غذا می تواند این رفتار را کاهش دهد.

۳۲. شیتزوی من به نوزاد جدید/همسر حسادت می کند. چه کنم؟ این -حسادت- در واقع اضطراب ناشی از تغییر روتین و از دست دادن توجه است. مطمئن شوید که تمام اتفاقات خوب (غذا، تشویقی، نوازش) زمانی رخ می دهد که فرد جدید (نوزاد یا همسر) حضور دارد. این به سگ می آموزد که حضور این فرد جدید، چیزهای خوب را به ارمغان می آورد، نه اینکه آنها را بگیرد.

۳۳. آیا شیتزوی من از روی -لج- (Spite) در خانه دستشویی می کند؟ سگ ها -لج- نمی کنند. اگر سگ آموزش دیده شما در خانه (به خصوص روی تخت شما یا وسایل شما) دستشویی می کند، این تقریباً همیشه نشانه اضطراب جدایی (فصل ۱۰) یا یک مشکل پزشکی (مانند عفونت ادراری UTI - است. به دنبال ریشه اضطراب باشید یا با دامپزشک مشورت کنید.

۳۴. چرا شیتزوی من (یا حتی ماده) من، روی اسباب بازی ها یا پای من -حرکت جنسی- (Humping) انجام می دهد؟ این رفتار اغلب ربطی به مسائل جنسی ندارد (به خصوص در سگ های عقیم شده). این معمولاً نشانه ای از هیجان بیش از حد، اضطراب، یا بازی است. اگر این اتفاق افتاد، به آرامی و بدون سرزنش، سگ را با یک اسباب بازی یا فرمان دیگر، حواس پرت کنید.

۳۵. شیتزوی من به شدت بد غذا - (Picky Eater) است. آیا این طبیعی است؟ بله، این نژاد به بد غذایی معروف است (فصل ۲). این اغلب توسط خود صاحبان تشدید می شود که با نخوردن یک وعده، فوراً غذای خوشمزه تر (مانند مرغ پخته) اضافه می کنند. سگ به سرعت یاد می گیرد که اگر اعتصاب کند، غذای بهتری می گیرد. راه حل، -عشق سخت- (Tough Love) است: غذا را برای ۱۵ دقیقه بگذارید، اگر نخورد آن را بردارید و تا وعده بعدی هیچ چیز (به جز آب) ندهید.

بخش چهارم: پرسش های متفرقه و سبک زندگی

۳۶. طول عمر واقعی شیتزو چقدر است؟ شیتزوها نژادی با طول عمر بالا هستند. با مراقبت خوب، تغذیه مناسب و مدیریت وزن، بسیاری از آنها بین ۱۲ تا ۱۶ سال و گاهی حتی بیشتر عمر می کنند.

۳۷. اولین نشانه های پیری در شیتزوی من چه خواهد بود؟

- **کدر شدن چشم ها : (Nuclear Sclerosis)** یک تغییر آبی-خاکستری طبیعی در عدسی چشم که با کاتاراکت (که سفید و مات است) فرق دارد.
- **کاهش شنوایی :** عدم واکنش به صداهایی که قبلاً می شنید.
- **موهای سفید :** به خصوص در اطراف پوزه و صورت.
- **کاهش تحرک :** مشکل در پریدن یا بالا رفتن از پله ها (نشانه های آرتروز).
- **خواب بیشتر :** این طبیعی است، اما کاهش ناگهانی انرژی باید توسط دامپزشک بررسی شود.

۳۸. آیا شیتزو می تواند همراه من برای دویدن (Running) باشد؟ مطلقاً خیر. این کار بسیار خطرناک است. سیستم تنفسی پوزه کوتاه آنها برای فعالیت شدید هوازی ساخته نشده است. دویدن به سرعت منجر به دیسترس تنفسی و گرمازدگی کشنده (فصل ۷) می شود. پیاده روی تند برای آنها کافی است.

۳۹. من می خواهم یک شیتزوی دوم بیاورم. بهتر است دو نر، دو ماده یا یک جفت (نر و ماده) داشته باشم؟ به طور کلی، شیتزوها با سگ های دیگر خوب کنار می آیند. اغلب، جفت نر و ماده (هر دو عقیم شده) کمترین درگیری را دارند. دو نر نیز معمولاً خوب کنار می آیند. جفت دو ماده گاهی (نه همیشه) ممکن است پس از رسیدن به بلوغ، درگیری های جدی تری بر سر رتبه و منابع داشته باشند.

۴۰. **سندرم سگ کوچک - (Small Dog Syndrome) چیست و چطور از آن جلوگیری کنیم؟** این سندرم زمانی رخ می دهد که صاحبان به سگ کوچک خود اجازه می دهند کارهایی را انجام دهد که هرگز به یک سگ بزرگ اجازه نمی دادند (مانند غرش کردن بر سر غذا، پریدن روی مهمانان، یا کشیدن قلاده).

• **جلوگیری :** با شیتزوی خود مانند یک -سگ واقعی- رفتار کنید، نه یک اسباب بازی. قوانین ثابت (مانند نشستن قبل از غذا) و آموزش فرمان های پایه (فصل ۶) برای جلوگیری از این سندرم ضروری است.

۴۱. **شیتزوی من با وجود اینکه غذای کمی می خورد، در حال چاق شدن است. چرا؟ شیتزوها متابولیسم پایینی دارند و به راحتی چاق می شوند (فصل ۲).** اگر مطمئن هستید که کالری (از جمله تمام تشویقی ها) را دقیقاً اندازه گیری می کنید و باز هم سگ در حال افزایش وزن است، با دامپزشک خود در مورد آزمایش -کم کاری تیروئید- (Hypothyroidism) صحبت کنید.

۴۲. **آیا شیتزو برای زندگی آپارتمانی مناسب است؟** بله، آن ها یکی از بهترین نژادها برای آپارتمان هستند. نیاز ورزشی آن ها کم است و در داخل خانه خوشحالند. اما، باید روی چالش اصلی آن ها در آپارتمان، یعنی -پارس خبری- (Alert Barking) کار کنید تا باعث آزار همسایه ها نشوید (فصل ۱۰).

۴۳. **چه اسباب بازی هایی برای شیتزو -خطرناک- هستند؟** به دلیل دندان های فشرده و فک پایین (Underbite)، اسباب بازی های بسیار سخت می توانند دندان های آن ها را بشکنند. از جویدنی های بسیار سفت مانند شاخ گوزن، استخوان های نایلونی سفت، یا یخ اجتناب کنید.

۴۴. **بهترین اسباب بازی ها برای شیتزو کدامند؟**

- اسباب بازی های نرم و پولیشی : آن ها اغلب دوست دارند اسباب بازی های نرم را حمل کنند.
- پازل های غذایی کوچک) : (Small Puzzle Toys) فصل ۷)
- تشک های بویایی : (Snuffle Mats) عالی برای نژاد پوزه کوتاه.
- جویدنی های دندانی قابل هضم) : (Digestible Dental Chews) مورد تأیید VOHC).

۴۵. **آیا شیتزوی من می تواند در قسمت -بار- (Cargo) هواپیما سفر کند؟ مطلقاً و هرگز خیر!** (تکرار فصل ۷). اکثر خطوط هوایی معتبر، حمل نژادهای پوزه کوتاه را در بار ممنوع کرده اند. ریسک مرگ

ناشی از استرس، گرما و مشکلات تنفسی در قسمت بار بسیار بالاست. شیتزو فقط باید در داخل کابین و زیر صندلی شما سفر کند.

۴۶. چرا شیتزوی من از حمام متنفر است؟ اغلب به دلیل تجربیات بد قبلی است: آب خیلی داغ یا خیلی سرد، شامپو وارد چشم شدن، یا استرس ناشی از سشوار کشیدن (که می تواند باعث احساس گرمزدگی شود). همیشه از پد ضد لغزش، آب ولرم، و باد خنک سشوار استفاده کنید (فصل ۹).

۴۷. بهترین راه برای معرفی شیتزو به یک گربه جدید چیست؟ بسیار آهسته. آن ها را برای چند روز اول در اتاق های جداگانه نگه دارید و فقط اجازه دهید بوی یکدیگر را (از طریق تعویض پتوها) حس کنند. سپس، ملاقات ها را از پشت یک دروازه (Baby Gate) شروع کنید. شیتزو (با قلاده) باید برای آرام بودن در حضور گربه پاداش بگیرد. این فرآیند ممکن است هفته ها طول بکشد.

۴۸. آیا بیمه حیوانات خانگی - (Pet Insurance) برای شیتزو ارزشش را دارد؟ بسیار زیاد. شیتزو ها مستعد مشکلات ژنتیکی پرهزینه ای هستند (مشکلات چشمی، جراحی کشک زانو، آلرژی های مادام العمر، مشکلات دندان، سنگ مثانه). داشتن بیمه می تواند تفاوت بین توانایی پرداخت درمان های هزاران دلاری و گرفتن یک تصمیم سخت باشد.

۴۹. شیتزوی من - نفس بدبو - (Bad Breath) دارد. آیا این طبیعی است؟ خیر. بوی بد دهان طبیعی نیست. این تقریباً همیشه اولین نشانه بیماری پریدونتال (لته) است که در شیتزو ها به دلیل دندان های فشرده بسیار شایع است. این بو، بوی باکتری و عفونت است. فوراً برای چکاپ دندان به دامپزشک مراجعه کنید و برنامه مسواک زدن روزانه (فصل ۹) را شروع کنید.

۵۰. بزرگترین اشتباهی که صاحبان جدید شیتزو مرتکب می شوند چیست؟ نادیده گرفتن گریمنگ روزانه. آن ها شیفته ظاهر یک توله پشمالو می شوند و متوجه نیستند که این پوشش مو نیازمند تعهد روزانه (۱۰ تا ۱۵ دقیقه) برس کشی است. وقتی سگ به سن ۸-۶ ماهگی می رسد (زمانی که پوشش توله به بزرگسال تغییر می کند)، موها به سرعت نمدی می شوند. صاحب تسلیم می شود و سگ زندگی خود را در چرخه ای از نمد شدن دردناک و سپس تراشیدن کامل سپری می کند. (فصل ۹).

فصل ۱۲ : ۵۰ اشتباه رایج صاحبان شیتزو (و راه حل های تخصصی آنها)

فصل ۱۲ : ۵۰ اشتباه رایج صاحبان شیتزو (و راه حل های تخصصی آنها)

شیتزو نژادی با نیازهای بسیار خاص است. به دلیل قرن ها اصلاح نژادی برای داشتن ظاهری منحصربه فرد (پوزه کوتاه، چشمان درشت، موی بلند)، آنها مجموعه ای از آسیب پذیری ها را به ارث برده اند. اشتباهاتی که برای یک نژاد دیگر جزئی هستند، برای شیتزو می توانند فاجعه بار باشند.

این فصل یک راهنمای عیب یابی پیشرفته است که فراتر از اصول اولیه می رود. ما ۵۰ مورد از رایج ترین، ظریف ترین و در عین حال خطرناک ترین اشتباهاتی را که صاحبان شیتزو مرتکب می شوند، بررسی می کنیم و راه حل های تخصصی و فوری برای هر یک ارائه می دهیم.

بخش اول : اشتباهات مربوط به سلامت و آناتومی (پوزه کوتاه و چشم ها)

۱. اشتباه : استفاده از قلاده گردنی (Collar) برای پیاده روی.

- **چرا اشتباه است :** این بزرگترین اشتباه ایمنی است. هرگونه فشار، حتی یک کشش کوچک، مستقیماً به نای (تراکئه) حساس شیتزو (فصل ۸) فشار وارد می کند و می تواند باعث آسیب دائمی، سرفه های مزمن غازی شکل (Tracheal Collapse) یا تشدید مشکلات تنفسی شود.
- **راه حل تخصصی :** قلاده گردنی را دور بیندازید و فقط از یک **قلاده کتفی (Harness)** استفاده کنید. بهترین مدل ها آنهایی هستند که فشار را روی سینه توزیع می کنند (Y-Shape) و هیچ فشاری به گلو وارد نمی کنند.

۲. اشتباه : نادیده گرفتن خروپف بلند به عنوان -صدای بامزه نژادی-.

- **چرا اشتباه است :** در حالی که خرخر خفیف طبیعی است، خروپف بلند و پرتقلا در حالت بیداری، نشانه ای از انسداد جدی راه هوایی است (سوراخ های بینی بسیار تنگ یا کام نرم بسیار بلند). این وضعیت، فشار مزمنی بر قلب وارد می کند و می تواند منجر به نارسایی قلبی زودرس شود.
- **راه حل تخصصی :** از دامپزشک خود بخواهید درجه بندی BOAS (سندرم براکیسفالیک) سگتان را ارزیابی کند. در مورد جراحی اصلاحی (گشاد کردن سوراخ های بینی و کوتاه کردن کام نرم)، که اغلب

همزمان با عقیقه سازی انجام می شود، مشورت بگیرید. این جراحی می تواند کیفیت و طول عمر سگ را به طور چشمگیری افزایش دهد.

۳. اشتباه : اجازه دادن به سگ برای پریدن از روی مبل، تخت، یا پله.

- چرا اشتباه است : این نژاد مستعد دو مشکل ارتوپدی جدی است : لولگی کشکک (Luxating Patella - فصل ۸ (و بیماری دیسک بین مهره ای (IVDD) هر پرش (به خصوص پرش به پایین) ضربه شدیدی به این مفاصل و ستون فقرات وارد می کند.
- راه حل تخصصی : پریدن را -ممنوع- کنید. در کنار مبل و تخت، رمپ (Ramp) یا پله های مخصوص سگ قرار دهید و به سگ آموزش دهید همیشه از آن ها استفاده کند. این یک سرمایه گذاری پیشگیرانه در برابر جراحی های گران قیمت آینده است.

۴. اشتباه : استفاده از قطره های چشمی انسانی (مانند قطره های رفع قرمزی) برای چشم سگ.

- چرا اشتباه است : چشمان برجسته شیتزو به شدت حساس هستند. قطره های انسانی (مانند ویزین) حاوی منقبض کننده های عروقی هستند که می توانند باعث -اثر بازگشتی- (Rebound Effect) شده و قرمزی را بدتر کنند یا مواد نگهدارنده آن ها باعث تحریک قرنیه شود.
- راه حل تخصصی : هرگز از داروی انسانی بدون تجویز دامپزشک استفاده نکنید. برای شستشوی گرد و غبار فقط از -سرم شستشوی چشم استریل- (Saline Eyewash) استفاده کنید. برای خشکی مزمن (KCS)، فقط از -اشک مصنوعی- (Lubricant Gel) مورد تأیید دامپزشک استفاده نمایید.

۵. اشتباه : نادیده گرفتن تغییر ناگهانی در -عطسه معکوس- (Reverse Sneeze).

- چرا اشتباه است : همانطور که گفتیم، عطسه معکوس معمولاً بی خطر است. اما اگر سگی که قبلاً هرگز این کار را نمی کرده ناگهان شروع کند، یا سگی که گاهی این کار را می کرده ناگهان به طور مکرر و شدید این کار را انجام دهد، این می تواند نشانه ای از یک مشکل جدید باشد.
- راه حل تخصصی : به دنبال محرک های جدید باشید. این می تواند نشانه شروع آلرژی های محیطی، وجود یک پولیپ بینی، یا حتی یک جسم خارجی کوچک در گلو باشد. با دامپزشک مشورت کنید.

۶. اشتباه : اعتماد به اصطلاحات بازاریابی مانند شیتزوی - امپریال - (Imperial) یا - فنجانی - (Teacup).

- چرا اشتباه است : هیچ نهاد رسمی ثبت نژادی، این دسته بندی ها را به رسمیت نمی شناسد. این ها اصطلاحات بازاریابی هستند که توسط پرورش دهندگان غیرمسئول برای فروش سگ هایی که عمداً بسیار کوچکتر از حد استاندارد (و اغلب ناسالم) پرورش یافته اند، استفاده می شود. این سگ ها مستعد مشکلات سلامتی بسیار جدی (افت قند خون، شانت کبدی، مشکلات قلبی) هستند.
- راه حل تخصصی : از پرورش دهندگانی که از این اصطلاحات برای توجیه قیمت های گزاف استفاده می کنند، دوری کنید. یک شیتزوی سالم و استاندارد باید وزنی بین ۴ تا ۷.۵ کیلوگرم داشته باشد.

۷. اشتباه : اجازه دادن به سگ برای بازی خشن با سگ های بزرگتر.

- چرا اشتباه است : این یک اشتباه مرگبار است. یک سگ لا برادور شاد، می تواند به صورت تصادفی با یک ضربه پنجه، چشم شیتزو را از حدقه خارج کند (Proptosis) یا با یک تکان در بازی، به نای آن آسیب بزند.
- راه حل تخصصی : بازی فقط باید با سگ های هم اندازه و با خلق و خوی آرام و شناخته شده انجام شود. در پارک سگ، فقط به بخش - سگ های کوچک - بروید یا اصلاً نروید (فصل ۱۰).

۸. اشتباه : استفاده از پد گرمایشی برقی برای گرم کردن سگ در زمستان.

- چرا اشتباه است : شیتزو ها (به خصوص سالمندان یا آنهایی که تازه جراحی شده اند) ممکن است به دلیل ناتوانی در تنظیم دما، به راحتی دچار سوختگی درجه ۳ روی پوست نازک خود شوند، بدون اینکه متوجه شوید.
- راه حل تخصصی : از پدهای گرمایشی برقی انسانی استفاده نکنید. از پدهای گرمایشی مخصوص حیوانات (که دما را در سطح پایین و ایمن نگه می دارند) یا کیسه آب گرم (که با حوله پیچیده شده) استفاده کنید و همیشه راه فرار (مکان خنک) برای سگ فراهم باشد.

۹. اشتباه : نادیده گرفتن عفونت گوش به عنوان - بوی عادی سگ -.

- چرا اشتباه است : گوش های افتاده و پشمالوی شیتزو، رطوبت را به دام می اندازد. بوی بد (شبیه پنیر یا ذرت بوداده) نشانه - عفونت مخمری یا باکتریایی - است، نه بوی عادی. این عفونت ها اغلب ریشه در آلرژی های غذایی یا محیطی دارند (فصل ۸).

- **راه حل تخصصی :** گوش ها را هفتگی بررسی کنید. با مشاهده اولین بوی بد یا تکان دادن سر، به دامپزشک مراجعه کنید. برای مدیریت مزمن، از محلول های شستشوی خشک کننده و اسیدی (Acidifying) مورد تأیید دامپزشک استفاده کنید.

۱۰. اشتباه : عدم آگاهی از خطر پرندگان شکاری.

- **چرا اشتباه است :** صاحبان شهری اغلب این را فراموش می کنند. یک شیتزوی کوچک (به خصوص توله) به راحتی از دید یک شاهین، عقاب، یا جغد بزرگ، طعمه به نظر می رسد.
- **راه حل تخصصی :** هرگز شیتزوی خود را، حتی در حیاط حصارکشی شده، بدون نظارت رها نکنید. همیشه هنگام حضور در فضای باز، در نزدیکی او باشید.

بخش دوم : اشتباهات مربوط به تغذیه و غذا دادن

۱۱. اشتباه : استفاده از یک کاسه غذای عمیق و استاندارد.

- **چرا اشتباه است :** شیتزوی پوزه کوتاه برای رسیدن به غذا در گوشه های یک کاسه عمیق تقلا می کند. این کار باعث می شود غذا به تمام صورت و ریشش بچسبد، کثیف کاری شود و سگ را از غذا خوردن ناامید کند (که منجر به بدغذایی می شود).
- **راه حل تخصصی :** از یک کاسه کم عمق، پهن، و ترجیحاً شیب دار (Tilted) مخصوص نژادهای براکیسفالیک استفاده کنید (فصل ۲).

۱۲. اشتباه : استفاده از کاسه آب باز که -ریش- را خیس می کند.

- **چرا اشتباه است :** این فقط یک مشکل -کثیف کاری- نیست. رطوبت دائمی در ریش و موهای صورت، محیطی عالی برای رشد مخمر (Yeast) ایجاد می کند که منجر به درماتیت (التهاب پوست)، بوی بد، و لکه های قرمز-قهوه ای می شود.
- **راه حل تخصصی :** از بطری آب (مانند جواندگان اما مخصوص سگ) یا -کاسه های آب ضد چکه- (Slopper Stopper) استفاده کنید تا فقط زبان سگ با آب در تماس باشد (فصل ۲).

۱۳. اشتباه : دادن یخ به عنوان تشویقی در روزهای گرم.

- چرا اشتباه است : دندان های شیتزو به دلیل شلوغی و بایت نامناسب (Underbite) مستعد شکستگی هستند. جویدن یخ سفت می تواند به راحتی باعث شکستگی دردناک دندان (به خصوص دندان های پرمولر) شود.
- راه حل تخصصی : به جای یخ، اسباب بازی های مخصوص (مانند KONG) را با ماست یا پوره کدو حلوایی پر کرده و فریز کنید. این کار هم خنک کننده است و هم ایمن.

۱۴. اشتباه : تسلیم شدن در برابر -بدغذایی- (Picky Eating) با اضافه کردن غذای انسانی.

- چرا اشتباه است : این اشتباه شماره یک در تغذیه است. شیتزوی شما -بدغذا- نیست، او -باهوش- است. او یاد گرفته که اگر اعتصاب کند، شما غذای بهتری (مانند مرغ یا پنیر) اضافه می کنید. این کار رژیم غذایی متعادل او را نابود کرده و او را چاق می کند.
- راه حل تخصصی : قانون ۱۵ دقیقه (فصل ۲). غذا را بگذارید. اگر نخورد، آن را بردارید. تا وعده بعدی هیچ چیز ندهید. یک سگ سالم خود را گرسنگی نمی دهد.

۱۵. اشتباه : دادن فقط یک تکه کوچک -از غذای چرب انسانی (پنیر، کباب، پیتزا).

- چرا اشتباه است : شیتزوها به شدت مستعد پانکراتیت (التهاب لوزالمعده) هستند (فصل ۳). -فقط یک تکه- غذای پرچرب می تواند باعث شروع یک حمله دردناک، اورژانس AN سی و بالقوه کشنده پانکراتیت شود.
- راه حل تخصصی : قانون -صفر- چربی انسانی. هرگز این ریسک را نکنید. به مهمانان خود آموزش دهید که مطلقاً چیزی به سگ ندهند.

۱۶. اشتباه : اعتماد کورکورانه به مد -غذای بدون غلات- (Grain-Free).

- چرا اشتباه است : آلرژی واقعی به غلات در سگ ها نادر است؛ آلرژی به پروتئین (مرغ، گوشت گاو) بسیار شایع تر است. علاوه بر این، برخی تحقیقات FDA ارتباط بالقوهای بین رژیم های غذایی -BEG- (Boutique, Exotic, Grain-Free) و یک بیماری قلبی کشنده به نام DCM پیدا کرده اند.

- **راه حل تخصصی :** مگر اینکه دامپزشک شما به دلیل پزشکی خاصی رژیم بدون غلات را توصیه کرده باشد، به غذاهای باکیفیت (حاوی غلات کامل مانند برنج قهوه‌ای یا جو دوسر) از برندهای معتبر و با پشتوانه علمی (WSAVA-compliant) بچسبید.

۱۷. اشتباه : عدم اندازه‌گیری تشویقی‌ها به عنوان بخشی از کالری روزانه.

- **چرا اشتباه است :** در یک سگ ۵ کیلوگرمی که فقط به ۳۰۰ کالری در روز نیاز دارد، -فقط چند تشویقی- می‌تواند به راحتی ۲۰٪ کالری روزانه او را تشکیل دهد و منجر به چاقی شود.
- **راه حل تخصصی :** قانون ۱۰٪ (فصل ۲). تشویقی‌ها نباید بیش از ۱۰٪ کالری روزانه باشند. اگر در طول روز برای آموزش تشویقی زیادی می‌دهید، باید همان مقدار را از وعده‌های غذایی اصلی او کم کنید.

۱۸. اشتباه : دادن جویدنی‌های (Chews) بسیار سخت.

- **چرا اشتباه است :** مانند یخ، جویدنی‌هایی مانند شاخ گوزن، استخوان‌های نایلونی بسیار سفت، یا استخوان‌های پخته شده، برای دندان‌های فشرده شیتزو بسیار خطرناک هستند و باعث شکستگی دندان می‌شوند.
- **راه حل تخصصی :** از قانون -ناخن شست- پیروی کنید : اگر نمی‌توانید با ناخن شست خود روی سطح جویدنی اثری بگذارید، آن برای سگ شما زیادی سفت است. از جویدنی‌های قابل هضم (مانند پوست گاو با کیفیت) یا جویدنی‌های دندانی مورد تأیید VOHC استفاده کنید.

۱۹. اشتباه : نشستن روزانه کاسه آب و غذا.

- **چرا اشتباه است :** یک لایه لزج و چسبنده به نام -بیوفیلیم- (Biofilm) به سرعت در کاسه‌ها تشکیل می‌شود. این لایه پر از باکتری است و می‌تواند باعث مشکلات گوارشی یا آکنه چانه (Chin Acne) شود.
- **راه حل تخصصی :** کاسه‌های آب و غذا را هر روز با آب داغ و مایع ظرفشویی بشویید، درست مانند ظروف خودتان.

۲۰. اشتباه : اجازه دادن به سگ برای غذا خوردن بلافاصله قبل یا بعد از بازی هیجان‌انگیز.

- **چرا اشتباه است :** این کار، اگرچه بیشتر در سگ های بزرگ نگران کننده است، اما می تواند ریسک نفخ (Bloat) و ناراحتی گوارشی را افزایش دهد.
- **راه حل تخصصی :** حداقل ۳۰ دقیقه بین بازی شدید و زمان غذا فاصله بگذارید.

بخش سوم : اشتباهات مربوط به گریمنگ و بهداشت

۲۱. اشتباه : برس کشیدن - سطحی - (Surface Brushing)

- **چرا اشتباه است :** صاحب، برس را روی لایه بالایی موها می کشد و فکر می کند کار تمام است. اما در همین حال، موهای مرده در زیر، نزدیک به پوست، در حال در هم پیچیدن و ایجاد نمد (Mat) هستند.
- **راه حل تخصصی :** از **شانه فلزی (Greyhound Comb)** استفاده کنید (فصل ۹). شانه باید بتواند به آرامی از ریشه پوست تا نوک مو بدون گیر کردن حرکت کند. اگر گیر کرد، شما یک گره پنهان دارید. از تکنیک -برس کشی لایه ای- (Line Brushing) استفاده کنید.

۲۲. اشتباه : تلاش برای بریدن - نمد - (Mat) با قیچی.

- **چرا اشتباه است :** این شایع ترین علت مراجعه اورژانسی به دامپزشکی برای پارگی پوست است. پوست نازک شیتزو به راحتی به داخل نمد کشیده می شود و شما هنگام بریدن نمد، پوست سگ را نیز می برید.
- **راه حل تخصصی :** هرگز از قیچی برای نمد نزدیک پوست استفاده نکنید. اگر نمد کوچک است، با انگشت و اسپری گره بازکن آن را باز کنید. اگر سفت و نزدیک پوست است، ایمن ترین کار مراجعه به آرایشگر حرفه ای برای تراشیدن (Shaving) آن ناحیه با ماشین است.

۲۳. اشتباه : استفاده از باد - داغ - (Hot) سشوار انسانی.

- **چرا اشتباه است :** سگ پوزه کوتاه نمی تواند خود را به طور مؤثر خنک کند (فصل ۷). باد داغ سشوار به سرعت باعث **گرم زدگی** و دیسترس تنفسی می شود، حتی اگر شما احساس گرما نکنید.

- **راه حل تخصصی :** فقط از باد خنک (Cool) یا ولرم (Warm) سشوار استفاده کنید. یک دست خود را همیشه در مسیر باد نگه دارید تا مطمئن شوید پوست سگ را نمی سوزاند. در صورت مشاهده نفس نفس زدن شدید، فوراً متوقف شوید.

۲۴. اشتباه : نبستن موهای بالای سر (Top Knot) یا کوتاه نکردن آن ها.

- **چرا اشتباه است :** اجازه دادن به موها برای آویزان شدن مداوم روی چشمان درشت شیتزو، باعث تحریک مزمن قرنیه، اشک ریزش بیش از حد، و افزایش شدید ریسک زخم های قرنیه دردناک می شود.
- **راه حل تخصصی :** موهای جلوی چشم باید همیشه یا با یک کش نرم (نه خیلی سفت) به صورت Top Knot بسته شوند، یا توسط آرایشگر به قدری کوتاه شوند که کاملاً از جلوی چشم کنار باشند.

۲۵. اشتباه : بستن Top Knot- بیش از حد سفت.

- **چرا اشتباه است :** بستن کش لاستیکی بسیار نزدیک به پوست یا بسیار سفت، باعث کشیده شدن مداوم پوست می شود. این امر منجر به سردرد، درد، و یک بیماری ریزش موی دائمی به نام -آلوپسی کششی- (Traction Alopecia) می شود.
- **راه حل تخصصی :** از کش های روکش دار (Terry cloth bands) استفاده کنید. باید بتوانید به راحتی نوک انگشت خود را زیر کش قرار دهید. هر شب کش را باز کنید، موها را شانه بزنید و اجازه دهید پوست در شب استراحت کند.

۲۶. اشتباه : فراموش کردن تمیز کردن -زیر- چین بینی.

- **چرا اشتباه است :** این چین عمیق، یک تله عالی برای رطوبت، باکتری و مخمر است. این امر منجر به عفونت پوستی دردناک (درماتیت چین پوستی) می شود.
- **راه حل تخصصی :** این چین باید روزانه (یا حداقل چند بار در هفته) با یک پد پنبه ای یا دستمال مرطوب مخصوص حیوانات (بدون الکل) به آرامی تمیز و سپس کاملاً خشک شود.

۲۷. اشتباه : فراموش کردن ناحیه -بهداشتی- (Sanitary Trim).

- **چرا اشتباه است :** موهای بلند اطراف ناحیه تناسلی و مقعد به سرعت به ادرار و مدفوع آلوده می شوند. این موها نمدی شده و می توانند باعث انسداد دردناک مقعد یا عفونت های ادراری شوند.

- **راه حل تخصصی :** از آرایشگر خود بخواهید در هر بار مراجعه، یک -Sanitary Trim- (تراشیدن بهداشتی) کامل انجام دهد. در خانه نیز این ناحیه را روزانه برای تمیزی چک کنید.

۲۸. اشتباه : نادیده گرفتن مسواک زدن روزانه.

- **چرا اشتباه است :** به دلیل دندان های فشرده، شیتزوها پادشاهان بیماری های لثه هستند (فصل ۹). این فقط منجر به بوی بد و افتادن دندان نمی شود؛ باکتری های عفونت لثه وارد جریان خون شده و مستقیماً به دریچه های قلب و کلیه ها آسیب می زنند و عمر سگ را کوتاه می کنند.
- **راه حل تخصصی :** مسواک زدن روزانه (نه هفتگی) با خمیردندان آنزیمی سگ، اجباری است. این مهم ترین کاری است که برای سلامت طولانی مدت او انجام می دهید.

۲۹. اشتباه : استفاده از Q-tips (گوش پاک کن) در عمق کانال گوش.

- **چرا اشتباه است :** این کار کثیفی و موم را به عمق کانال، نزدیک به پرده گوش، فشرده می کند و می تواند باعث پارگی پرده شود.
- **راه حل تخصصی :** فقط قسمت قابل مشاهده (لابیرنت) گوش خارجی و داخل لاله گوش را با یک پد پنبه ای آغشته به محلول شستشوی گوش تمیز کنید.

۳۰. اشتباه : -پلاک زدن- (Plucking) موهای داخل گوش به صورت روتین.

- **چرا اشتباه است :** این یک باور قدیمی آرایشگری است. پلاک زدن موهای گوش می تواند باعث التهاب فولیکول های مو شده و خودش منجر به عفونت شود.
- **راه حل تخصصی :** موهای گوش را پلاک نزنید، مگر اینکه دامپزشک شما به دلیل عفونت های مزمن و مکرر که ناشی از انسداد موهاست، این کار را توصیه کرده باشد.

بخش چهارم : اشتباهات مربوط به آموزش و رفتار

۳۱. اشتباه : تنبیه سگ برای -خطای دستشویی- که بعداً پیدا می کنید.

- چرا اشتباه است : سگ ارتباطی بین کاری که ساعت ها پیش انجام داده و عصبانیت فعلی شما نمی بیند. شما فقط به سگ خود می آموزید که شما موجودی غیرقابل پیش بینی و ترسناک هستید. این کار باعث می شود سگ در آینده -مخفیانه- دستشویی کند (فصل ۵).
- راه حل تخصصی : اگر خطا را همان لحظه ندیدید، هیچ کاری نکنید جز تمیز کردن آن با اسپری آنزیمی. تقصیر شما بوده که نظارت نکرده اید. به برنامه مدیریتی خود (باکس، محوطه) برگردید.

۳۲. اشتباه : استفاده همزمان از پد دستشویی -و- آموزش بیرون از خانه.

- چرا اشتباه است : این کار توله را کاملاً گیج می کند. شما به او می گوید -دستشویی کردن در داخل خانه هم مجاز است و هم نیست-.
- راه حل تخصصی : یک روش را انتخاب کنید و به آن پایبند باشید. اگر آپارتمان نشین هستید و شیتزو از باران متنفر است، آموزش پد (در یک مکان ثابت و مشخص) اغلب پایدارتری است.

۳۳. اشتباه : حمل کردن دائمی سگ.

- چرا اشتباه است : این کار -سندرم سگ کوچک- (Small Dog Syndrome) را ایجاد می کند. سگ هرگز یاد نمی گیرد با اعتماد به نفس روی پاهای خودش راه برود، با محیط تعامل کند، یا اجتماعی شود. این کار منجر به سگی ترسو یا پرخاشگر می شود.
- راه حل تخصصی : شیتزوها پا دارند؛ بگذارید راه بروند. آن ها را فقط در مواقع ضروری (ازدحام جمعیت، سطوح داغ) بغل کنید. اجازه دهید دنیا را با بینی خودشان کاوش کنند.

۳۴. اشتباه : فریاد زدن -ساکت شو!- وقتی سگ پارس می کند.

- چرا اشتباه است : از دید سگ، شما هم دارید پارس می کنید! شما در حال پیوستن به هیجان او هستید و رفتارش را تقویت می کنید.
- راه حل تخصصی : از روش -تشکر و تمام- (فصل ۱۰) استفاده کنید. به آرامی هشدار او را تأیید کنید (-ممنونم، شنیدم-)، سپس به او یک فرمان جایگزین (مانند -برو سر جات-) بدهید و برای سکوت به او پاداش دهید.

۳۵. اشتباه : ساختن مراسم خداحافظی و بازگشت پر هیاهو.

- چرا اشتباه است : -وای عزیزم، دلم برات تنگ می شه! نگران نباش زود برمی گردم!- یا -آخ جون اومدم خونه!- این کار، رفت و آمد شما را به یک رویداد بسیار پراسترس و هیجانی تبدیل کرده و مستقیماً به اضطراب جدایی دامن می زند.
- راه حل تخصصی : ۵ دقیقه قبل از رفتن و ۵ دقیقه بعد از بازگشت، به سگ توجه نکنید (فصل ۱۰). با آرامش وسایلتان را بردارید و بروید. وقتی برگشتید، صبر کنید تا آرام شود، سپس به آرامی به او سلام کنید.

۳۶. اشتباه : استفاده از قلاده های بازدارنده. (Retractable Leash)

- چرا اشتباه است : این قلاده ها کنترل صفر به شما می دهند. آن ها به سگ یاد می دهند که کشیدن قلاده = جلوتر رفتن. همچنین، اگر سگ ناگهان به سمت خیابان بدود، ضربه ناگهانی انتهای بند می تواند به گردن یا کمر شیتزو آسیب جدی بزند.
- راه حل تخصصی : از یک قلاده استاندارد ۱.۵ تا ۲ متری (از جنس چرم یا نایلون سبک) که به قلاده کتفی متصل است، استفاده کنید.

۳۷. اشتباه : راحت کردن سگ وقتی از چیزی (مثل رعد و برق) می ترسد.

- چرا اشتباه است : گفتن -ترس عزیزم، همه چی خوبه- با لحنی دلسوزانه، از دید سگ به معنای -تو حق داری بترسی، این یک پاداش برای ترسیدن است!- می باشد و ترس او را تقویت می کند.
- راه حل تخصصی : خودتان آرام و بی تفاوت باشید. مانند یک رهبر آرام عمل کنید. با صدای عادی صحبت کنید یا یک بازی آرام انجام دهید تا نشان دهید خطری وجود ندارد. شما باید الگو (Model) آرامش باشید.

۳۸. اشتباه : اجازه دادن به سگ برای غرش کردن بر سر اسباب بازی یا غذا (Resource Guarding).

- چرا اشتباه است : اگر این رفتار در نژادی -لجهاز- مانند شیتزو مدیریت نشود، به سرعت به پرخاشگری جدی (گاز گرفتن) تبدیل می شود.

- **راه حل تخصصی :** هرگز با زور چیزی را از سگ نگیرید. از بازی -تعویض- (Trade) استفاده کنید. به او بیاموزید که دادن اسباب بازی اش به شما، منجر به دریافت چیزی بسیار بهتر (یک تشویقی بالارزش) می شود.

۳۹. اشتباه : رها کردن سگ آموزش ندیده در کل خانه.

- **چرا اشتباه است :** این دستورالعمل شکست در آموزش دستشویی است. شما به سگ فرصت های بی پایانی برای خطا کردن در پشت مبل یا روی فرش اتاق مهمان می دهید.
- **راه حل تخصصی :** تا زمانی که سگ ۱۰۰٪ آموزش ندیده، باید یا ۱) تحت نظارت مستقیم شما، ۲) در محوطه بازی (Playpen)، یا ۳) در باکس (Crate) خود باشد (فصل ۵)

۴۰. اشتباه : فکر کردن که شیتزو برای -کلاس آموزشی- زیادی کوچک یا لجباز است.

- **چرا اشتباه است :** این نژاد باهوش است و از تحریک ذهنی لذت می برد. عدم آموزش، منجر به سگی کسل، نافرمان و مستعد -سندرم سگ کوچک- می شود.
- **راه حل تخصصی :** کلاس های آموزشی مبتنی بر پاداش مثبت (Positive Reinforcement) برای آن ها عالی است. این کار پیوند شما را قوی کرده و مغز آن ها را فعال می کند (فصل ۶).

بخش پنجم : اشتباهات مربوط به محیط و سبک زندگی

۴۱. اشتباه : رها کردن سگ در ماشین، -حتی برای یک دقیقه-.

- **چرا اشتباه است :** به دلیل ناتوانی در خنک کردن خود (پوزه کوتاه)، شیتزو می تواند در عرض چند دقیقه در یک ماشین گرم (حتی در روز ابری) دچار گرمزدگی کشنده شود.
- **راه حل تخصصی :** قانون صفر. هرگز، تحت هیچ شرایطی، سگ را در ماشین تنها نگذارید.

۴۲. اشتباه : پیاده روی در ظهر تابستان.

- **چرا اشتباه است :** آسفالت داغ پنجه های حساس آن ها را می سوزاند. دمای بالای ۲۴ درجه به سرعت باعث گرمزدگی می شود (فصل ۷).
- **راه حل تخصصی :** در تابستان، پیاده روی فقط در ساعات بسیار زود صبح یا بسیار دیر وقت شب انجام شود.

۴۳. اشتباه : اجازه دادن به سگ برای سواری در ماشین روی پای شما یا آزاد.

- چرا اشتباه است : در صورت ترمز ناگهانی یا تصادف، سگ شما یا به یک پرتابه تبدیل می شود یا توسط کیسه هوا (Airbag) له می شود.
- راه حل تخصصی : سگ باید همیشه در یک کریر (باکس) ایمن که با کمربند مهار شده، یا با قلاده کتفی مخصوص ماشین (Crash-tested harness) که به کمربند ایمنی متصل است، در صندلی عقب باشد.

۴۴. اشتباه : بردن سگ به پارک سگ های عمومی (مخصوص همه نژادها).

- چرا اشتباه است : این یک میدان مین برای شیتزو است. ریسک آسیب فیزیکی از سگ های بزرگ (حتی در حین بازی) و ابتلا به بیماری ها (مانند سرفه لانه) بسیار بالاست.
- راه حل تخصصی : از پارک سگ اجتناب کنید. به جای آن، قرار بازی های کنترل شده با سگ های سالم و هم اندازه ترتیب دهید یا در کلاس های آموزشی شرکت کنید (فصل ۱۰).

۴۵. اشتباه : اجازه دادن به کودکان برای بغل کردن یا فشار دادن سگ.

- چرا اشتباه است : بچه ها به طور غریزی سگ های کوچک را فشار می دهند یا بد بغل می کنند. این می تواند به راحتی باعث آسیب به چشم برجسته شیتزو، ستون فقرات، یا ترساندن سگ و در نتیجه گاز گرفتن دفاعی شود.
- راه حل تخصصی : قانون خانه : بچه ها روی زمین می نشینند و سگ به سمت آنها می آید. به بچه ها بیاموزید که سینه و پشت سگ را به آرامی نوازش کنند، نه صورت و چشم ها.

۴۶. اشتباه : رها کردن کیف دستی یا کوله پشتی روی زمین.

- چرا اشتباه است : این شایع ترین راه مسمومیت با زایلیتول (Xylitol) است. کیف شما حاوی آدامس بدون قند، دارو (ایبوپروفن) یا شکلات تلخ است. شیتزوی کنجکاو آن را پیدا کرده و می خورد (فصل ۳).
- راه حل تخصصی : کیف ها و کوله پشتی ها همیشه باید آویزان شوند یا در کمدی دور از دسترس قرار گیرند.

۴۷. اشتباه : رها کردن سگ روی مبل یا تخت بدون نظارت.

- **چرا اشتباه است :** سگ ممکن است در خواب غلت بزند و سقوط کند، یا در تلاش برای پریدن به پایین، به زانو یا کمر خود آسیب جدی برساند.
- **راه حل تخصصی :** وقتی نمی توانید نظارت کنید، سگ باید روی زمین (در تخت یا باکس خود) باشد، یا از رمپ برای پایین آمدن ایمن استفاده کند.

۴۸. اشتباه : فکر کردن که -سگ آپارتمانی- به پیشگیری از انگل قلب (Heartworm) نیاز ندارد.

- **چرا اشتباه است :** انگل قلب از طریق نیش پشه منتقل می شود. پشه ها به راحتی از درها و پنجره های باز وارد آپارتمان شما می شوند. فقط یک نیش پشه آلوده کافی است.
- **راه حل تخصصی :** پیشگیری ماهانه از انگل قلب (و کک/کنه) در تمام طول سال، صرف نظر از اینکه سگ چقدر بیرون می رود، الزامی است.

۴۹. اشتباه : استفاده از سطل زباله بدون در در آشپزخانه یا حمام.

- **چرا اشتباه است :** شیتزوها کوتاه و کنجکاو هستند. آن ها به راحتی به سطل های باز دسترسی پیدا کرده و مواد خطرناک (استخوان مرغ، دستمال های استفاده شده، زباله های سمی) را می خورند.
- **راه حل تخصصی :** از سطل های زباله دردار، پدالی، یا سطل هایی که در کابینت قفل می شوند، استفاده کنید.

۵۰. اشتباه : نادیده گرفتن اهمیت -تحریک ذهنی- (Mental Stimulation).

- **چرا اشتباه است :** صاحبان فکر می کنند چون سگ کوچک است و نیاز به ورزش بدنی کمی دارد، پس به چیزی نیاز ندارد. این منجر به سگی کسل می شود که رفتارهای مخرب از خود بروز می دهد (پارس کردن، جویدن، اضطراب).
- **راه حل تخصصی :** شیتزوها برای فعال نگه داشتن مغز باهوش خود به کار نیاز دارند. ۱۰ دقیقه آموزش ترفند (فصل ۶) یا استفاده از پازل های غذایی و تشک بویایی (فصل ۷) آن ها را بیشتر از یک پیاده روی ۳۰ دقیقه ای خسته می کند.

